

ວາ. ບຸນລື ແກ້ວ ວິໄນ

Home work m

Home

ລາວສັກສາ ປະຊາກອນລາວ

1

ບົດທີ 1

ຂຽນໂດຍ: ອາດ ລິມ ທອງ ບຸນລື ວິໄນ

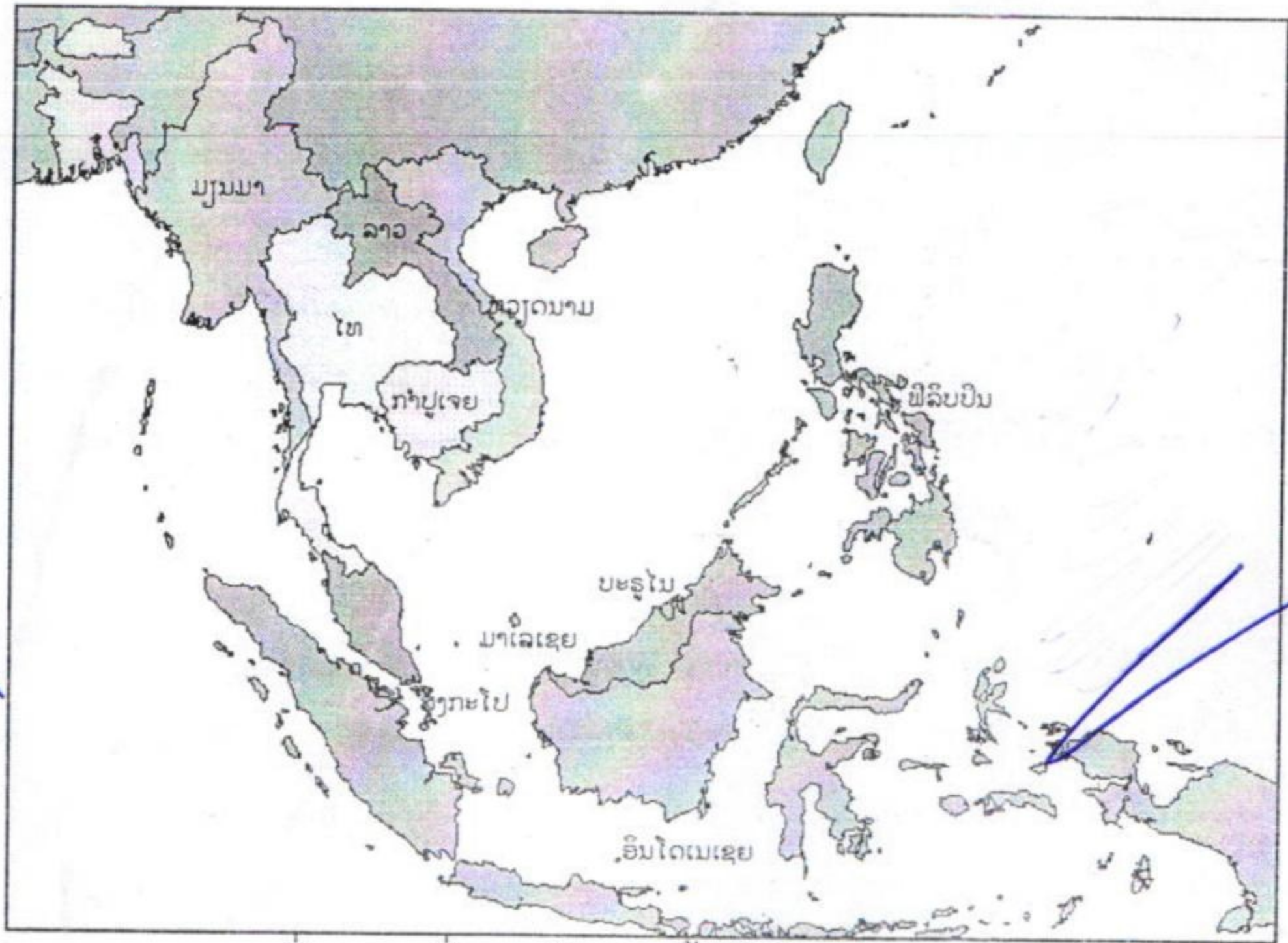
55828453

ລັກສະນະທາງກາຍະພາບຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວ

1. ຂອບເຂດ, ທີ່ຕັ້ງ, ຮູບຮ່າງ ແລະ ເນື້ອທີ່

1.1 ທີ່ຕັ້ງ ແລະ ເຂດແດນ

ແຜນທີ່ຊຶ່ງທ່ານກຳລັງສ້າງເກດຢູ່ນີ້ຄືແຜນທີ່ການເມືອງຂອງພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ແລະ ແຫຼມໃຫຍ່ທີ່ຍື່ນອອກສູ່ທະເລຈີນໃຕ້ນັ້ນຄືແຫຼມອິນດູຈີນ ຫຼື ແຫຼມສຸວັນນະພູມ (ແຫຼມຄຳ) ຊຶ່ງນັບຕັ້ງແຕ່ສະໄໝອະດີດມາມີຄວາມສຳຄັນທາງຍຸດທະສາດຂອງໂລກບໍ່ວ່າຈະເປັນດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ການເມືອງ, ຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ ອື່ນໆອີກ.

ແຜນທີ່ 1: ແຜນທີ່ການເມືອງພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້

ສ.ປ.ປ. ລາວ ຫຼື ທີ່ເອີ້ນກັນຢ່າງເຕັມສ່ວນວ່າສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ ນັ້ນເປັນປະເທດໜຶ່ງຂອງພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ບໍລິເວນຕອນກາງຂອງແຫຼມອິນດູຈີນໃນຊື່ກໂລກເບື້ອງຕາເວັນອອກທີ່ເປັນເຂດບົວໂມງທີ 7 ຂອງໂລກ. ທີ່ຕັ້ງດັ່ງກ່າວນີ້ຢູ່ລະຫວ່າງເສັ້ນຂະໜານທີ 13°54'N ຫາ 22°30'N ແລະ ລະຫວ່າງເສັ້ນແວງທີ 100°05'E ຫາ 107°38'E ໂດຍພື້ນທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ກວມເອົາບໍລິເວນຝັ່ງຊ້າຍຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ສ.ປ.ປ. ລາວມີຄວາມຍາວຂອງເສັ້ນຊາຍແດນໂດຍຮອບເຖິງ 5,180 ກມ ແລະ ມີຊາຍແດນຕິດຈອດກັບປະເທດຕ່າງໆ 5 ປະເທດຄື:

- ພາກເໜືອຕິດກັບສາທາລະນະລັດປະຊາຊົນຈີນໂດຍມີສາຍພູລຽງຊານເປັນແນວແບ່ງກັນເຂດແດນຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ມີຊາຍແດນຮ່ວມກັນຍາວ 505 ກມ.

Handwritten signature and notes in blue ink on the left margin.

Handwritten mark 'VS' in the bottom right corner.

- ພາກໃຕ້ຕິດກັບລາຊະອານາຈັກກຳປູເຈຍ, ມີຊາຍແດນຮ່ວມກັນຍາວ 535 ກມ.
- ພາກຕາເວັນອອກຕິດກັບສາທາລະນະລັດສັງຄົມນິຍົມຫວຽດນາມ ໂດຍທີ່ມີສາຍພູຫຼວງເປັນຊາຍແດນທຳມະຊາດ ແລະ ມີຊາຍແດນຮ່ວມກັນຍາວ 2,069 ກມ.
- ພາກຕາເວັນຕົກຕິດກັບລາຊະອານາຈັກໄທ, ມີຊາຍແດນຍາວເຖິງ 1,835 ກມ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ມີແມ່ນ້ຳຂອງເປັນຊາຍແດນທຳມະຊາດ .
- ພາກຕາເວັນຕົກສ່ຽງເໜືອຕິດກັບສາທາລະນະລັດສະຫະພາບມຽນມາຊຶ່ງແບ່ງຂັ້ນກັນໂດຍແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ມີຊາຍແດນຮ່ວມກັນ 236 ກມ.

ຈຸດເໜືອສຸດຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວແມ່ນຢູ່ບ້ານລານຕຸຍ (ແຂວງຜົ້ງສາລີ) ຢູ່ເຂດເສັ້ນຂະໜານທີ 22°30'N, ຈຸດໃຕ້ສຸດຄືບ້ານເວີນຄາມ (ເຂດທີ່ຜື່ແຂວງຈຳປາສັກ) ໃນເຂດເສັ້ນຂະໜານທີ 13°54'N, ຈຸດສຸດທາງເບື້ອງຕາເວັນອອກໄດ້ແກ່ບ້ານດັກດົວ (ແຂວງເຊກອງ) ຢູ່ເສັ້ນແວງທີ 107°38'E ແລະ ຈຸດສຸດທາງເບື້ອງຕາເວັນຕົກແມ່ນຢູ່ບ້ານຄ້ວນ (ແຂວງບໍ່ແກ້ວ) ຢູ່ເສັ້ນແວງທີ 100°05'E.

ຍ້ອນຕັ້ງຢູ່ເຂດພາກກາງຂອງແຫຼມອິນດູຈີນຄືທີ່ກ່າວມາ ສ.ປ.ປ. ລາວຈຶ່ງເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ມີສ່ວນໃດໆຕິດກັບທະເລ (Land-locked Country) ຊຶ່ງພາໃຫ້ມີບັນຫາດ້ານການຕິດຕໍ່ຄ້າຂາຍກັບໂລກພາຍນອກຄືຈະຕ້ອງໄດ້ຜ່ານດິນແດນປະເທດເພື່ອນບ້ານເພື່ອອອກສູ່ທະເລ ຫຼື ໄປສູ່ສາກົນຕະຫຼອດເຖິງຂາດໂອກາດໃນການເປັນເຈົ້າຊັບພະຍາກອນທີ່ຮັ່ງມີທາງທະເລ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທີ່ຕັ້ງດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ກາຍເປັນປັດໄຈທີ່ສົ່ງເສີມໃຫ້ ສ.ປ.ປ. ລາວສາມາດເປັນທາງຜ່ານ (Land-linked Country) ສຳລັບພາກພື້ນນີ້. ໃນປັດຈຸບັນ ສ.ປ.ປ. ລາວໄດ້ກາຍເປັນດ່ານຍຸດທະສາດທີ່ສຳຄັນຢູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ເພາະວ່າປະເທດຕ່າງໆຢູ່ໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວຢາກໄປມາຫາສູ່ ຫຼື ຕິດຕໍ່ຄ້າຂາຍນຳກັນກໍຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຜ່ານດິນແດນຂອງປະເທດນີ້ທັງນັ້ນ.

1.2 ລັກສະນະຮູບຮ່າງ ແລະ ເນື້ອທີ່

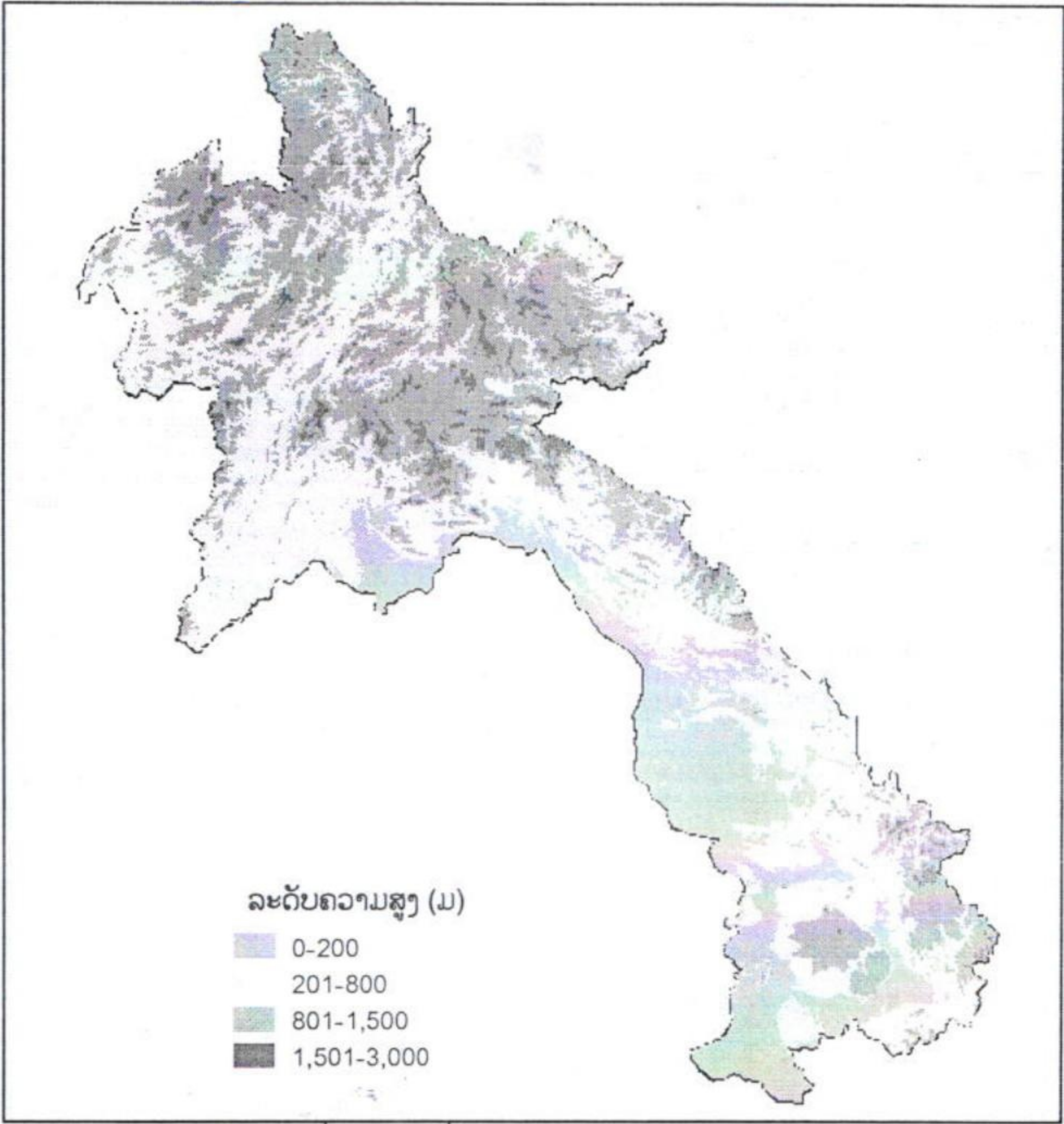
ສ.ປ.ປ. ລາວມີຮູບຮ່າງລັກສະນະຍາວຢຽດລົງມາຕັ້ງແຕ່ເໜືອເຖິງໃຕ້ຂະໜານໄປຕາມແນວຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ຄູ່ຂະໜານໄປກັບສາທາລະນະລັດສັງຄົມນິຍົມຫວຽດນາມ ໂດຍທີ່ຕອນດິນທາງພາກເໜືອກວ້າງອອກ, ພາກກາງແຄບເຂົ້າ ແລະ ກວ້າງອອກອີກໜ້ອຍໜຶ່ງທາງພາກໃຕ້. ລວງຍາວທັງໝົດຊຶ່ງວັດຈາກຕອນເໜືອສຸດຂອງແຂວງຜົ້ງສາລີໄປເຖິງຕອນໃຕ້ສຸດຂອງແຂວງຈຳປາສັກມີປະມານ 1,050 ກມ. ພື້ນທີ່ບ່ອນກວ້າງທີ່ສຸດແມ່ນຢູ່ພາກເໜືອລະຫວ່າງເສັ້ນຂະໜານທີ 20°N ຄືຈາກແຂວງຫຼວງນ້ຳທາໄປເຖິງແຂວງຫົວພັນຊຶ່ງກວ້າງປະມານ 500 ກມ. ບ່ອນແຄບສຸດແມ່ນຢູ່ພາກກາງລະຫວ່າງເສັ້ນຂະໜານທີ 18°20'N ໃນເຂດເມືອງປາກກະດິງແຂວງບໍລິຄຳໄຊຊຶ່ງມີລວງກວ້າງພຽງແຕ່ປະມານ 150 ກມ ເທົ່ານັ້ນ.

ເນື້ອທີ່ທັງໝົດຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວມີຢູ່ປະມານ 236,800 ກມ² ໃນນັ້ນມີສ່ວນທີ່ເປັນພື້ນນ້ຳຢູ່ປະມານ 4,736 ກມ² ຊຶ່ງເທົ່າກັບ 1/186 ຂອງເນື້ອທີ່ທະວີບອາຊີ ແລະ ໃຫຍ່ກວ່າປະເທດກຳປູເຈຍແຕ່ນ້ອຍກວ່າປະເທດອື່ນໆທັງໝົດທີ່ຢູ່ອ້ອມຂ້າງ. ຖ້າຈະທຽບໃສ່ບັນດາປະເທດທັງຫຼາຍໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ແລ້ວ ສ.ປ.ປ. ລາວກໍເປັນປະເທດໃຫຍ່ອັນດັບທີ 7 ຖັດຈາກປະເທດອິນໂດເນເຊຍ, ມຽນມາ, ໄທ, ມາເລເຊຍ, ຟີລິບປິນ ແລະ ຫວຽດນາມຕາມລຳດັບ.

2. ພູມສັນຖານ

2.1 ລັກສະນະທົ່ວໄປ

ສ.ປ.ປ. ລາວເປັນປະເທດທີ່ມີພູມສັນຖານຫຼາກຫຼາຍປະເພດ ເຊັ່ນ ມີພູສູງທີ່ຄຽງຄູ່ກັບຮ່ອມພູ ເລິກ, ມີເທວ, ຜາຊັນ, ພູຕ່ຳ, ພູພຽງ ແລະ ທົ່ງພຽງສະຫຼັບຊັບຊ້ອນກັນໄປຊຶ່ງໃນນັ້ນພູສູງ ແລະ ພູພຽງໄດ້ ກວມເອົາເນື້ອທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ຄືພູທີ່ມີລະດັບສູງແຕ່ 1,000 ມ ຂຶ້ນໄປກວມເຖິງ 30%, ພູຕ່ຳ ແລະ ພູພຽງ ແຕ່ 200 ຫາ 1,000 ມ ກວມ 50%. ສ່ວນທົ່ງພຽງນັ້ນກວມພຽງແຕ່ 20% ຂອງເນື້ອທີ່ທົ່ວປະເທດເທົ່າ ນັ້ນຊຶ່ງໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວປະກອບເປັນລ້ອງເປັນແລວທີ່ຍາວຢຽດລຽບຕາມແຄມແມ່ນ້ຳຂອງນັບຕັ້ງ ແຕ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນໄປຮອດຊາຍແດນລາວ-ກຳປູເຈຍ.

ແຜນທີ່ 2: ແຜນທີ່ພູມສັນຖານຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ເນື່ອງຈາກວ່າພູສູງສ່ວນຫຼາຍໄດ້ເຕົ້າໂຮມກັນຢູ່ທາງພາກເໜືອ ແລະ ພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງ ເໜືອ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ພູມສັນຖານຂອງລາວມີລັກສະນະຫງ່າໄປທາງພາກໃຕ້ ແລະ ທາງພາກຕາ ເວັນຕົກ ແລະ ເນື່ອງຈາກວ່າເນື້ອທີ່ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ເປັນເຂດພູຜານີ້ເອງພູມສັນຖານຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວ ຈຶ່ງເປັນພູມສັນຖານສູງຄືມີລະດັບສູງໂດຍສະເລ່ຍຕັ້ງແຕ່ 500 ຫາ 700 ມ.

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

2.2 ເຂດພູມສັນຖານ

ໂດຍອີງຕາມຮູບແບບຂອງພູມສັນຖານ, ໂຄງສ້າງທາງທໍລະນີ ແລະ ຂະບວນການທາງທໍລະນີສັນຖານພູມສັນຖານຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວແບ່ງອອກເປັນເຂດ ແລະ ປະເພດຕ່າງໆດັ່ງນີ້:

1) ເຂດພູສູງ: ເປັນພື້ນທີ່ທີ່ມີລະດັບສູງກວ່າລະດັບນ້ຳທະເລໂດຍສະເລ່ຍແຕ່ 1,000 ມ ຂຶ້ນໄປ. ພື້ນທີ່ລັກສະນະນີ້ມີຢູ່ພາກເໜືອຂອງປະເທດຊຶ່ງຈັດວ່າເປັນເຂດທີ່ພູມສັນຖານມີລັກສະນະສະຫຼັບສັບຊ້ອນ ແລະ ຕັດຜ່ານໄປມາໄດ້ຍາກ ແລະ ຍັງເປັນເຂດພູມສັນຖານສູງກວ່າໝູ່ຢູ່ໃນລາວອີກດ້ວຍ. ເຂດດັ່ງກ່າວນີ້ແບ່ງອອກເປັນເຂດຕ່າງໆດັ່ງນີ້:

- ເຂດຕາເວັນອອກ ແລະ ຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້: ເປັນບໍລິເວນດ້ານເໜືອຂອງສາຍພູຫຼວງຊຶ່ງເຂດນີ້ກວມເອົາແຂວງຫົວພັນ, ເຂດຕາເວັນອອກຂອງແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ ເຂດຕາເວັນອອກຂອງແຂວງວຽງຈັນ. ພູສູງຢູ່ໃນເຂດນີ້ມີພູຊາວ, ພູສັນ, ພູເລີຍ, ພູສາມສຸມ ແລະ ພູເບ້ຍຊຶ່ງເປັນພູທີ່ມີຈອມສູງທີ່ສຸດໃນປະເທດຄືມີຈອມສູງ 2,817 ມ.

- ເຂດຕາເວັນຕົກ: ກວມເອົາແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ, ຜົ່ງສາລີ, ໄຊຍະບູລີ, ອຸດົມໄຊ ແລະ ຫຼວງພະບາງ. ພູທີ່ສຳຄັນຢູ່ເຂດນີ້ມີພູເມືອງສິງ, ພູຄຳ, ພູລາວປີ...

2) ເຂດພູພຽງ: ຄືພື້ນທີ່ຊຶ່ງສູງກວ່າລະດັບນ້ຳທະເລແຕ່ 200-1,000 ມ ຊຶ່ງປາກົດໃຫ້ເຫັນເປັນບໍລິເວນຕ່າງໆຕັ້ງແຕ່ແຂວງຊຽງຂວາງລົງໄປທາງໃຕ້ຂອງປະເທດໂດຍຂະໜານໄປຕາມແນວຂອງສາຍພູຫຼວງ ແລະ ຄູ່ຂະໜານໄປກັບແມ່ນ້ຳຂອງ. ພູພຽງທີ່ສຳຄັນໆກໍມີພູພຽງເມືອງພວນ, ພູພຽງນາກາຍ, ພູພຽງກະລິມ, ພູພຽງຕະໂອ້ຍ, ພູພຽງບໍລະເວນ, ພູພຽງກະເສງ...

3) ເຂດທົ່ງພຽງ: ເປັນບໍລິເວນທີ່ມີລະດັບສູງຈາກລະດັບນ້ຳທະເລແຕ່ 200 ມ ລົງມາຊຶ່ງເປັນພື້ນທີ່ຮາບພຽງຂອງລ້ອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ແມ່ນ້ຳສາຂາຕ່າງໆຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວເປັນພື້ນທີ່ອຸດົມສົມບູນທີ່ສຸດຖ້າທຽບກັບພື້ນທີ່ພູມສັນຖານປະເພດອື່ນໆທີ່ມີຢູ່ ແລະ ນັບວ່າເປັນພື້ນທີ່ອູ່ເຂົ້າອູ່ປາທີ່ສຳຄັນຂອງປະເທດ. ບໍລິເວນທີ່ເປັນທົ່ງພຽງນີ້ເລີ່ມປາກົດຕັ້ງແຕ່ແຂວງວຽງຈັນລົງມາແລ້ວແກ່ຍາວໄປຕາມລຳນ້ຳຂອງຕັ້ງແຕ່ວຽງຈັນໄປຮອດດົງກະລໍ (ຊາຍແດນລາວ-ກຳປູເຈຍ). ພື້ນທີ່ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນມີລັກສະນະຮາບພຽງດີ ຫຼື ເປັນຄືນເລັກນ້ອຍເຖິງວ່າມີໂນນ ຫຼື ພູຕຳຢັງຢາຍກັນຢູ່ເປັນຈຸດໆກໍຕາມ. ບັນດາທົ່ງພຽງທີ່ຢູ່ລຽບແຄມແມ່ນ້ຳຂອງນັ້ນປະກອບດ້ວຍທົ່ງພຽງໃຫຍ່ 3 ແຫ່ງ ຄື: ທົ່ງພຽງວຽງຈັນ, ທົ່ງພຽງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ທົ່ງພຽງຈຳປາສັກ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີທົ່ງພຽງແຄບໆທີ່ຕິດຕໍ່ໃສ່ທົ່ງພຽງໃຫຍ່ຄືແຕ່ປາກຊັນຫາທ່າແຂກ ແລະ ແຕ່ຄົງເຊໂດນຫາປາກເຊ.

ເວົ້າລວມແລ້ວ, ພູມສັນຖານຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວເປັນພູມສັນຖານທີ່ມີລັກສະນະຄ້ອຍຫຼ່ຽງຕັ້ງແຕ່ພາກເໜືອ ແລະ ພາກຕາເວັນອອກໄປຫາພາກຕາເວັນຕົກສຽງໃຕ້ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ແມ່ນ້ຳສາຍຕ່າງໆໃນປະເທດໄຫຼໄປຕາມທິດດັ່ງກ່າວນີ້.

3. ພູມອາກາດ

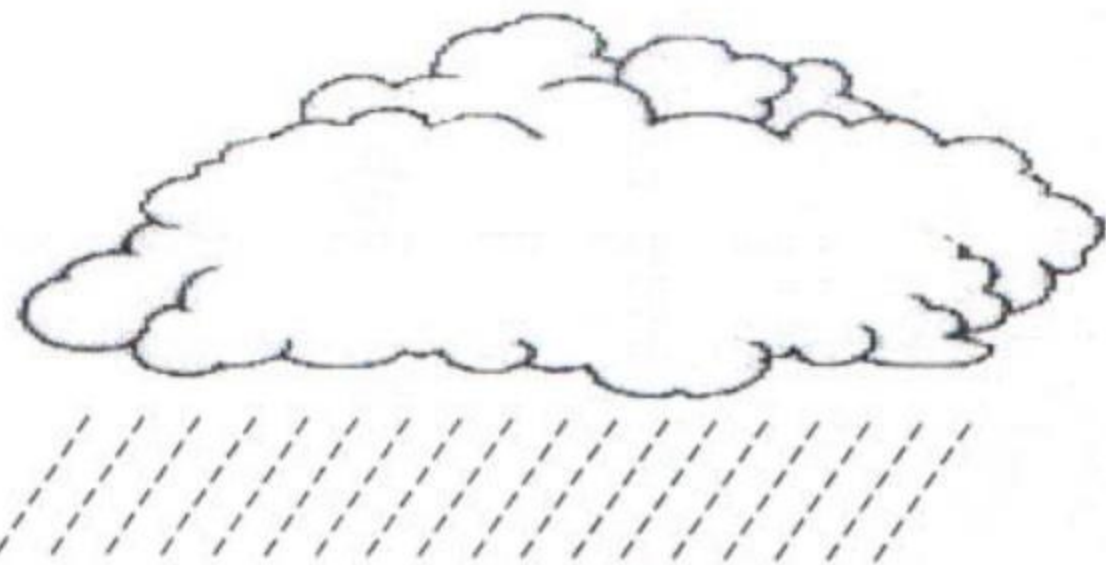
3.1 ລັກສະນະທົ່ວໄປ

ສ.ປ.ປ. ລາວເປັນປະເທດທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດອາກາດຮ້ອນ ແລະ ທັງໄດ້ຮັບແສງຕາເວັນຫຼາຍ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງມີອຸນຫະພູມສູງໂດຍທົ່ວໄປ ຄື ສະເລ່ຍແລ້ວຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 25°C-26°C, ໃນນັ້ນສຳລັບເດືອນທີ່

ໜາວກວ່າໝູ່ ເຊັ່ນ ເດືອນທັນວາ-ມັງກອນມັນຈະຢູ່ລະຫວ່າງ 20°C-21°C ແລະ ໃນເດືອນທີ່ຮ້ອນກວ່າ ໝູ່ຄືເດືອນເມສາ-ພຶດສະພາມັນຈະປ່ຽນແປງແຕ່ 28°C-30°C ຊຶ່ງໃນລະຍະດັ່ງກ່າວນີ້ອຸນຫະພູມຂອງ ບາງມື້ສາມາດຂຶ້ນເຖິງ 40°C-42°C. ນອກຈາກນັ້ນ, ເນື່ອງຈາກວ່າໄດ້ຮັບອິດທິພົນຂອງລົມມໍລະສຸມຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວຈຶ່ງມີຝົນຕົກຫຼາຍພໍສົມຄວນຄືບໍ່ຕ່ຳກວ່າ 1,000 ມມ/ປີ ແລະ ມີພຽງແຕ່ 2 ລະດູເທົ່ານັ້ນ ຄືລະດູຝົນ ແລະ ລະດູແລ້ງ.

3.2 ລະດູການ

ອິດທິພົນຂອງລົມມໍລະສຸມໄດ້ເປັນສາເຫດໃຫ້ ສ.ປ.ປ. ລາວມີ 2 ລະດູການຕົ້ນຕໍຄືລະດູຝົນ ແລະ ລະດູແລ້ງ ແລະ ນອກຈາກນັ້ນກໍຍັງມີ 2 ລະຍະຂ້າມຜ່ານອີກຄືລະຍະຂ້າມຜ່ານແຕ່ລະດູແລ້ງຫາ ລະດູຝົນ (ເດືອນເມສາ) ແລະ ແຕ່ລະດູຝົນຫາລະດູແລ້ງ (ເດືອນຕຸລາ).

ແລ້ງ	ແລ້ງ	ແລ້ງ	ແລ້ງ	ຝົນ	ຝົນ	ຝົນ	ຝົນ	ຝົນ	ຝົນ	ແລ້ງ	ແລ້ງ
ມັງ	ກຸມ	ມິ	ເມ	ພຶດ	ມິຖຸ	ກໍລະ	ສິງ	ກັນ	ຕຸ	ພະ	ທັນ
ກອນ	ພາ	ນາ	ສາ	ສະພາ	ນາ	ກິດ	ຫາ	ຍາ	ລາ	ຈິກ	ວາ

ຮູບ 1: ຮູບສະແດງການແບ່ງປັນລະດູການຢູ່ປະເທດລາວ

▪ **ລະດູຝົນ:** ເລີ່ມຕົ້ນແຕ່ເດືອນພຶດສະພາໄປຫາທ້າຍເດືອນຕຸລາ. ໃນລະຫວ່າງນີ້ອາກາດບໍ່ປົກກະ ຕິປານໃດ, ທ້ອງຟ້າມີເມກຫຼາຍ, ມັກເກີດຟ້າຄະນອງ, ມີຝົນຕົກໜັກ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍມີລົມພາຍຸ. ໃນເວ ລາທີ່ເກີດຟ້າຄະນອງນັ້ນອາກາດຈະຮ້ອນອົບເອົ້າ. ແຕ່ພາຍຫຼັງຝົນຕົກເຊົາແລ້ວທ້ອງຟ້າກໍແຈ່ມໃສຂຶ້ນ ແລະ ອາກາດກໍເຢັນ ແລະ ຊຸ່ມຊື່ນດີ. ໃນລະດູຝົນນີ້ເຖິງວ່າຈະໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກມວນອາກາດຮ້ອນ ຊຸ່ມ ແລະ ລົມມໍລະສຸມຈາກມະຫາສະໝຸດອິນເດຍ ແລະ ມະຫາສະໝຸດປາຊີຟິກແຕ່ຢູ່ບາງເຂດກໍມັກ ເກີດພາວະຟ້າແລ້ງໃນກາງລະດູຢູ່ເລື້ອຍໆ (ປະມານ 15-20 ວັນ) ຊຶ່ງເປັນຜົນສະທ້ອນບໍ່ໜ້ອຍຕໍ່ການ ຜະລິດກະສິກຳ.

▪ **ລະດູແລ້ງ:** ເລີ່ມຕົ້ນແຕ່ຕົ້ນເດືອນພະຈິກໄປຫາເດືອນມີນາ ຫຼື ເດືອນເມສາ. ໃນລະຍະນີ້ທ້ອງຟ້າ ແຈ່ມໃສດີ ແລະ ອາກາດແຫ້ງ. ແຕ່ຢູ່ທາງພາກເໜືອບາງຄັ້ງກໍມີຝົນຝອຍ ຫຼື ໝອກກົວ. ພ້ອມກັບການ ເລີ່ມຕົ້ນຂອງລະດູແລ້ງນີ້ອຸນຫະພູມກໍຄ່ອຍໆຫຼຸດລົງ ແລະ ຈະລົງຕ່ຳທີ່ສຸດໃນເດືອນມັງກອນ. ຈາກນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງຄ່ອຍໆເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ອາກາດຈະຮ້ອນເອົ້າທີ່ສຸດໃນເດືອນເມສາກ່ອນຝົນຕົກທ່ຳທຳອິດ.

ທັງ 2 ລະດູດັ່ງກ່າວນີ້ມີລັກສະນະແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ລະຫວ່າງພາກເໜືອກັບພາກໃຕ້ຄືພາກເໜືອມີລະດູຝົນສັ້ນກວ່າ, ມີຝົນຕົກໜ້ອຍກວ່າ ແລະ ບໍ່ວ່າຢູ່ໃນ

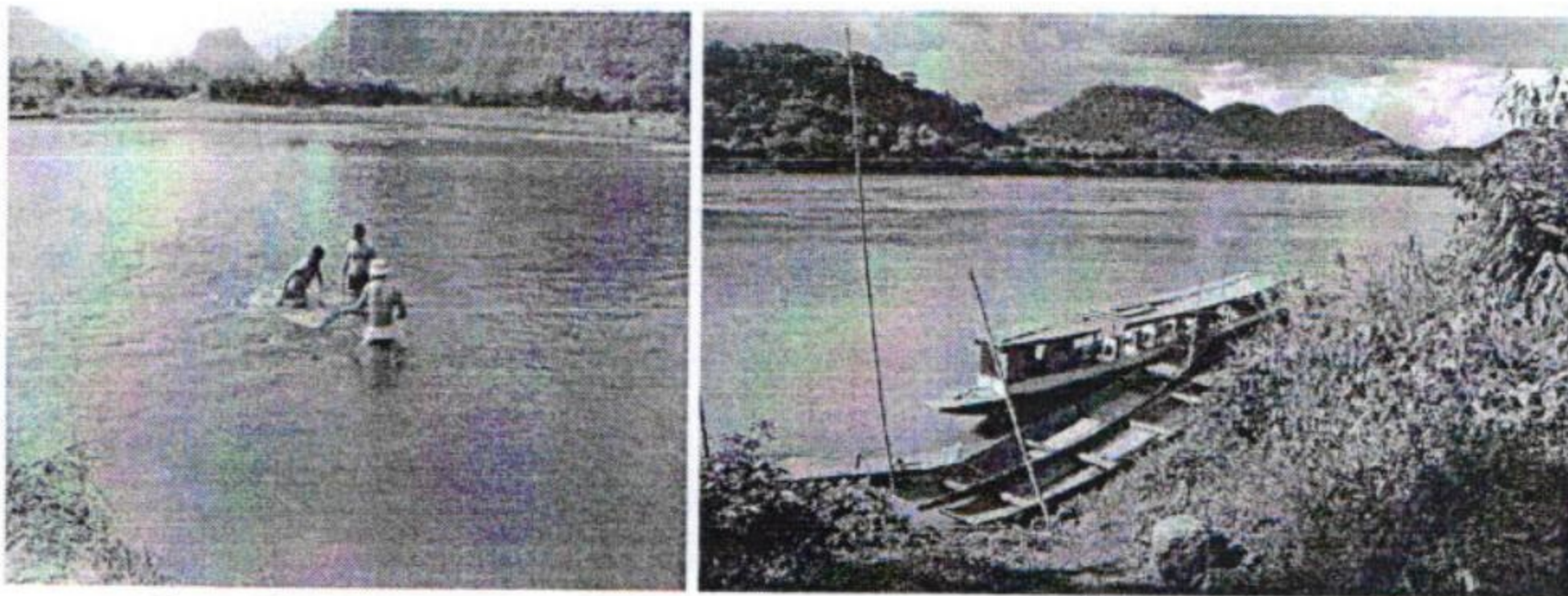
ລະດູໃດໆກໍມີອຸນຫະພູມຕໍ່ກວ່າຢູ່ພາກໃຕ້ທັງມີອັດຕາຄວາມຜິດດ່ຽງຂອງອຸນຫະພູມປະຈຳປີຕໍ່ກວ່າພາກໃຕ້.

4. ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ

ສ.ປ.ປ. ລາວນັບວ່າເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ມີຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີ ແລະ ມີຢູ່ທົ່ວໄປກໍໄດ້ແກ່ດິນ, ຫີນ, ແຮ່, ນ້ຳ, ປ່າໄມ້, ສັດ... ໃນນັ້ນຫຼາຍຊະນິດກໍເປັນພື້ນຖານອັນຍາວນານສຳລັບການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຊາດ.

4.1 ຊັບພະຍາກອນນ້ຳຈືດ

ສ.ປ.ປ. ລາວມີແຫຼ່ງນ້ຳຈືດໂດຍສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນສູງທີ່ສຸດຢູ່ໃນອາຊີ (54,000 ມ³/ຄົນ) ແລະ ນ້ຳຈືດນັ້ນທົ່ວໄປກໍຍັງຄົງຢູ່ໃນສະພາບດີເພາະບໍ່ຖືກຜົນສະທ້ອນຂອງສິ່ງແວດລ້ອມເປັນພິດເທື່ອ.

ກ. ໜອງ

ຂ. ລຳນ້ຳ (ແມ່ນ້ຳຂອງ)

ຮູບ 2: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຫຼ່ງນ້ຳປະເພດຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

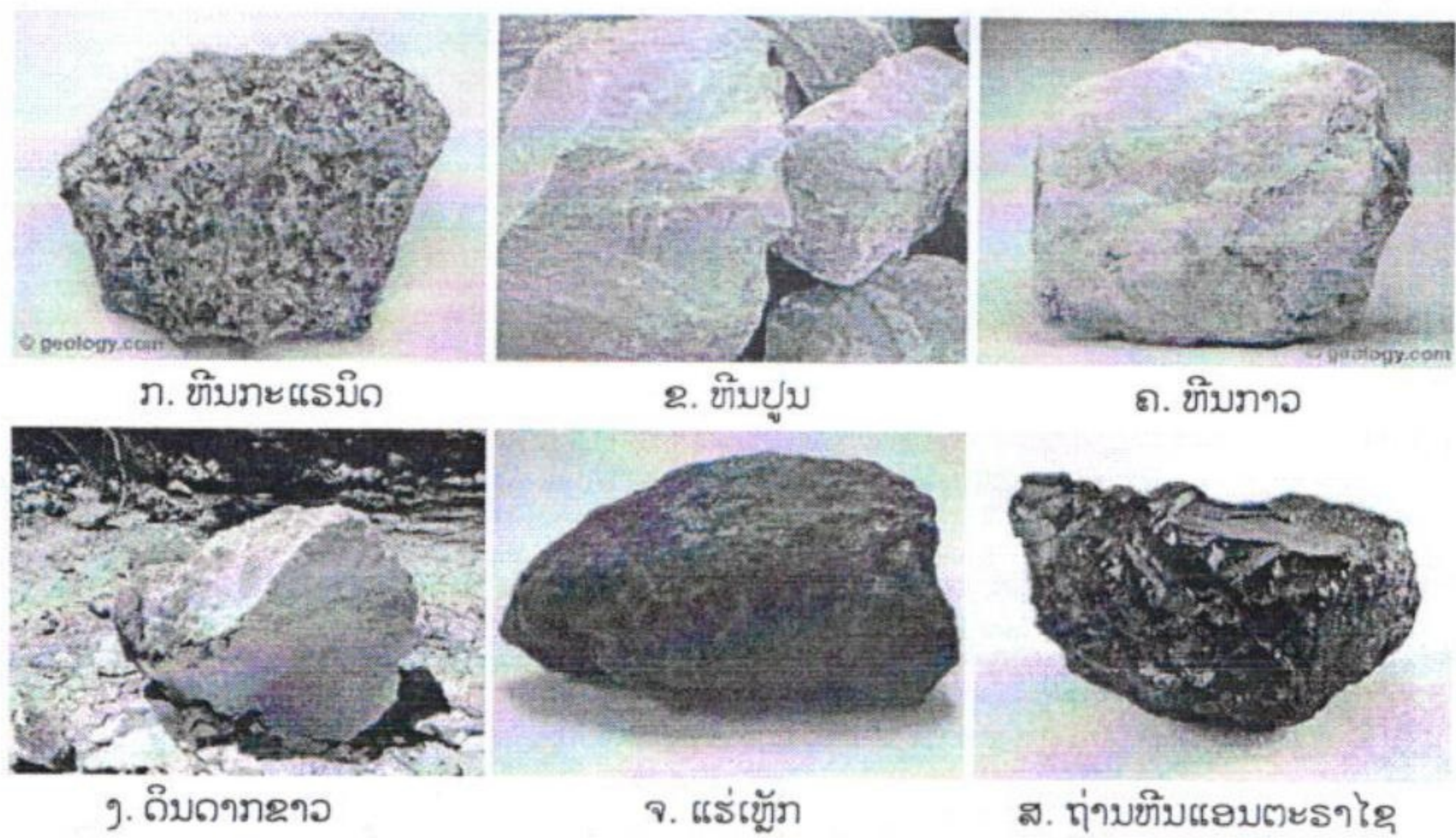
ສາຍນ້ຳຕົ້ນຕໍນັ້ນໄດ້ແກ່ແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ສາຂາຂອງມັນອີກ 10 ກວ່າສາຍ. ສາຍນ້ຳເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມສຳຄັນເປັນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນຂອງຄົນລາວທັງມວນຄືມັນເປັນແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ເປັນບ່ອນທຳມາຫາກິນມາຕັ້ງແຕ່ໃດໆ, ເປັນເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມ, ເປັນແຫຼ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າອັນມະຫາສານ ແລະ ອື່ນໆອີກ. ໃນປັດຈຸບັນ, ສາຍນ້ຳຈຳນວນໜຶ່ງກໍໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດກະແສໄຟຟ້າໄດ້ແລ້ວ ເຊັ່ນ ນ້ຳງື່ມ, ເຊໂດນ, ເຊເສັດ, ນ້ຳເທີນ...ເປັນຕົ້ນ. ນອກຈາກສາຍນ້ຳຕ່າງໆນີ້ແລ້ວໜອງ ແລະ ບຶງຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວກໍມີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເຊັ່ນກັນແຕ່ສ່ວນຫຼາຍເປັນໜອງຂະໜາດປານກາງທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ທົ່ວປະເທດຊຶ່ງໃນນັ້ນມີຫຼາຍກວ່າໝູ່ຄືແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ. ໜອງ ແລະ ບຶງຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ເປັນແຫຼ່ງກັກເກັບນ້ຳທີ່ສຳຄັນເພື່ອສະໜອງນ້ຳໃຫ້ແກ່ການປູກຝັງລ້ຽງສັດ ແລະ ກິດຈະການອື່ນໆໃນທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ເປັນແຫຼ່ງຫາປາ ແລະ ເປັນແຫຼ່ງນ້ຳດື່ມສຳລັບສັດປ່າຢູ່ໃນບໍລິເວນນັ້ນໆດ້ວຍ. ນ້ຳໃຕ້ດິນກໍເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງລະບົບນ້ຳທີ່ມີຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ. ມັນມີຄຸນປະໂຫຍດອັນໃຫຍ່ຫຼວງສຳລັບຊີວິດຄວາມເປັນຢູ່ຂອງປວງຊົນລາວເພາະວ່າບໍ່ຕໍ່ກວ່າ 90% ຂອງພົນລະເມືອງລາວຍັງໃຊ້ນ້ຳສ້າງ, ນ້ຳບາດານ ຫຼື ນ້ຳລິນຢູ່ຕາມທຳມະຊາດເພື່ອລ້ຽງຊີວິດປະຈຳວັນຂອງຕົນ. ໃນບາງເຂດ, ນ້ຳໃຕ້ດິນໄດ້ໄຫຼອອກມາສູ່ໜ້າດິນໃນພາວະຂອງນ້ຳຮ້ອນ ຊຶ່ງເພີ່ມສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປິ່ນປົວພະຍາດບາງຊະນິດໄດ້.

4.2 ຊັບພະຍາກອນດິນ

ຕັ້ງແຕ່ໃດໆມາ, ບໍ່ວ່າການເຮັດໄຮ່ເຮັດນາ ຫຼື ການປູກພືດຊະນິດໃດໆກໍຕາມແມ່ນລ້ວນແຕ່ມີຄວາມຈຳເປັນໃນການນຳໃຊ້ດິນບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ. ດິນແມ່ນປັດໄຈໜຶ່ງທີ່ຂາດບໍ່ໄດ້ສຳລັບຄວາມເປັນຢູ່ຂອງຄົນລາວ. ຍິ່ງໃນປັດຈຸບັນນີ້ຊຶ່ງຄົນລາວຈຳນວນເຖິງ 78.6% ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງທີ່ເຮັດວຽກຕົວຈິງທາງເສດຖະກິດເປັນຊາວກະສິກອນ ແລະ ໂຄງປະກອບດ້ານເສດຖະກິດຂອງຊາດກໍຖືເອົາການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເປັນບາດກ້າວເລີ່ມຕົ້ນນັ້ນກໍຍິ່ງເຫັນວ່າດິນມີຄວາມສຳຄັນອັນດັບໜຶ່ງໃນການ ຫຼໍ່ລ້ຽງຊີວິດຂອງຄົນລາວເຊັ່ນດຽວກັບອາກາດ ແລະ ນ້ຳ. ດິນທີ່ມີຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວມີຢູ່ດ້ວຍກັນຫຼາຍປະເພດຄື: ດິນສັນດອນ, ດິນແຟຣາລິດ ແລະ ດິນພູ. ດິນສັນດອນ ຫຼື ດິນຂີ້ປ່ວງມີຢູ່ຕາມລ້ອງນ້ຳ ແລະ ຢູ່ແຄມໜອງ ຫຼື ພື້ນທີ່ຕ່ຳຊຶ່ງຖືກນ້ຳຖ້ວມຢູ່ເປັນປະຈຳ. ດິນຊະນິດນີ້ເປັນດິນດີ, ມີລັກສະນະຜຸຜຸ່ຍ ແລະ ເໝາະສຳລັບປູກພືດຊະນິດຕ່າງໆ. ສຳລັບດິນແຟຣາລິດນັ້ນຄືດິນທີ່ພົບຢູ່ທົ່ວໄປ, ເປັນດິນທີ່ຖືກຊະລ້າງຢ່າງຮຸນແຮງຈຶ່ງມີທາດຜຸ່ນໜ້ອຍ (ຍົກເວັ້ນເຂດດິນພູໄຟ ແລະ ເຂດຫີນປູນ). ສ່ວນດິນພູນັ້ນເປັນດິນທີ່ພົບຢູ່ໃນເຂດພູມສັນຖານສູງໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ພາກເໜືອ, ເປັນດິນສີແດງແກມເຫຼືອງ (ຖ້າຢູ່ບ່ອນສູງຈະເປັນສີກະເບົາແກມເຫຼືອງ) ທີ່ມີຜຸ່ນປ່າ ຫຼື ອິນຊີວັດຖຸປະປົນຢູ່ນຳ. ໂດຍທົ່ວໄປນັ້ນ, ດິນດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນດິນສົມຈິ່ງບໍ່ເປັນດິນດີພໍປານໃດແຕ່ກໍມີຄວາມເໝາະສົມສຳລັບການປູກພືດບາງຊະນິດຂອງເຂດອາກາດອົບອຸ່ນ.

4.3 ຊັບພະຍາກອນຫີນ ແລະ ແຮ່

ຫີນຊະນິດຕ່າງໆເປັນຊັບພະຍາກອນໃຕ້ດິນ ແລະ ທັງຢູ່ເທິງໜ້າດິນຊຶ່ງມີຢູ່ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ. ໃນປັດຈຸບັນ, ມີຫີນຫຼາຍຊະນິດໄດ້ຖືກຊຸດຄົ້ນເພື່ອນຳໃຊ້ເປັນວັດສະດຸກໍ່ສ້າງເຮືອນຊານ ຫຼື ສິ່ງກໍ່ສ້າງຕ່າງໆ ແລະ ຖະໜົນຫີນທາງ, ໃຊ້ເປັນວັດຖຸດິບສຳລັບການຫັດຖະກຳປັ້ນຫຼໍ່ ແລະ ໃຊ້ເຂົ້າໃນອຸດສາຫະກຳການກໍ່ສ້າງ ເຊັ່ນ ຫີນປູນ, ຫີນກວດ (ຫີນຫາດ), ຊາຍ, ຫີນກາວ, ຫີນກະແຮມິດ, ຫີນອ່ອນ, ດິນດາກ ແລະ ອື່ນໆອີກ.

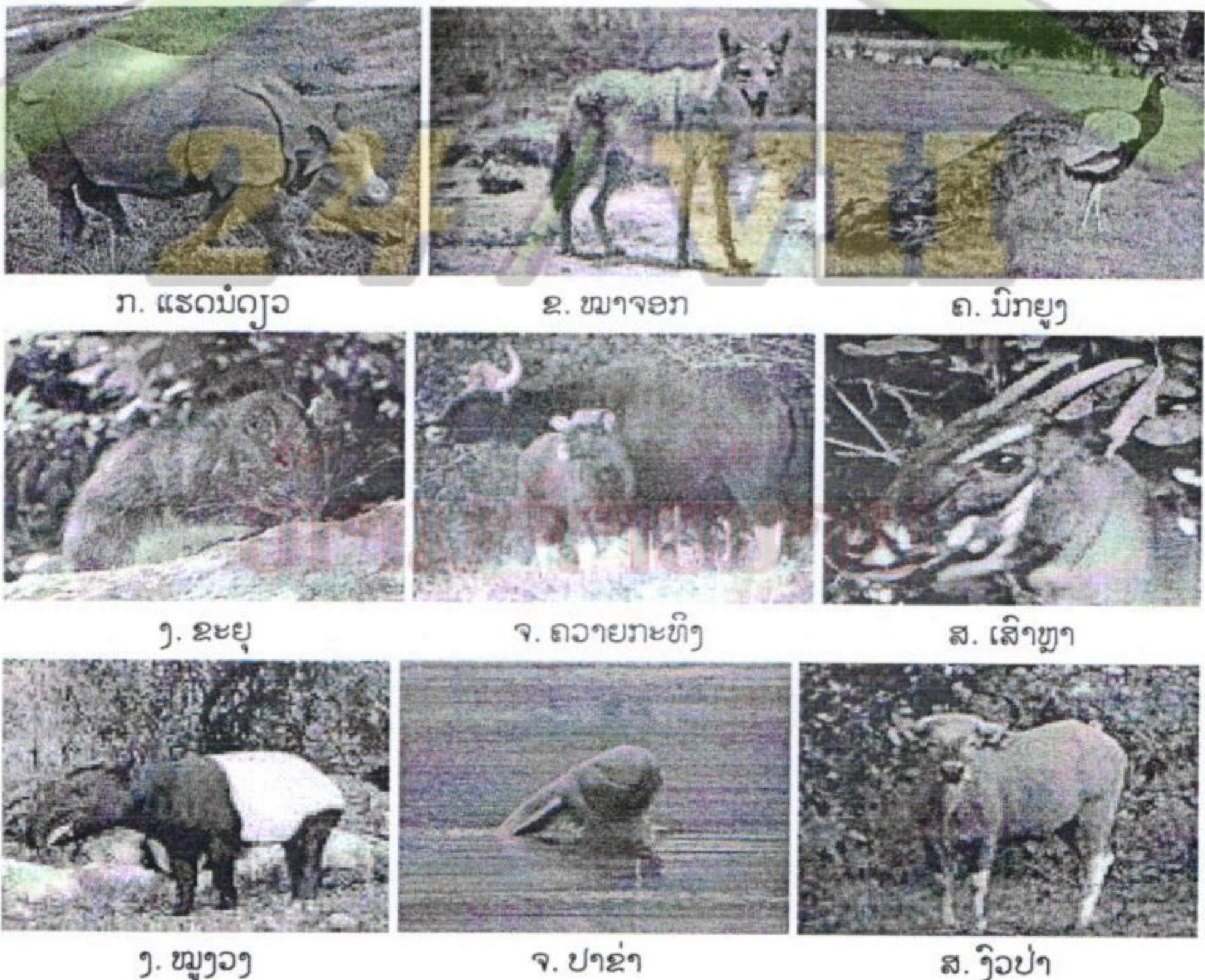
ຮູບ 3: ຕົວຢ່າງຫີນ ແລະ ແຮ່ບາງຊະນິດທີ່ພົບເຫັນທົ່ວໄປໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

4.5 ຊັບພະຍາກອນສັດປ່າ, ສັດນ້ຳ

ສ.ປ.ປ. ລາວເປັນເຂດໜຶ່ງຂອງໂລກທີ່ຍັງມີສັດປ່າ ແລະ ສັດນ້ຳຫຼາຍຊື່ງໃນນັ້ນມີທັງສັດທີ່ຍັງເຫຼືອໜ້ອຍຢູ່ໃນໂລກ ເຊັ່ນ ຊ້າງ, ເສືອ, ງົວບາ, ຄວາຍປ່າ, ເມີຍ, ເສົາຫຼາ, ປາບິກ, ປາຂ່າ ແລະ ອື່ນໆ. ທັງນີ້ຍ້ອນວ່າທຳມະຊາດຂອງລາວໂດຍທົ່ວໄປຍັງຖືກຮັກສາໄວ້ຕາມລັກສະນະອັນດັ້ງເດີມຂອງມັນຢູ່ນັ້ນເອງ. ບັນດາສັດປ່າ ແລະ ສັດນ້ຳທັງຫຼາຍເຫຼົ່ານັ້ນອອກຈາກຈະເປັນສິ່ງປະດັບໃຫ້ທຳມະຊາດມີຊີວິດຊີວາ ແລະ ເປັນລະບົບນິເວດອັນຄົບຖ້ວນແລ້ວມັນຍັງເປັນອາຫານທີ່ລ້ຽງເກືອບປະຊາຊົນລາວມາຕັ້ງແຕ່ເທິງນານ ແລະ ຊື່ນສ່ວນຕ່າງໆຂອງມັນຍັງເປັນສິນຄ້າ ແລະ ເປັນວັດຖຸດິບສຳລັບປຸງແຕ່ງຢາພື້ນເມືອງຂະໜານຕ່າງໆອີກ.

ສັດປ່າຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວລວມມີທັງຈຳພວກທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມດົງ, ປ່າປະສົມ, ໂຄກ ແລະ ຄັງ. ສັດປ່າຈຳພວກທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມດົງທົ່ວໄປກໍມີສັດຈຳພວກກິນໝາກໄມ້, ຈຳພວກສັດກັດແທ້ນ, ສັດເລືອຄານ ແລະ ນົກຕ່າງໆ. ນອກຈາກນັ້ນກໍຍັງມີສັດໃຫຍ່ຈຳພວກກິນຫຍ້າ ແລະ ໃບໄມ້ ແລະ ສັດກິນຊີ້ນ. ສຳລັບສັດປ່າຈຳພວກທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມປ່າປະສົມ ແລະ ໂຄກກໍມີສັດຈຳພວກກິນຫຍ້າທີ່ແລ່ນໄວ ແລະ ຈຳພວກທີ່ມັກເຄື່ອນຍ້າຍໄປຢູ່ດົງໃນຍາມແລ້ງຍ້ອນວ່າຂາດອາຫານ ແລະ ຕ້ອງໜີໄຟໄໝ້ປ່າ. ນອກຈາກນັ້ນກໍມີນົກເກືອບທຸກໆປະເພດ ແລະ ສັດກິນຊີ້ນ. ສ່ວນວ່າສັດຈຳພວກທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມຄັງເວົ້າລວມແລ້ວມີບໍ່ຫຼາຍປານໃດ, ທົ່ວໄປມັກມີແຕ່ສັດຈຳພວກກິນຫຍ້າ, ສັດກິນຊີ້ນ ແລະ ສັດປົກບາງປະເພດ.

ຮູບ 5: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງສັດປ່າ, ສັດນ້ຳທີ່ຫາຍາກຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ສຳລັບສັດນ້ຳກໍມີຢ່າງຫຼວງຫຼາຍເຊັ່ນກັນ, ມີທັງຈຳພວກທີ່ຢູ່ຕາມລຳນ້ຳ ຫຼື ເຂດຕ່າງໆ ແລະ ຈຳພວກທີ່ຢູ່ຕາມຫ້ວຍ, ຮ່ອງ, ຄອງ, ໜອງ, ບຶງ ແລະ ທົ່ງນາ. ຈຳພວກທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມລຳນ້ຳກໍໄດ້ແກ່ປາ

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

ກິນໄຄຊຶ່ງທັງໝົດລ້ວນແຕ່ເປັນປາເກັດ ເຊັ່ນ ປາເອິນ, ປາພອນ, ປາຫວ່າ, ປານິກເຂົາ, ປາສະອີ, ປາເພັຍ, ປາແກງ...ແລະ ປາກິນຊື່ນ, ໝາກໄມ້ ແລະ ໃບໄມ້ເປັນອາຫານຊຶ່ງລວມມີທັງປາເກັດ ແລະ ປາໜັງ ເຊັ່ນ ປາບຶກ, ປາຂ່າ, ປາເລີມ, ປາເຄິງ, ປາຄ້າວ, ປາຊວາຍ, ປາໂດ, ປາສູດ, ປາປາກ, ປາຕອງ ແລະ ອື່ນໆ.

ເວົ້າລວມແລ້ວ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງລາວບໍ່ວ່າຊັບພະຍາກອນທີ່ຢູ່ໃຕ້ດິນ ຫຼື ທີ່ຢູ່ເທິງໜ້າດິນກໍແມ່ນມີຢ່າງອຸດົມສົມບູນ. ແຕ່ໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຖືກຂຸດຄົ້ນ ຫຼື ນຳໃຊ້ຢ່າງຊະຊາຍອັນພາໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງໂດຍສະເພາະພືດ ແລະ ສັດ. ຕາມທີ່ມີການສຳຫຼວດມາແລ້ວນັ້ນ, ໃນປັດຈຸບັນນີ້ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ທັງໝົດມີພຽງແຕ່ປະມານ 9,800,000 ເຮັກຕາຊຶ່ງເທົ່າກັບ 41.4% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດຂອງປະເທດເທົ່ານັ້ນ ແລະ ພົບວ່າທັງສັດປ່າສັດນ້ຳໄດ້ຫຼຸດຈຳນວນລົງຢ່າງໜ້າເປັນຫວ່າງ, ໃນນັ້ນສັດບາງປະເພດກໍສູນພັນໄປແລ້ວ ເຊັ່ນ ແຮດ 2 ນໍ ຫຼື ບາງປະເພດກໍອາດຈະສູນພັນໄປ ເຊັ່ນ ແຮດນໍດຽວເປັນຕົ້ນ. ສັດບາງຈຳພວກກໍໃກ້ຈະສູນພັນແລ້ວ ເຊັ່ນ ງົວບາ, ເມີຍ, ມັງ, ໂອງ, ຊາຍ, ນົກຍູງ, ນົກຊຽນ, ນົກກາບບົວ, ປາບຶກ, ປາຂ່າ...ເປັນຕົ້ນ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ເສີມສ້າງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວຈຶ່ງເປັນພາລະກິດໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ, ໜັກໜ່ວງ ແລະ ຮີບດ່ວນຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດ.

from

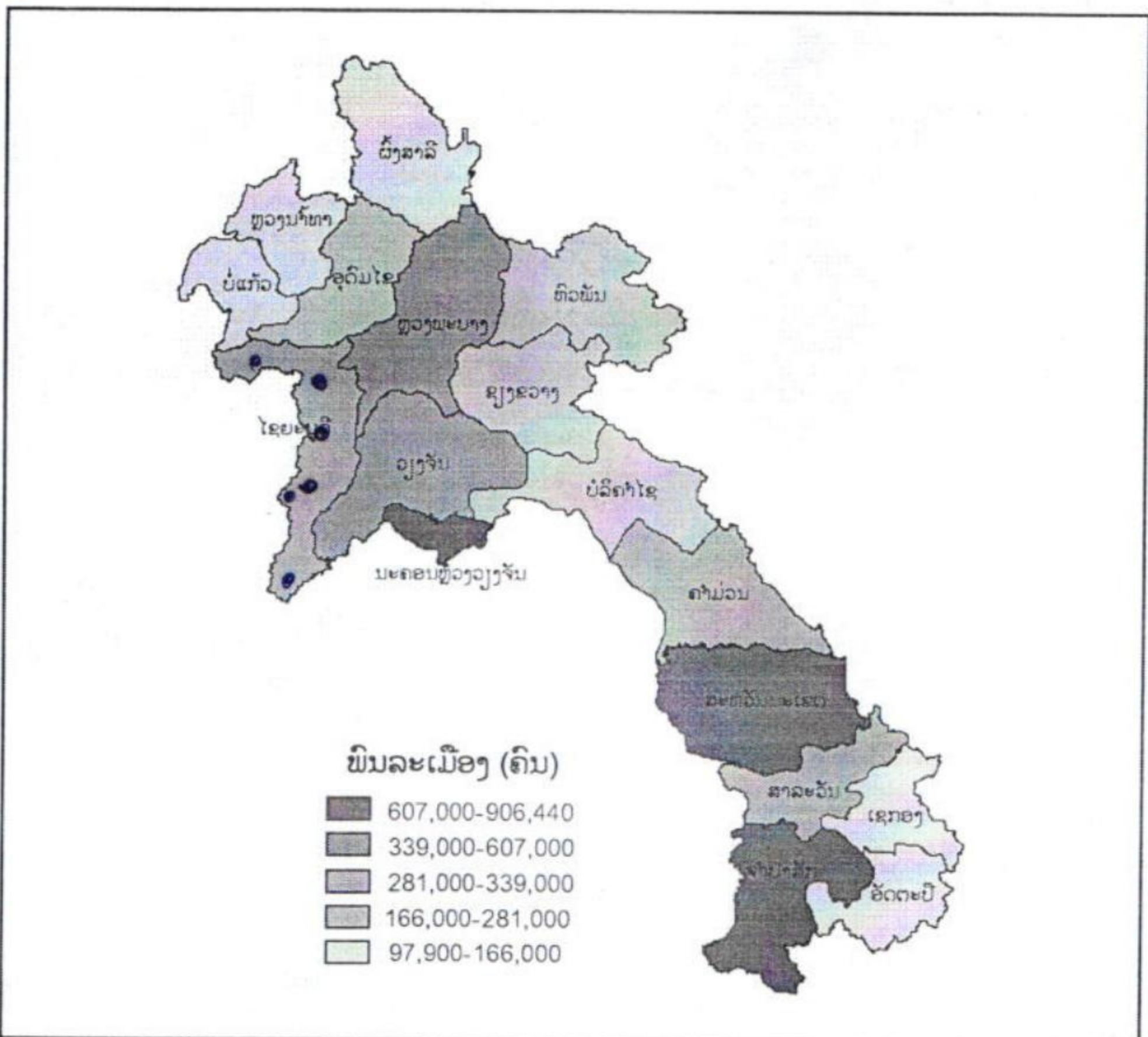
ບົດທີ 2

ສະພາບທາງສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງຊາວລາວ

1. ພົນລະເມືອງລາວ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່

1.1 ຈຳນວນ ແລະ ການແຈກຢາຍ

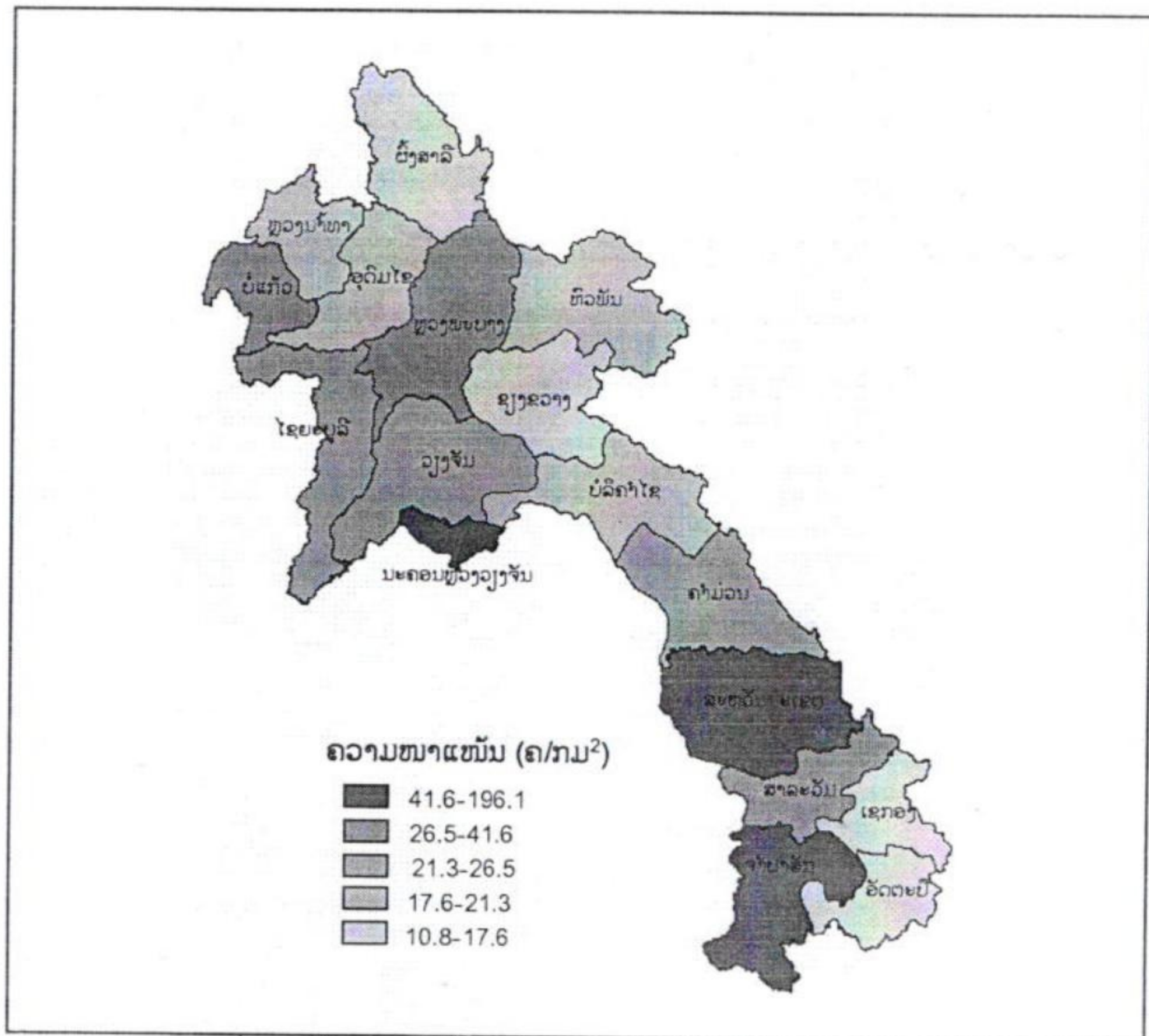
ຕາມສະຖິຕິຂອງການຄາດຄະເນປະຊາກອນເມື່ອປີ 2010 ຈຳນວນຂອງພົນລະເມືອງລາວມີ ຢູ່ປະມານ 6,256,197 ຄົນ. ຖ້າທຽບໃສ່ເນື້ອທີ່ຂອງປະເທດ ແລະ ຈຳນວນຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ນັ້ນກໍ ນັບວ່າ ສ.ປ.ປ. ລາວເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ມີຈຳນວນປະຊາກອນໜ້ອຍເກີນໄປຊຶ່ງຈະເຫັນໄດ້ຈາກຄວາມ ໜາແໜ້ນສະເລ່ຍຂອງພົນລະເມືອງຊຶ່ງມີພຽງແຕ່ 26.4 ຄົນ/ກມ² ເທົ່ານັ້ນ.

ແຜນທີ່ 3: ແຜນທີ່ສະແດງຂະໜາດຂອງພົນລະເມືອງລາວແບ່ງຕາມແຂວງ (ຈາກການຄາດຄະເນປະຊາກອນເມື່ອປີ 2010)

ແຕ່ຢ່າງໃດກໍດີ, ຖ້າທຽບໃສ່ເມື່ອກ່ອນນັ້ນກໍເຫັນໄດ້ວ່າພົນລະເມືອງລາວມີການເພີ່ມຂຶ້ນໄວພໍ ສົມຄວນໂດຍສະເພາະແລ້ວນັບແຕ່ການສ້າງຕັ້ງເປັນ ສ.ປ.ປ. ລາວເປັນຕົ້ນມາ. ທັງນີ້ກໍເນື່ອງຈາກວ່າ ນັບຕັ້ງແຕ່ປ່ຽນແປງການປົກຄອງມາອັດຕາການເກີດຂອງພົນລະເມືອງລາວກໍຍັງສູງຢູ່ (35.99% ຕໍ່ປີ) ແຕ່ວ່າອັດຕາການຕາຍພັດຕຳລົງ (11.83% ຕໍ່ປີ) ໂດຍສະເພາະແລ້ວການຕາຍຂອງເດັກເກີດໃໝ່ອັນ

ເນື່ອງມາຈາກການສາທາລະນະສຸກດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າຫຼາຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສິ່ງຄາມທີ່ຍືດເຍື້ອມາຫຼາຍປີກໍໄດ້ຢຸດຕິລົງ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊາວລາວກໍດີຂຶ້ນເປັນລຳດັບມາ ແລະ ອື່ນໆອີກ. ຕາມສະຖິຕິຂອງປີ 1912 (ສະໄໝຝະຫຼັງປົກຄອງ) ພົນລະເມືອງລາວມີຈຳນວນພຽງແຕ່ປະມານ 650,000 ຄົນເທົ່ານັ້ນ. ແຕ່ 60 ປີ ຫຼັງຈາກນັ້ນມາຄືໃນປີ 1972 ມັນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນມາເປັນ 3,106,000 ຄົນ ແລະ ໃນໄລຍະ 30 ກວ່າປີແຫ່ງການສ້າງຕັ້ງເປັນ ສ.ປ.ປ. ລາວມານີ້ຈຳນວນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງພົນລະເມືອງລາວກໍມີຢູ່ປະມານ 3,000,000 ຄົນຊຶ່ງນັບວ່າເປັນການເພີ່ມທີ່ໄວພໍສົມຄວນ.

ແຜນທີ່ 4: ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງພົນລະເມືອງລາວແບ່ງຕາມແຂວງ (ຈາກການຄາດຄະເນປະຊາກອນເມື່ອປີ 2010)

ພົນລະເມືອງລາວນອກຈາກຈະມີຈຳນວນໜ້ອຍຢູ່ແລ້ວແຕ່ຊຳ້ຍັງແຈກຢາຍຢູ່ແບບບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີກັນໃນທົ່ວປະເທດອີກ. ຊາວລາວສ່ວນຫຼາຍອາໄສຢູ່ຕາມທົ່ງພຽງແຄມແມ່ນ້ຳຕ່າງໆຊຶ່ງໃນນັ້ນຈຸດໜັກກໍແມ່ນຢູ່ 8 ແຂວງແຄມແມ່ນ້ຳຂອງໂດຍກວມອັດຕາສ່ວນເຖິງ 66.6% ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງທົ່ວປະເທດແຕ່ກວມເນື້ອທີ່ພຽງແຕ່ 49.7% ເທົ່ານັ້ນ.

ຕາມການຄາດຄະເນປະຊາກອນເມື່ອປີ 2010 ນັ້ນແຂວງທີ່ມີຄົນຫຼາຍກວ່າໝູ່ໄດ້ແກ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ (906,440 ຄົນ), ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ (768,743 ຄົນ), ຈຳປາສັກ (652,552 ຄົນ) ແລະ ຫຼວງພະບາງ (447,541 ຄົນ). ແຕ່ໃນດ້ານການແຈກຢາຍ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນເປັນຜູ້ທີ່ມີອັດຕາຄວາມໜາແໜ້ນສະເລ່ຍສູງກວ່າໝູ່ໝົດຄືມີເຖິງ 196.1 ຄົນ/ກມ² ໃນຂະນະທີ່ແຂວງຈຳປາສັກມີ

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

42.3 ຄົນ/ກມ², ສະຫວັນນະເຂດມີ 41.6 ຄົນ/ກມ², ສາລະວັນມີ 34.3 ຄົນ/ກມ² ແລະ ຫຼວງພະບາງມີ 26.5 ຄົນ/ກມ². ສ່ວນວ່າແຂວງອື່ນໆນັ້ນມີຄົນຢູ່ພຽງແຕ່ປະມານ 11-26 ຄົນ/ກມ² ຊຶ່ງໃນນັ້ນມີອັດຕາຄວາມໜາແໜ້ນຕໍ່ກວ່າໝູ່ຄືແຂວງຊຽງຂວາງ, ເຊກອງ, ອັດຕະປື ແລະ ຜົ້ງສາລີ.

1.2 ໂຄງປະກອບຂອງພົນລະເມືອງ

1.2.1 ໂຄງປະກອບດ້ານເພດ

ຕາມຕົວເລກການຄາດຄະເນຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງລາວເມື່ອປີ 2010 ນັ້ນເຫັນວ່າມີຈຳນວນຜູ້ຊາຍ 3,123,138 ຄົນຊຶ່ງກວມ 49.92% ແລະ ແມ່ຍິງ 3,133,059 ຄົນຊຶ່ງເທົ່າກັບ 50.08% ຂອງພົນລະເມືອງລາວທັງໝົດ, ໃນນີ້ຈຳນວນແມ່ຍິງທີ່ລີ້ນຈຳນວນຜູ້ຊາຍນັ້ນມີເຖິງ 9,921 ຄົນ ຫຼື ເທົ່າກັບ 0.15%. ຕົວເລກດັ່ງກ່າວສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໂຄງປະກອບດ້ານເພດຂອງພົນລະເມືອງລາວມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັບຢູ່ປະເທດຕ່າງໆຊຶ່ງໂດຍທົ່ວໄປຈະມີແມ່ຍິງຫຼາຍກວ່າຜູ້ຊາຍ. ທັງນີ້ເພາະວ່າໂດຍທຳມະຊາດນັ້ນແມ່ຍິງມີອາຍຸຍືນກວ່າຜູ້ຊາຍນັ້ນເອງ.

ແຕ່ຖ້າທຽບກັນລະຫວ່າງແຂວງຕ່າງໆນັ້ນເຫັນໄດ້ວ່າບາງແຂວງກໍມີອັດຕາສ່ວນຜູ້ຊາຍຫຼາຍກວ່າແມ່ຍິງຄື: ແຂວງວຽງຈັນ (103.39/100), ໄຊຍະບູລີ (102.00/100), ຊຽງຂວາງ (101.93/100), ຫົວພັນ (101.80/100), ຜົ້ງສາລີ (100.95/100), ບໍລິຄຳໄຊ (100.79/100) ແລະ ແຂວງຫຼວງພະບາງ (100.35/100). ຖ້າວິໄຈຕາມໝວດອາຍຸກໍຈະເຫັນວ່າໂຄງປະກອບນີ້ມີອັນແຕກຕ່າງກັນຄື:

- ແຕ່ 0 ຫາ 14 ປີ : ເພດຊາຍມີ 38.13% ແລະ ເພດຍິງມີ 37.08%
- ແຕ່ 15 ຫາ 59 ປີ : ເພດຊາຍມີ 56.64% ແລະ ເພດຍິງມີ 57.01%
- ແຕ່ 60 ປີ ຂຶ້ນໄປ : ເພດຊາຍມີ 5.23% ແລະ ເພດຍິງມີ 5.91%

ຕົວເລກດັ່ງກ່າວຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່ານັບແຕ່ມີເກີດໃໝ່ຈົນເຖິງອາຍຸ 14 ປີນັ້ນຈຳນວນຜູ້ຊາຍມີຫຼາຍກວ່າແມ່ຍິງ. ແຕ່ເມື່ອຮອດອາຍຸຂອງໄວໜຸ່ມ ແລະ ໄວກາງຄົນແລ້ວ, ຈຳນວນຜູ້ຊາຍໄດ້ຫຼຸດລົງ ແລະ ມີໜ້ອຍກວ່າແມ່ຍິງ. ນັ້ນກໍເນື່ອງຈາກວ່າຢູ່ໃນໄວອາຍຸດັ່ງກ່າວນີ້ຈຳນວນຜູ້ຕາຍທີ່ເປັນເພດຊາຍມີຫຼາຍກວ່າທີ່ເປັນເພດຍິງ (ຍ້ອນການສ່ຽງໄພໃນການອອກແຮງງານ ຫຼື ທຳມາຫາກິນ, ຍ້ອນການເກີດອຸປະຕິເຫດ, ຍ້ອນພະຍາດທີ່ເກີດຈາກການຫຼິ້ນກິນຕ່າງໆ ແລະ ອື່ນໆ).

1.2.2 ໂຄງປະກອບດ້ານອາຍຸ

ໃນຈຳນວນພົນລະເມືອງລາວ 6,256,197 ຄົນເມື່ອປີ 2010 ນັ້ນເຫັນໄດ້ວ່າໝວດທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 0 ຫາ 14 ປີກວມອັດຕາສ່ວນເຖິງ 37.6%, ໝວດອາຍຸແຕ່ 15 ຫາ 59 ປີມີ 56.83% ແລະ ໝວດອາຍຸຕັ້ງແຕ່ 60 ປີຂຶ້ນໄປນັ້ນມີພຽງແຕ່ 5.57% ເທົ່ານັ້ນ. ການທີ່ກຸ່ມອາຍຸຕໍ່າຫາປານກາງກວມອັດຕາສ່ວນໃຫຍ່ຄືແນວນີ້ເປັນການບົ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າພົນລະເມືອງລາວແມ່ນປະຊາກອນໜຸ່ມ ແລະ ສ່ວນວ່າກຸ່ມຄົນອາຍຸສູງແຕ່ 60 ປີຂຶ້ນໄປຊຶ່ງກວມເອົາພຽງແຕ່ 5.57% ນັ້ນກໍສະແດງວ່າຄົນລາວມີອາຍຸບໍ່ຍືນພໍປານໃດນັ້ນເອງຄືໂດຍສະເລ່ຍແລ້ວມີປະມານ 64.7 ປີເທົ່ານັ້ນ. ໂດຍອີງຕາມໂຄງປະກອບດ້ານອາຍຸຄືດັ່ງກ່າວນັ້ນທາດອາຍຸຂອງພົນລະເມືອງລາວຈຶ່ງມີລັກສະນະສ່ວຍເປັນປາຍແຫຼມຂຶ້ນຊຶ່ງລັກສະນະຄືດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນການບົ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າມັນແມ່ນໂຄງປະກອບດ້ານອາຍຸຂອງພົນລະເມືອງຢູ່ໃນບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາທັງຫຼາຍນັ້ນເອງ.

1.2.3 ໂຄງປະກອບດ້ານແຮງງານ ແລະ ອາຊີບ

ຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວພົນລະເມືອງທີ່ເຮັດວຽກ ຫຼື ທີ່ເປັນກຳລັງແຮງງານ ແມ່ນນັບເອົາກຸ່ມຄົນທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 10 ປີຂຶ້ນໄປຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຜູ້ເຮັດວຽກເສດຖະກິດ ແລະ ຜູ້ບໍ່ເຮັດວຽກເສດຖະກິດ. ພົນລະເມືອງທີ່ເຮັດວຽກເສດຖະກິດໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 2 ກຸ່ມຄື: ຜູ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຜູ້ວ່າງງານ. ຜູ້ມີວຽກເຮັດງານທຳສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃຫ້ຕົນເອງຊຶ່ງຕົ້ນຕໍແມ່ນວຽກກະສິກຳ ແລະ ວຽກຄອບຄົວໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ.

ຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວໃນຈຳນວນຜູ້ອອກແຮງງານທັງໝົດນັ້ນຜູ້ຜະລິດໂດຍກົງໄດ້ກວມເອົາອັດຕາສ່ວນຫຼາຍກວ່າໝູ່ຊຶ່ງຢູ່ໃນນັ້ນເດັ່ນກວ່າໝູ່ແມ່ນຊາວກະສິກອນ. ນັ້ນກໍເນື່ອງຈາກວ່າວຽກກະສິກຳແມ່ນຂະແໜງການຕົ້ນຕໍຂອງເສດຖະກິດໃນທົ່ວປະເທດ, ຍົກເວັ້ນແຕ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນຊຶ່ງມີຜູ້ເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳຫຼາຍກວ່າຢູ່ແຂວງອື່ນໆ. ຕາມສະຖິຕິຂອງປີ 2005 ທີ່ຜ່ານມານັ້ນໃນທົ່ວປະເທດມີຜູ້ເຮັດວຽກກະສິກຳ 78.6% (ເຮັດນາ 64.3%, ທຳປະມົງ 0.1%, ເຮັດນາ-ລ້ຽງສັດ 0.2%, ປູກພືດ-ລ້ຽງສັດ 14.0%) ແລະ ຜູ້ເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ 21.4%. ພາກສ່ວນດັ່ງກ່າວຮວມມີກຳມະກອນ-ວິສາວະກອນ 3.8% ແລະ ສ່ວນເຫຼືອນັ້ນແມ່ນອັດຕາຂອງຜູ້ຜະລິດໂດຍທາງອ້ອມ (ຜູ້ບໍລິຫານ, ຜູ້ບໍລິການ, ຜູ້ຈຳລະຈອນແຈກຢາຍ, ສຶກສາ, ວັດທະນະທຳ, ສາທາລະນະສຸກ...) ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ມີອາຊີບອັນແນ່ນອນ.

1.2.4 ໂຄງປະກອບດ້ານຊົນເຜົ່າ

ພົນລະເມືອງລາວສືບເຊື້ອສາຍມາຈາກບັນພະບຸລຸດຫຼາຍກົກຫຼາຍເລົ່າທີ່ໄດ້ດຳລົງຊີວິດຮ່ວມກັນຢູ່ເທິງແຜ່ນດິນຕອນນີ້ເປັນເວລາຫຼາຍພັນປີແລ້ວ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ມາເຖິງປັດຈຸບັນພົນລະເມືອງລາວຈຶ່ງປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າຊຶ່ງມີເອກະລັກໃນການດຳລົງຊີວິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປ.

ຮູບ 6: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຊົນເຜົ່າຕ່າງໆໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

ຕາມການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສໃນປີ 2005 ນັ້ນພົບວ່າພົນລະເມືອງລາວ ປະກອບດ້ວຍຊົນເຜົ່າຕ່າງໆເຖິງ 49 ຊົນເຜົ່າ. ແຕ່ລະຊົນເຜົ່ານັ້ນຕ່າງກໍມີເອກະລັກໃນການດຳລົງຊີວິດ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປຊຶ່ງຖ້າອີງຕາມລັກສະນະທີ່ຄ້າຍຄືກັນທາງດ້ານພາສາປາກເວົ້າແລ້ວກໍສາມາດແບ່ງ ອອກເປັນໝວດຕ່າງໆໄດ້ດັ່ງນີ້:

- ໝວດທີ່ປາກພາສາໃນຕະກູນພາສາລາວ-ໄຕ ຫຼື ໄຕ-ກະໄດ: ມີບັນດາຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ລາວ, ໄຕ, ຜູ້ໄທ, ລື້...ບັນດາຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ສ່ວນຫຼາຍດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕາມເຂດທົ່ງພຽງລ້ອງແມ່ນ້ຳສຳຄັນຕ່າງໆ ໂດຍຮວມມີທັງໝົດ 8 ຊົນເຜົ່າດ້ວຍກັນ ແລະ ກວມເອົາອັດຕາສ່ວນເຖິງ 64.9% ຂອງຈຳນວນພົນລະ ເມືອງລາວທັງໝົດ.

- ໝວດທີ່ປາກພາສາໃນຕະກູນພາສາມອນ-ຂະແມ: ປະກອບດ້ວຍຊົນເຜົ່າກະຕາງ, ມະກອງ, ກິມ ມຸ, ຕະໂອ້ຍ, ຢຣຸ, ຕຣີ...ຊຶ່ງອາໄສຢູ່ເຂດພູພຽງຕ່າງໆທາງພາກໃຕ້ ແລະ ຢູ່ລຽບສາຍພູຫຼວງເປັນສ່ວນ ຫຼາຍໂດຍຮວມມີທັງໝົດ 32 ຊົນເຜົ່າດ້ວຍກັນ ແລະ ກວມເອົາອັດຕາສ່ວນເຖິງ 22.6% ຂອງຈຳນວນ ພົນລະເມືອງລາວທັງໝົດ.

- ໝວດທີ່ປາກພາສາໃນຕະກູນພາສາມັງ-ອີວມຽນ: ປະກອບດ້ວຍ 2 ຊົນເຜົ່າຄື: ມັງ (ມັງຂາວ, ມັງ ດຳ, ມັງແດງ, ມັງຂຽວ...) ແລະ ອີວມຽນ (ຢ້າວ, ລາວຫ້ວຍ, ລານແຕນ...) ຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍອາໄສຢູ່ເຂດພູ ສູງທາງພາກເໜືອ ແລະ ກວມອັດຕາສ່ວນເຖິງ 8.5% ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງລາວທັງໝົດ.

- ໝວດທີ່ປາກພາສາໃນຕະກູນພາສາຈີນ-ທິເບດ: ປະກອບດ້ວຍຊົນເຜົ່າສິງສິລິ (ພູນ້ອຍ, ປີຊູ...), ຮ່າຢີ, ອາຄາ (ໂອມາ, ກໍ...), ໂລໂລ, ສີລາ, ລາຫູ, ຫໍ...ຊຶ່ງອາໄສຢູ່ໃນແຂວງຕ່າງໆລຽບຕາມຊາຍແດນ ລາວ-ຈີນ ແລະ ລາວ-ມຽນມາ (ຜຶ້ງສາລີ, ອຸດົມໄຊ, ຫຼວງນ້ຳທາ, ບໍ່ແກ້ວ...) ໂດຍຮວມມີທັງໝົດ 7 ຊົນ ເຜົ່າ ແລະ ກວມອັດຕາສ່ວນພຽງແຕ່ 2.8% ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງລາວທັງໝົດ.

ນອກຈາກຊົນເຜົ່າຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ແລ້ວຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວຍັງມີຊາວຕ່າງດ້າວອີກ ເຊັ່ນ ຊາວຫວຽດ ນາມ, ຈີນ, ໄທ, ອິນເດຍ...ຊຶ່ງຈຳນວນໜຶ່ງກໍໄດ້ປ່ຽນສັນຊາດເປັນຄົນລາວແລ້ວໂດຍກວມອັດຕາສ່ວນ 0.2% ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງລາວທັງໝົດ ແລະ ທົ່ວໄປມັກອາໄສຢູ່ໃນເມືອງໃຫຍ່ຕ່າງໆ. ສ່ວນພົນ ລະເມືອງອີກ 1% ໄດ້ແກ່ພວກທີ່ບໍ່ບອກໄດ້ວ່າຕົນສັງກັດຊົນເຜົ່າໃດ.

1.3 ພາສາ, ສາສະໜາ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖື

1.3.1 ພາສາ

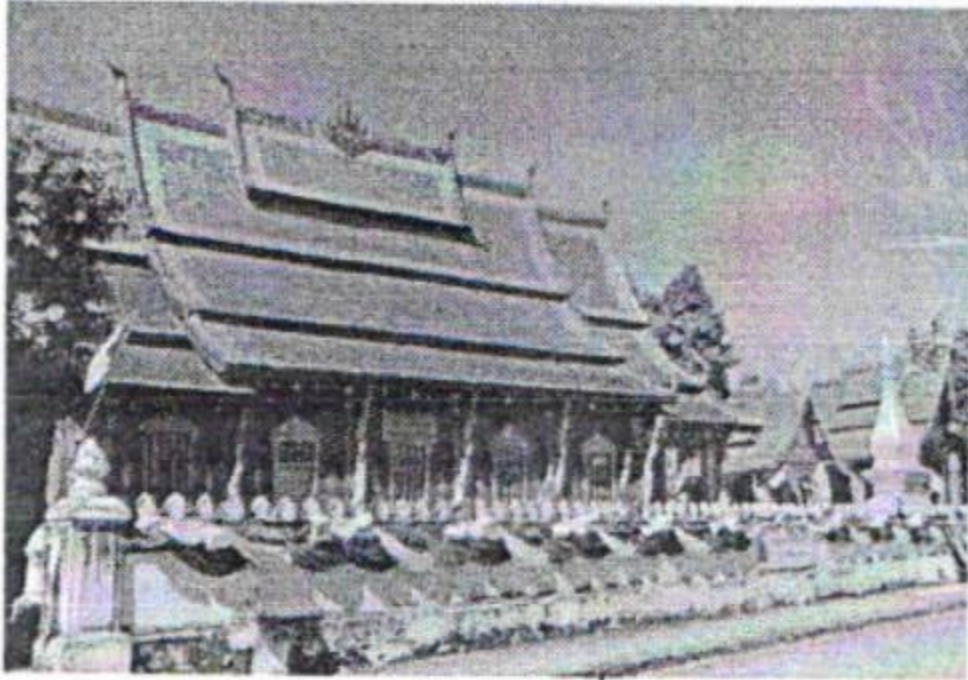
ເນື່ອງຈາກວ່າພົນລະເມືອງລາວປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງມີການປາກເວົ້າກັນໃນ ຫຼາຍພາສາດ້ວຍກັນ. ແຕ່ມາດຕາ 89 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງ ສ.ປ.ປ. ລາວໄດ້ກຳນົດວ່າ "ພາສາ ແລະ ຕົວອັກສອນລາວແມ່ນພາສາ ແລະ ຕົວອັກສອນທີ່ໃຊ້ເປັນທາງການຂອງປະເທດລາວ". ຕົວໜັງ ສີລາວທີ່ນຳໃຊ້ກັນຢູ່ໃນປັດຈຸບັນນີ້ເປັນຕົວໜັງສືທີ່ສືບທອດ ແລະ ດັດແປງມາຈາກຕົວອັກຂະຫຼະຂອງ ອິນເດຍ ແລະ ຂອມ, ເປັນຕົວໜັງສືທີ່ຂຽນງ່າຍ ແລະ ອ່ານງ່າຍເພາະໃຊ້ສະກົດຕາມສຽງ, ບໍ່ມີຕົວຫ້ອຍ ແລະ ຕົວກາລັນຈຶ່ງບໍ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການຮຳຮຽນຂອງປວງຊົນລາວທົ່ວໄປ. ເນື່ອງຈາກວ່າພາສາລາວ ເປັນພາສາທີ່ຮຽນໄດ້ງ່າຍ, ດັ່ງນັ້ນບັນດາຊົນເຜົ່າຕ່າງໆເຖິງວ່າຈະໃຊ້ພາສາປະຈຳເຜົ່າຂອງຕົນເປັນຕົ້ນ ຕໍ່ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍກໍຮູ້ ແລະ ປາກພາສາລາວໄດ້ດີ.

ການປາກເວົ້າພາສາລາວເຖິງວ່າຈະສາມາດເວົ້າກັນເຂົ້າໃຈໄດ້ໃນທົ່ວປະເທດແຕ່ວ່າສຳນຽງການເວົ້າມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມແຕ່ລະພາກເຮັດໃຫ້ຮູ້ໄດ້ວ່າຜູ້ເວົ້ານັ້ນເປັນຄົນພາກໃດຂອງປະເທດ. ນອກຈາກນີ້, ຢູ່ແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນນັ້ນພາສາລາວມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນດ້ານການຜັນສຽງ, ການເນັ້ນສຽງ ແລະ ຄວາມໄວຂອງການເວົ້າ. ບາງຄຳສັບຊຶ່ງມີຄວາມໝາຍອັນດຽວກັນກໍຍັງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນບາງທ້ອງຖິ່ນ. ຖ້ານັກສຶກສາ ຫຼື ບັນດາທ່ານທັງຫຼາຍຫາກມີໂອກາດໄດ້ໄປທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວປະເທດທ່ານກໍຈະເຫັນໄດ້ຄວາມແຕກຕ່າງດັ່ງກ່າວ ເຊັ່ນ ຊາວລາວພາກໃຕ້ພາກັນເອີ້ນວ່າ "ໝາກພິກ" ແຕ່ຊາວລາວວຽງຈັນພັດເອີ້ນວ່າ "ໝາກເຜັດ" ຂະນະທີ່ຊາວລາວຢູ່ບາງທ້ອງຖິ່ນໃນພາກເໜືອເອີ້ນວ່າ "ໝາກເອືອດ" ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ. ກໍລະນີອື່ນອີກກໍມີ ເຊັ່ນ ຊາວລາວທົ່ວໄປມີການຈຳແນກສຽງຂອງຕົວ "ພ" ກັບຕົວ "ຟ" ແຕ່ຊາວສະຫວັນນະເຂດພັດບໍ່ສູ້ໃຊ້ສຽງຕົວ "ພ" ນີ້ເລີຍ ຫຼື ຊາວຈຳປາສັກ-ປາກເຊ ແລະ ຊາວລາວໃນບາງທ້ອງຖິ່ນຂອງພາກເໜືອຈະຜັນສຽງຕົວ "ດ" ເປັນຕົວ "ລ" ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ.

ຕາມການກຳນົດຂອງລັດຖະທຳມະນູນແຫ່ງ ສ.ປ.ປ. ລາວນັ້ນພາສາທາງການໄດ້ແກ່ພາສາລາວຄືທີ່ໄດ້ກ່າວມາ. ແຕ່ໃນການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບໂລກພາຍນອກເປັນຕົ້ນການຕິດຕໍ່ທາງທຸລະກິດ ກໍມີການໃຊ້ພາສາອັງກິດ, ຝະຣັ່ງ ແລະ ພາສາຂອງປະເທດຕ່າງໆທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ.

1.3.2 ສາສະໜາ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖື

ພົນລະເມືອງລາວຊົນເຜົ່າຕ່າງໆມີຄວາມເຊື່ອຖືແຕກຕ່າງກັນໄປ. ແຕ່ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ນັ້ນເຂົາເຈົ້ານັບຖືສາສະໜາພຸດນິກາຍເຖລະວາດ ຫຼື ຫິນະຍານຄືກັບຊາວໄທ, ຂະແມ, ມຽນມາ, ສີຣີລັງກາ... ແຕ່ຊາວລາວສ່ວນໜຶ່ງກໍນັບຖືສາສະໜາຄະຣິດສະຕຽນ ແລະ ອີກສ່ວນໜຶ່ງຊຶ່ງມີຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍປານໃດໄດ້ພາກັນນັບຖືຜີ ຫຼື ເທພາອາຣັກ ແລະ ອື່ນໆຕາມຄວາມເຊື່ອຖືດັ້ງເດີມຂອງສະໄໝບູຮານ.

ກ. ວັດແຫ່ງໜຶ່ງ

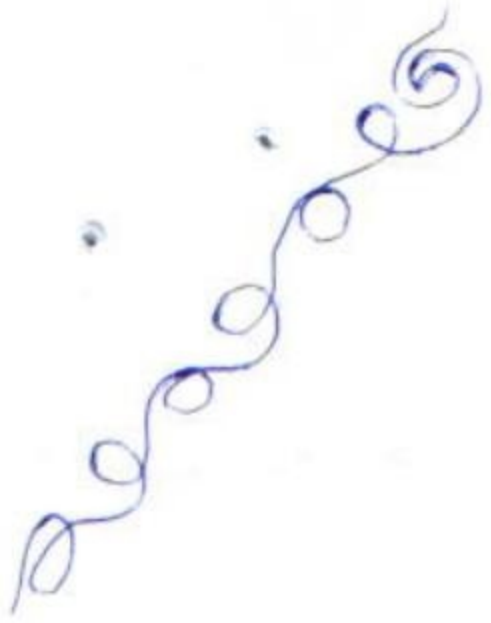

ຂ. ການບິນທະບາດຂອງພະສົງ

ຮູບ 7: ວັດ ແລະ ກິດຈະກຳປະຈຳວັນຂອງພະສົງ

ການນັບຖືພະພຸດທະສາສະໜານີ້ໄດ້ເລີ່ມມີຂຶ້ນນັບແຕ່ສະໄໝກໍ່ຕັ້ງອານາຈັກລ້ານຊ້າງເອກະພາບໃນລັດຊະການຂອງພະເຈົ້າຟ້າງຸ່ມມະຫາລາດ (ສະຕະວັດທີ 14) ເປັນຕົ້ນມາ. ສ.ປ.ປ. ລາວມີວັດໃນພະພຸດທະສາສະໜາໃນທົ່ວປະເທດປະມານ 3,000 ກວ່າວັດ ແລະ ມີພະສົງສາມະເນນຢູ່ປະມານ 15,000 ອົງ. ໃນປັດຈຸບັນ, ເຮົາສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າສາສະໜາພຸດໄດ້ກາຍມາເປັນສູນຮວມທາງດ້ານຈິດໃຈຂອງຊາວລາວທັງຫຼາຍທັງປວງ ແລະ ກາຍເປັນພື້ນຖານສ່ວນໜຶ່ງຂອງວັດທະນະທຳລາວ. ຈະເຫັນໄດ້ວ່າບໍ່ວ່າສິລະປະ, ວັນນະກຳ, ງານບຸນ, ງານປະເພນີ, ພິທີກຳ, ປັດຊະຍາ, ກິດໝາຍ, ຫຼັກການ, ຄຳ

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

ສັງສອນຕ່າງໆ ແລະ ແນວປະຕິບັດໃນການປົກຄອງ ຫຼື ຄຸ້ມຄອງລັດຄຸ້ມຄອງສັງຄົມລາວນັ້ນກໍລ້ວນແຕ່ມີສ່ວນກ່ຽວພັນກັບຫຼັກສິນທຳຄຳສອນຂອງສາສະໜາດັ່ງກ່າວນີ້ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ.

1.4 ຈາຮີດປະເພນີ

ຄວາມໝາຍທາງວິທະຍາສາດ: ບຸນ

ວັດທະນະທຳຈາຮີດ ຫຼື ປະເພນີຕາມຈາຮີດຂອງລາວທີ່ມີການປະຕິບັດສືບຕໍ່ກັນມານັ້ນເອີ້ນວ່າ "ຮີດ" ຊຶ່ງໝາຍເຖິງ "ຮີດສິບສອງ" ແລະ ຮີດອື່ນໆອັນເປັນປະເພນີທີ່ຖືປະຕິບັດກັນແຕ່ໃດໆມາ.

ອິມເດຍ

ຮີດສິບສອງຄືປະເພນີ "ບຸນ" ປະຈຳແຕ່ລະເດືອນໃນຮອບປີທີ່ຊາວລາວໄດ້ປະຕິບັດສືບຕໍ່ກັນມາຊຶ່ງກ່ອນໜ້າການເຂົ້າມາຂອງພະພຸດທະສາສະໜານັ້ນໄດ້ເນັ້ນພິທີກຳທາງຜີ ແລະ ພາມຫຼາຍກວ່າ. ແຕ່ເມື່ອພະພຸດທະສາສະໜາໄດ້ແຜ່ເຂົ້າມາຄວາມເຊື່ອ ແລະ ພິທີກຳກໍມີການປ່ຽນແປງໄປເນື່ອງຈາກມີການນຳເອົາພິທີກຳທາງສາສະໜາເຂົ້າໄປປະສົມປະສານ ແລະ ມີພະສົງເຂົ້າຮ່ວມໃນພິທີ.

ປະເພນີດັ່ງກ່າວເປັນປະເພນີທີ່ສົ່ງເສີມໃຫ້ຜູ້ຄົນໃນຊຸມຊົນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ "ເອົາບຸນ" ນຳກັນກໍຄືເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳສ້າງຄວາມດີຄວາມງາມນັ້ນເອງ. ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບກໍຄືທຸກຄົນຈະໄດ້ມີເວລາເຂົ້າໃກ້ຊິດກັບຫຼັກສິນທຳຄຳສອນທາງສາສະໜາຫຼາຍຂຶ້ນ, ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຄົນໃນຊຸມຊົນນັບທັງໃນພື້ນທີ່ໃກ້ຄຽງກັນໄດ້ພົບປະສັງສັນ ແລະ ຮູ້ຈັກຄຸ້ນເຄີຍກັນເພື່ອຄວາມມ່ວນຊື່ນລື່ນເລິງ ແລະ ສາມັກຄີຮັກແພງກັນຊຶ່ງເປັນການສືບທອດສິ່ງທີ່ດີງາມມາຈົນເຖິງປັດຈຸບັນນີ້ອັນສະແດງເຖິງຄວາມເປັນຊາດທີ່ເກົ່າແກ່ ແລະ ຈະເລີນມາແຕ່ເທິງນານຂອງຊາວລາວ.

ກ. ບຸນກຸດສົງການ ຂ. ບຸນບັ້ງໄຟ ຄ. ບຸນກະຖິນ

ຮູບ 8: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງບຸນປະເພນີໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ຢ່າງໃດກໍດີ, ການປະຕິບັດຮີດສິບສອງຂອງຊາວລາວໃນສັງຄົມປັດຈຸບັນນີ້ເຫັນວ່າບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ທຸກປະການຕາມທີ່ມີການກຳນົດໄວ້. ບຸນປະເພນີທີ່ມີການປະຕິບັດໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ສືບຕໍ່ກັນມາປົກກະຕິໄດ້ແກ່:

- ເດືອນສາມ: ບຸນມາຄະບູຊາ (ມີງານບຸນວັດພູທີ່ແຂວງຈຳປາສັກ)
- ເດືອນສີ່: ບຸນພະເຫວດ (ບຸນມະຫາຊາດ)
- ເດືອນຫ້າ: ບຸນກຸດສົງການ (ບຸນປີໃໝ່ລາວ)
- ເດືອນຫົກ: ບຸນບັ້ງໄຟ

- ເດືອນເຈັດ: ບຸນເຮືອນ ຫຼື ບຸນບ້ານ (ບຸນຊຳລະລ້າງສິ່ງສົກກະປົກ ຫຼື ປັດເປົາເຄາະເຂັ້ນ)
- ເດືອນແປດ: ບຸນເຂົ້າພັນສາ
- ເດືອນເກົ້າ: ບຸນເຂົ້າປະດັບດິນ (ມີງານຊ່ວງເຮືອທີ່ນະຄອນຫຼວງພະບາງ)
- ເດືອນສິບ: ບຸນເຂົ້າສະຫຼາກ
- ເດືອນສິບເອັດ: ບຸນອອກພັນສາ (ມີງານຊ່ວງເຮືອທີ່ນະຄອນວຽງຈັນ ແລະ ໃນຫຼາຍແຂວງ)
- ເດືອນສິບສອງ: ບຸນກະຖິນ (ມີບຸນນະມັດສະການພະທາດຫຼວງທີ່ນະຄອນວຽງຈັນ)

ສ່ວນຮີດອື່ນໆທີ່ຊາວລາວໄດ້ຖືປະຕິບັດໄປຄຽງຄູ່ກັບຮີດສິບສອງກໍຄື: ບຸນຂຶ້ນເຮືອນໃໝ່, ບຸນກອງບວດກອງທົດ, ງານແຕ່ງດອງ, ງານບາສີສູ່ຂວັນ, ງານບຸນແຈກເຂົ້າ, ປະເພນີເຕົ້າຂ່ວງລ້ຽງຜີ, ປະເພນີລ້ຽງຜີຕາແຮກ, ປະເພນີແຮກນາ, ປະເພນີລ້ຽງຜີປູ່ຕາ ແລະ ອື່ນໆອີກ. ສຳລັບຊົນເຜົ່າອື່ນໆກໍມີບຸນປະເພນີຂອງຕົນເຊັ່ນກັນ ເຊັ່ນ ບຸນກິນຈຽງຂອງຊົນເຜົ່າມົ້ງ, ບຸນກະເລີຂອງຊົນເຜົ່າກຶມມຸ, ບຸນເຕດຂອງຊົນເຜົ່າໄຕດຳ...ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ.

2. ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ວາດດຳລົງຊີວິດຂອງພົນລະເມືອງລາວ

2.1 ການຕັ້ງຖິ່ນຖານ

ຊາວລາວບໍ່ວ່າຊົນເຜົ່າໃດໆກໍສາມາດເລືອກຫາທີ່ຢູ່ຂອງຕົນໄດ້ຕາມໃຈຊອບ. ແຕ່ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ເຂົາເຈົ້າອາໄສຢູ່ໃນຊົນນະບົດເນື່ອງຈາກປະກອບອາຊີບຫຼັກເປັນຊາວກະສິກອນເປັນສ່ວນຫຼາຍ.

ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງພົນລະເມືອງລາວມີທັງແບບຊົ່ວຄາວ ແລະ ແບບຖາວອນ. ການຕັ້ງຖິ່ນຖານແບບຊົ່ວຄາວໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງຊົນເຜົ່າລາວຊາວພູດອຍຊຶ່ງຫາລ້ຽງຊີບດ້ວຍການເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ ຫຼື ແບບໝູນວຽນພື້ນທີ່. ນອກຈາກນັ້ນກໍມີການລ່າເນື້ອ ແລະ ເກັບເຄື່ອງປ່າ. ການຕັ້ງຖິ່ນຖານແບບນີ້ມີລັກສະນະເປັນກຸ່ມນ້ອຍໆ, ມີຄົວເຮືອນໜ້ອຍ ແລະ ຕັ້ງກະແຈກກະຈາຍຢູ່ຕາມເບ້ນພູ ຫຼື ແຄມຫ້ວຍໃນເຂດຕີນພູ. ສ່ວນການຕັ້ງຖິ່ນຖານແບບຖາວອນນັ້ນພົບເຫັນຫຼາຍຢູ່ຕາມເຂດທົ່ງພຽງຕ່າງໆທີ່ພົນລະເມືອງໂດຍທົ່ວໄປມີອາຊີບເປັນຊາວນາ, ເປັນຊ່າງຫັດຖະກຳ, ຊາວຄ້າຂາຍ ແລະ ປະກອບອາຊີບອື່ນໆທີ່ມີລັກສະນະໜັ້ນຄົງ ແລະ ມີຄວາມເປັນຢູ່ຢ່າງປົກກະຕິ. ເຂດດັ່ງກ່າວເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງເມືອງສຳຄັນຫຼາຍໆເມືອງໃນນັ້ນໃຫຍ່ກວ່າໝູ່ຄົນນະຄອນວຽງຈັນ, ເມືອງໄກສອນ ພົມວິຫານ, ປາກເຊ ແລະ ຫຼວງພະບາງ.

ຢູ່ໃນເຂດທົ່ງພຽງນັ້ນບ້ານທັງຫຼາຍມັກຈະເປັນບ້ານຂະໜາດໃຫຍ່ຊຶ່ງບາງບ້ານກໍມີເຖິງ 300-400 ຫຼັງຄາເຮືອນ. ໂດຍຖືເອົາວິຖີທຳມາຫາກິນ ແລະ ເງື່ອນໄຂສະດວກໃນການດຳລົງຊີວິດເປັນຫຼັກ, ຊາວບ້ານໃນເຂດດັ່ງກ່າວມັກພາກັນຕັ້ງບ້ານຕາມທີ່ຕັ້ງຄືດັ່ງນີ້:

- ຕັ້ງຢູ່ເທິງໂນນສູງກາງທົ່ງຊຶ່ງເອີ້ນວ່າບ້ານນາ.
- ຕັ້ງຢູ່ແຄມແມ່ນ້ຳຊຶ່ງເອີ້ນວ່າບ້ານທ່າ.
- ຕັ້ງຢູ່ແຄມສາຍທາງຕ່າງໆ ຫຼື ຢູ່ແຄມປ່າຊຶ່ງເອີ້ນວ່າບ້ານໂຄກ.

ຢູ່ໃນບ້ານເຫຼົ່ານີ້ໂດຍທົ່ວໄປມັກຈະມີວັດ, ໂຮງຮຽນ, ສາລາ...ແລະ ເຮືອນທັງຫຼາຍກໍມັກຈະເປັນເຮືອນຫຼັງໃຫຍ່ ແລະ ທັງມີລັກສະນະແໜ້ນໜາຊຶ່ງທັງໝົດນັ້ນສະແດງເຖິງຄວາມໜັ້ນຄົງຖາວອນຂອງການຕັ້ງບ້ານນັ້ນເອງ.

ສ່ວນຢູ່ໃນຕົວເມືອງ, ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງພົນລະເມືອງລາວເວົ້າລວມກໍແມ່ນແບບຖາວອນ. ເຮືອນ, ຕຶກ ຫຼື ອາຄານຕ່າງໆກໍມີຫຼາຍແບບຫຼາຍສີສັນທາງສິລະປະ, ມີທັງເຮືອນແບບລາວ ແລະ ແບບຂອງຕ່າງປະເທດຊຶ່ງທົ່ວໄປມີຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ມີລັກສະນະແໜ້ນໜາຖາວອນ.

2.2 ການປະກອບອາຊີບ

ພົນລະເມືອງລາວປະກອບອາຊີບຫຼາຍໆຢ່າງເທົ່າທີ່ຕົນເອງມີຄວາມສາມາດເຮັດໄດ້ ແລະ ມີຄວາມຖະໜັດ ຫຼື ສະຫງວນມັກໃນອາຊີບນັ້ນໆ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວເຂົາເຈົ້າມີອາຊີບເປັນຊາວນາ, ຊາວໄຮ່, ຊາວສວນ , ກຳມະກອນ, ຊ່າງຫັດຖະກຳ, ນາຍຊ່າງເຕັກນິກ, ຊາວຄ້າຂາຍ, ຜູ້ບໍລິການ, ນັກທຸລະກິດ, ລັດຖະກອນ, ທະຫານ, ຕຳຫຼວດ ແລະ ອື່ນໆຊຶ່ງໃນນັ້ນຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນຊາວນາ, ຊາວໄຮ່, ຊາວສວນ ແລະ ຜູ້ທີ່ເຄື່ອນໄຫວທາງກະສິກຳອື່ນໆຊຶ່ງກວມເອົາອັດຕາສ່ວນເຖິງ 78.6% ຂອງຈຳນວນພົນລະເມືອງລາວທີ່ເຮັດວຽກຕົວຈິງທາງເສດຖະກິດ.

2.3 ວາດດຳລົງຊີວິດ

ໂດຍອີງຕາມລັກສະນະຂອງການຕັ້ງຖິ່ນຖານ ແລະ ວິທີທຳມາຫາກິນ, ພົນລະເມືອງລາວຖືກຈັດແບ່ງອອກເປັນ 3 ໝວດ ຫຼື ກຸ່ມໃຫຍ່ໆຊຶ່ງແຕ່ລະກຸ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ມີເອກະລັກໃນການດຳລົງຊີວິດແຕກຕ່າງກັນໄປດັ່ງນີ້:

- ກຸ່ມທີ່ປາກພາສາໃນຕະກູນພາສາລາວ-ໄຕສ່ວນໃຫຍ່ມັກຈະຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ແຖບທົ່ງພຽງແຄມແມ່ນ້ຳຕ່າງໆຊຶ່ງຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນຢູ່ລຽບແຄມແມ່ນ້ຳຂອງ. ເຂົາເຈົ້າມັກຢູ່ກັນເປັນບ້ານໃຫຍ່, ຢູ່ເຮືອນຍົກພື້ນ, ກິນເຂົ້າໜຽວ ແລະ ນັບຖືສາສະໜາພຸດໂດຍທີ່ອາຊີບທົ່ວໄປແມ່ນເຮັດນາແຕ່ບາງເຜົ່າກໍເຮັດໄຮ່. ນອກຈາກນັ້ນກໍແມ່ນເຮັດສວນ, ລ້ຽງສັດ, ຫາປ່າ, ເປັນຊ່າງຫັດຖະກຳ, ເປັນຊາວຄ້າຂາຍ...ເນື່ອງຈາກມີສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມດີໃນແຖບທີ່ຊາວລາວກຸ່ມດັ່ງກ່າວອາໄສຢູ່ນັ້ນສ່ວນຫຼາຍເສດຖະກິດ ແລະ ວັດທະນະທຳມີການຂະຫຍາຍຕົວດີ.
- ກຸ່ມທີ່ປາກພາສາໃນຕະກູນພາສາມອນ-ຂະແມທົ່ວໄປມັກຈະຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ຕາມເຂດພູພຽງ ແລະ ພູໃນລະດັບສູງຕັ້ງແຕ່ 700 ມ ຂຶ້ນໄປ. ຊາວລາວກຸ່ມນີ້ແຈກຢາຍກັນຢູ່ໃນທົ່ວປະເທດແຕ່ຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນຢູ່ພູພຽງບໍລະເວນ ແລະ ຢູ່ລຽບຕາມສາຍພູຫຼວງໂດຍຕັ້ງເປັນບ້ານນ້ອຍ ຫຼື ໃຫຍ່ແລ້ວແຕ່ສະພາບແວດລ້ອມທາງດ້ານການທຳມາຫາກິນ. ເຂົາເຈົ້າມີອາຊີບໃນການເຮັດໄຮ່, ລ່າສັດ ແລະ ເກັບເຄື່ອງປ່າ. ແຕ່ບາງເຜົ່າຊຶ່ງອາໄສຢູ່ໃນເຂດທົ່ງພຽງກໍພາກັນເຮັດນາ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ເປັນຊ່າງຫັດຖະກຳ. ຊາວລາວກຸ່ມນີ້ສ່ວນຫຼາຍຈະນັບຖືຜີ ແລະ ມີຄວາມເຊື່ອກ່ຽວກັບສິ່ງລຶກລັບຢູ່ໃນທຳມະຊາດ ແລະ ວິນຍານຂອງບັນພະບຸລຸດ, ມີແຕ່ສ່ວນໜ້ອຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນທີ່ນັບຖືສາສະໜາພຸດ.
- ກຸ່ມທີ່ມີເຄົ້າພາສາໃນຕະກູນພາສາມົ້ງ-ອີວມຽນ ແລະ ຕະກູນພາສາຈີນ-ຫີເບດໂດຍທົ່ວໄປມັກດຳລົງຊີວິດຢູ່ເທິງພູ ຫຼື ໃນເຂດພື້ນທີ່ສູງບ່ອນທີ່ອາກາດເຢັນ ແລະ ສົດຊື່ນດີໂດຍຈະຢູ່ກັນເປັນບ້ານນ້ອຍໆ ກະແຈກກະຈາຍຢູ່ຕາມເປົ້ນພູ. ເຂົາເຈົ້າແຈກຢາຍກັນຢູ່ຕັ້ງແຕ່ແຂວງຜົ້ງສາລີລົງມາຈົນຮອດແຂວງຄຳມ່ວນແຕ່ຫຼາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນຢູ່ແຂວງຊຽງຂວາງ. ອາຊີບຕົ້ນຕໍແມ່ນເຮັດໄຮ່ ແລະ ນອກນັ້ນກໍມີການລ້ຽງສັດ, ລ່າສັດ ແລະ ເກັບເຄື່ອງປ່າ. ຊາວລາວກຸ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ສ່ວນຫຼາຍຈະນັບຖືຜີ (ບັນພະບຸລຸດ ແລະ ສະຖານທີ່ຕ່າງໆ), ແຕ່ມີສ່ວນໜຶ່ງທີ່ນັບຖືສາສະໜາຄະຣິດສະຕຽນ.

2.4 ລັກສະນະຂອງເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ

2.4.1 ເມືອງ

ເມືອງຕ່າງໆຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ກຳເນີດມາແຕ່ເທິງນານແລ້ວ ແລະ ເກືອບທຸກເມືອງຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດທົ່ງພຽງ ຫຼື ຢູ່ຕາມແຄມແມ່ນ້ຳທີ່ສຳຄັນ. ໂດຍທົ່ວໄປນັ້ນມັນມີໂຄງສ້າງເປົາບາງ ແລະ ມີຂະໜາດບໍ່ໃຫຍ່ພິລິກທັງມີລັກສະນະຂອງຊົນນະບົດຄ້າງຄາຢູ່ນຳຫຼາຍໂດຍສະເພາະແລ້ວບັນດາເມືອງທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດລ້ອງນ້ຳນ້ອຍ ຫຼື ໃນເຂດພູດອຍ. ເມືອງໃຫຍ່ໆ ແລະ ສຳຄັນກວ່າໝູ່ໄດ້ແກ່ນະຄອນວຽງຈັນ. ນອກນັ້ນກໍມີເມືອງໄກສອນພົມວິຫານ, ປາກເຊ ແລະ ຫຼວງພະບາງ.

ກ. ນະຄອນວຽງຈັນ (ເຂດທົ່ງພຽງ)

ຂ. ເມືອງຜົງສາລີ (ເຂດພູດອຍ)

ຮູບ 9: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງເມືອງໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ເມືອງຕ່າງໆທີ່ກ່າວມານັ້ນເຖິງວ່າບໍ່ແມ່ນເມືອງທີ່ໃຫຍ່ພິລິກແຕ່ກໍເຫັນວ່າມັນມີຄວາມຄຶກຄັກຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ. ທັງນີ້ກໍເພາະວ່າມັນໄດ້ດຶງດູດ ແລະ ເຕົ້າໂຮມເອົາຜູ້ຄົນຈາກທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆມາຢູ່ນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ກາຍເປັນສູນລວມທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງຊາວລາວ. ໃນປັດຈຸບັນນີ້, ເນື່ອງຈາກມີການຍົກຍ້າຍຂອງຜູ້ຄົນຈາກຊົນນະບົດເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ອັດຕາສ່ວນຂອງຊາວເມືອງເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 27.1% (ປີ 2005). ສຳລັບການຍ້າຍຖິ່ນເຂົ້າສູ່ຕົວເມືອງດັ່ງກ່າວນີ້ຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ສຸດນັ້ນແມ່ນຢູ່ນະຄອນວຽງຈັນຊຶ່ງມາເຖິງປັດຈຸບັນມີອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ເປັນຊາວເມືອງສູງເຖິງ 81.6%.

ພ້ອມກັບການເພີ່ມຈຳນວນຂຶ້ນຂອງພົນລະເມືອງນັ້ນໂຄງສ້າງດ້ານອາຊີບໃນເມືອງກໍມີການປ່ຽນແປງເຊັ່ນດຽວກັນຄື: ຜູ້ປະກອບອາຊີບໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ, ການຄ້າ ແລະ ບໍລິການຕ່າງໆກໍນັບມື້ນັບມີຈຳນວນຫຼາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ນອກຈາກນີ້, ລັກສະນະເດີມຂອງຕົວເມືອງກໍນັບມື້ນັບປ່ຽນແປງເຊັ່ນດຽວກັນຄື: ຕຶກ, ອາຄານ ຫຼື ສິ່ງກໍ່ສ້າງຕ່າງໆໄດ້ເກີດຂຶ້ນນັບມື້ນັບຫຼາຍທັງມີຫຼາຍສີສັນທີ່ແປກຕາ ແລະ ໂດດເດັ່ນອີກດ້ວຍ.

2.4.2 ຊົນນະບົດ

ຊົນນະບົດຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວກວມເອົາເກືອບໝົດເນື້ອທີ່ຊຶ່ງຖືກບຸກເບີກ, ດັດແປງເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສ ແລະ ເປັນແຫຼ່ງທຳມາຫາກິນຂອງຄົນລາວ. ມັນກວມເອົາຈຳນວນພົນລະເມືອງເຖິງ 73% ຊຶ່ງເກືອບທັງໝົດນັ້ນເປັນຊາວໄຮ່, ຊາວນາ, ຊາວສວນ, ຊາວປະມົງ ແລະ ຜູ້ປະກອບອາຊີບໃນຂະແໜງ

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

ກະສິກຳອື່ນໆ. ຊາວລາວທີ່ອາໄສໃນຊົນນະບົດນັ້ນໄດ້ເຕົ້າໂຮມກັນຢູ່ເປັນບ້ານນ້ອຍ ຫຼື ບ້ານໃຫຍ່ຕາມທີ່ເງື່ອນໄຂທາງດ້ານທີ່ຕັ້ງ, ພື້ນທີ່, ແຫຼ່ງທຳມາຫາກິນ...ອຳນວຍໃຫ້. ບ້ານຂອງຊາວລາວມີ 2 ປະເພດໃຫຍ່ໆດ້ວຍກັນ ຄື: ບ້ານໃນເຂດທົ່ງພຽງ ແລະ ບ້ານໃນເຂດພູດອຍ. ບ້ານໃນເຂດທົ່ງພຽງມັກຈະເປັນບ້ານໃຫຍ່ ແລະ ມີລັກສະນະຖາວອນ. ສ່ວນບ້ານໃນເຂດພູດອຍໂດຍທົ່ວໄປຈະເປັນບ້ານນ້ອຍທີ່ຕັ້ງຢູ່ກະແຈກກະຈາຍ ແລະ ເຮືອນສ່ວນຫຼາຍຈະມີລັກສະນະບໍ່ໝັ້ນຄົງຖາວອນ.

ກ. ບ້ານໃນເຂດທົ່ງພຽງ

ຂ. ບ້ານໃນເຂດພູດອຍ

ຮູບ 10: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງບ້ານໃນຊົນນະບົດລາວ

3. ຊີວິດປະຈຳວັນຂອງພົນລະເມືອງລາວ

3.1 ທີ່ຢູ່ອາໄສ

ຈົນມາເຖິງປັດຈຸບັນນີ້ຄົວເຮືອນຂອງຊາວລາວໂດຍທົ່ວໄປກໍຍັງເປັນຄົວເຮືອນຂະໜາດປານກາງຫາໃຫຍ່ຢູ່ຄືມີສະມາຊິກໂດຍສະເລ່ຍຢູ່ລະຫວ່າງ 5.9 ຄົນຕໍ່ຄົວເຮືອນ. ຊາວລາວບັນດາເຜົ່າແຕ່ລະຄອບຄົວເກືອບເວົ້າໄດ້ວ່າມີເຮືອນຢູ່ເປັນຂອງຕົນເອງແລ້ວ. ເຮືອນຂອງຊາວລາວມີທັງເຮືອນແບບພື້ນເມືອງ ແລະ ເຮືອນແບບສະໄໝໃໝ່.

ກ. ເຮືອນແບບສະໄໝໃໝ່ໃນເມືອງ

ຂ. ເຮືອນແບບພື້ນເມືອງໃນຊົນນະບົດ

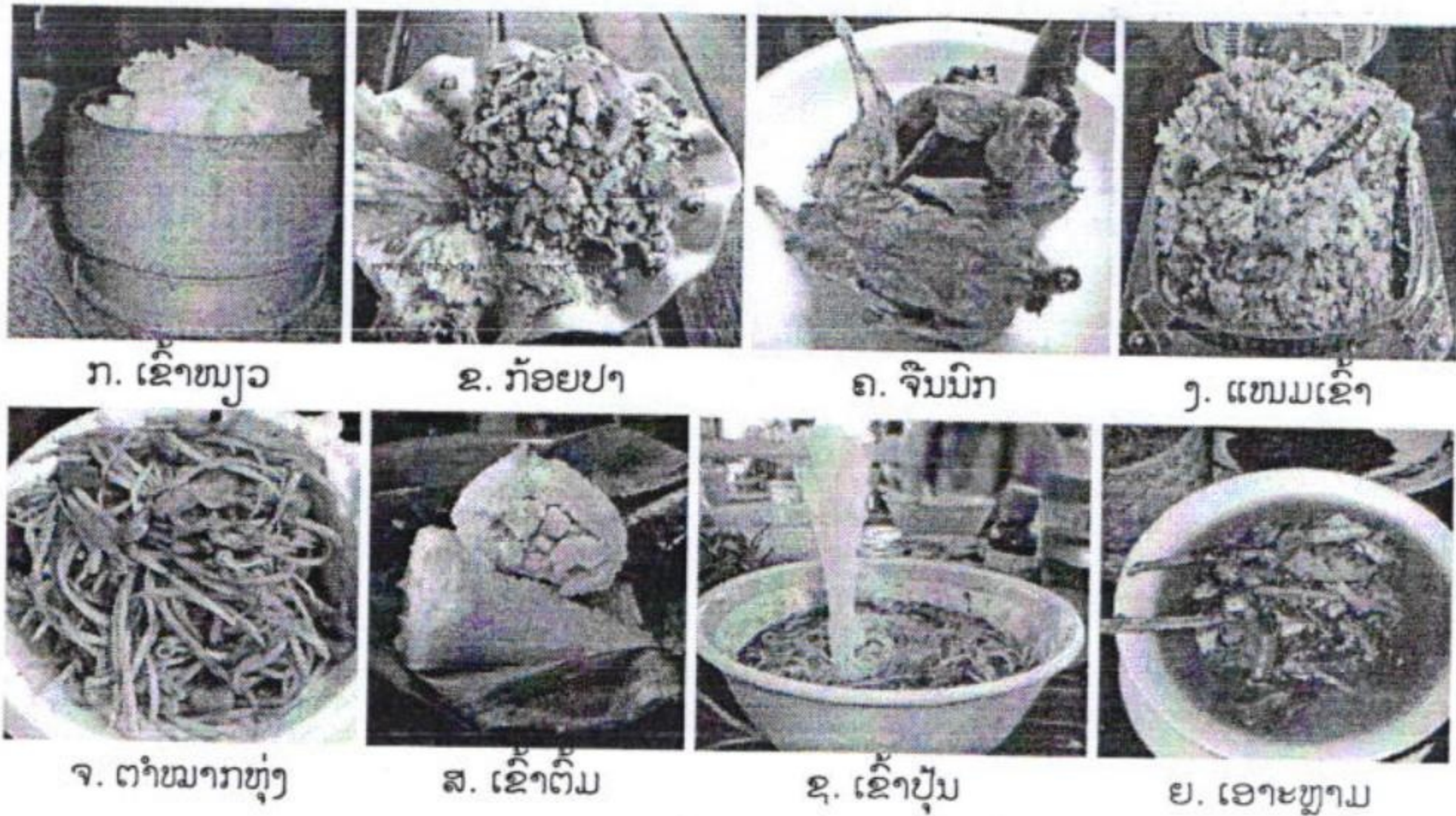
ຮູບ 11: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງເຮືອນແບບຕ່າງໆໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ເຮືອນແບບສະໄໝໃໝ່ນັ້ນຈະພົບເຫັນຫຼາຍຢູ່ໃນເມືອງເປັນຕົ້ນຢູ່ໃນນະຄອນວຽງຈັນ ແລະ ຢູ່ເມືອງໃຫຍ່ອື່ນໆ. ເຮືອນແບບສະໄໝໃໝ່ເປັນເຮືອນທີ່ປຸກສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍເບຕົງ ຫຼື ດ້ວຍໄມ້ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍເຮືອນວິນລາ (ຊັ້ນດຽວ ຫຼື ສອງຊັ້ນ), ຕຶກ ແລະ ອາຄານທີ່ມີຫຼາຍຊັ້ນ. ໃນເຮືອນຈະມີເຄື່ອງເຮືອນ

ຫຼາຍຢ່າງ, ມີລະບົບໄຟຟ້າ ແລະ ນ້ຳປະປາຢ່າງຄົບຊຸດ. ເນື່ອງຈາກວ່າການປຸກສ້າງເຮືອນຢູ່ໃນເມືອງມີລາຄາແພງຫຼາຍ, ດັ່ງນັ້ນຄອບຄົວຊາວເມືອງຈຳນວນໜຶ່ງຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າ ຫຼື ຊື້ຫ້ອງແຖວຊຶ່ງຢູ່ຮ່ວມກັນໃນອາຄານຫຼັງດຽວ. ສ່ວນເຮືອນແບບພື້ນເມືອງໄດ້ແກ່ເຮືອນທີ່ເຮັດດ້ວຍໄມ້ເປັນພື້ນຖານ, ເປັນເຮືອນຍົກພື້ນ ແລະ ມັກຈະເປັນເຮືອນດຽວຊຶ່ງພົບເຫັນໄດ້ທົ່ວໄປໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນຊົນນະບົດ.

3.2 ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ຄົນລາວກິນອາຫານຫຼາຍຊະນິດຊຶ່ງຕົນຜະລິດໄດ້ ແລະ ຫາໄດ້ຕາມທຳມະຊາດຕະຫຼອດເຖິງອາຫານທີ່ນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ. ອາຫານພື້ນຖານໄດ້ແກ່ເຂົ້າ, ປາ ແລະ ຜັກ.

ຮູບ 12: ອາຫານບາງເຢື່ອງຂອງຊາວລາວບັນດາເຜົ່າ

ປາແມ່ນແຫຼ່ງຕົ້ນຕໍຂອງທາດປະໂຣຕິນຂອງປະຊາຊົນລາວ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວໃນເຂດຊົນນະບົດຊຶ່ງຊາວບ້ານຈະໄດ້ບໍລິໂພກຊີ້ນແຕ່ພຽງບາງໂອກາດເທົ່ານັ້ນ. ແຕ່ຢູ່ຕາມຕະຫຼາດໃນເມືອງຊີ້ນຄວາຍ, ຊີ້ນງົວ ແລະ ຊີ້ນໝູຈະມີຂາຍຢູ່ທົ່ວໄປ. ນອກຈາກນັ້ນກໍມີໄກ່, ເປັດ, ໄຂ່, ກົບ, ຊຽດ, ຫອຍ, ປາ, ຜັກ... ແລະ ອາຫານທີ່ນຳເຂົ້າຈາກຕ່າງປະເທດ ເຊັ່ນ ອາຫານທະເລ, ເຄື່ອງກະປ່ອງ, ໝາກໄມ້... ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ບໍລິໂພກເລືອກຊື້ໄດ້ຕາມໃຈຊອບ.

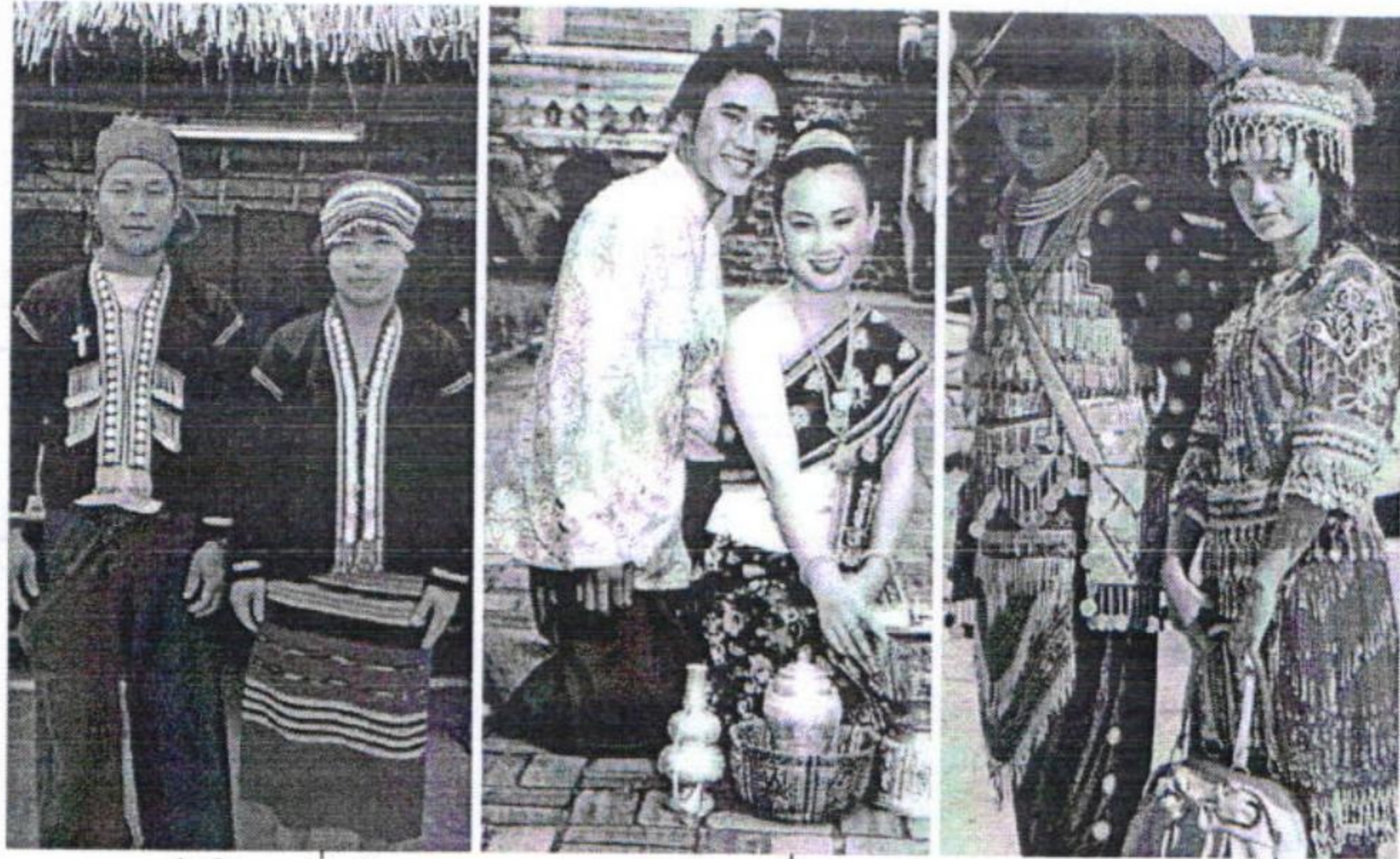
ອາຫານລາວມີຢູ່ຫຼາຍເຢື່ອງດ້ວຍກັນຊຶ່ງເກືອບໝົດທຸກເຢື່ອງນັ້ນຈະມີປາແດກເປັນສ່ວນປະກອບທີ່ສຳຄັນໃນການປຸງແຕ່ງ. ເຢື່ອງກິນພື້ນເມືອງທີ່ຊາວລາວມີຍົມກິນປະຈຳວັນກໍໄດ້ແກ່ລາບ, ປິ່ນ, ກ້ອຍ, ຂົ້ວ, ເອາະ, ແກງ, ອ່ອມ, ຕົ້ມ, ປັງ, ຕຳໝາກຫຸ່ງ, ແກງໜໍ່ໄມ້, ສົ້ມຜັກ... ຊຶ່ງໃນນີ້ມີຊື່ສຽງກວ່າໝູ່ແມ່ນລາບ. ອາຫານບາງເຢື່ອງກໍມີຊື່ສຽງ ແລະ ເປັນເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ ຊຸບຜັກ, ໝົກໄຄ... ຂອງຊາວຊຳເໜືອ ແລະ ວັງວຽງ ຫຼື ເອາະຫຼາມ, ແຈ່ວບອງ, ໄຄແຜ່ນ... ຂອງຊາວຫຼວງພະບາງ ແລະ ອັງໄກ່, ປາກະເຕົາ, ປາຈາວ... ຂອງຊາວຈຳປາສັກດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ.

ຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວການດື່ມນ້ຳຊາຍັງບໍ່ທັນແຜ່ຫຼາຍປານໃດ, ສ່ວນຫຼາຍຈະມີແຕ່ຢູ່ໃນເມືອງເທົ່ານັ້ນ. ເຄື່ອງດື່ມທີ່ນິຍົມກິນທົ່ວໄປໄດ້ແກ່ນ້ຳຕົ້ມສຸກທຳມະດາ ຫຼື ນ້ຳທ່າ. ຄົນລາວດື່ມນ້ຳກັບທຸກໆຄາບເຂົ້າ ແລະ ດື່ມໃນເວລາທີ່ຕ້ອງການ.

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

3.3 ການການນຸ່ງຖື

ຄົນລາວມີວັດທະນະທຳໃນການນຸ່ງຖືມາແຕ່ບູຮານນະການ ແລະ ໃນປັດຈຸບັນນີ້ກໍມີການປັບປຸງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຍຸກສະໄໝຄືໃນເວລາປົກກະຕິຂອງຊີວິດປະຈຳວັນນັ້ນຄົນລາວທົ່ວໄປກໍນຸ່ງຖືຄ້າຍກັບຊາວຕ່າງປະເທດ, ຍົກເວັ້ນແຕ່ແມ່ຍິງຊຶ່ງມີການນຸ່ງຖືທີ່ເປັນເອກະລັກຂອງຕົນເອງຢູ່ສະເໝີມາ.

ກ. ການນຸ່ງຖືຂອງເຜົ່າກຶມມຸ ສ. ການນຸ່ງຖືຂອງເຜົ່າລາວ ຊ. ການນຸ່ງຖືຂອງເຜົ່າມົງ

ຮູບ 13: ບາງສ່ວນຂອງການນຸ່ງຖືຂອງຊາວລາວບັນດາເຜົ່າ

ໃນຊີວິດປະຈຳວັນຜູ້ຊາຍລາວຈະນຸ່ງໂສ້ງຂາຍາວ ຫຼື ຂາສັ້ນ, ນຸ່ງເສື້ອເຊີດແຂນຍາວ ຫຼື ແຂນສັ້ນ ແລະ ນຸ່ງເສື້ອຍືດຄໍປັວງ ຫຼື ຄໍເຊີດທີ່ເປັນສີຕ່າງໆແລ້ວແຕ່ສະໄໝນິຍົມ. ຖ້າເປັນຜູ້ສູງອາຍຸແດ່ນັ້ນສ່ວນຫຼາຍກໍນິຍົມນຸ່ງຜ້າສະໂຫຼ້ງ ແລະ ນຸ່ງເສື້ອຄໍມົນແຂນຍາວ ຫຼື ແຂນສັ້ນ. ສ່ວນວ່າແມ່ຍິງໂດຍທົ່ວໄປຈະນຸ່ງສິ້ນທີ່ມີຫົວມີຕີນ (ແຕ່ບາງຊົນເຜົ່າກໍນຸ່ງກະໂປ່ງ) ແລະ ນຸ່ງເສື້ອສີຕ່າງໆທັງຊະນິດແຂນຍາວ ແລະ ແຂນສັ້ນ.

ໃນພິທີສຳຄັນຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ໃນງານບຸນ, ງານດອງ ຫຼື ງານມຸງຄຸນອື່ນໆຜູ້ຊາຍລາວຈະນຸ່ງຜ້າສະໂຫຼ້ງ ຫຼື ຜ້າເຂັ້ນຊຶ່ງເຮັດດ້ວຍໄໝ, ນຸ່ງເສື້ອຂາວຄໍມົນແຂນຍາວ, ຄາດຜ້າປຸງຊຶ່ງມີສີສັນຕ່າງໆຢ່າງງົດງາມ, ຮັດສາຍແອວໜັງ ແລະ ຖືເກີບໜັງ (ແຕ່ບາງເຜົ່າກໍນຸ່ງສົ້ງຂາໃຫຍ່ ແລະ ໃສ່ໝວກ). ສ່ວນແມ່ຍິງກໍພາກັນນຸ່ງສິ້ນໄໝຊຶ່ງມີສີສັນ ແລະ ລວດລາຍຕ່າງໆຢ່າງຈົບງາມ ຫຼື ສິ້ນຝ້າຍມັດໝີ່ແລ້ວແຕ່ຄວາມນິຍົມຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ, ນຸ່ງເສື້ອໄໝ ຫຼື ຝ້າຍແຂນສັ້ນ, ແຂນສາມສ່ວນ ຫຼື ແຂນຍາວຊຶ່ງມີສີສັນ ແລະ ຊວດຊົງເຂົ້າກັບສິ້ນ ແລະ ຄາດຜ້າປຸງໄໝ. ເພື່ອໃຫ້ກົມກືນກັບເຄື່ອງນຸ່ງດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ແມ່ຍິງລາວນິຍົມກັນເກົ້າຜົມ, ຮັດສາຍແອວເງິນ ຫຼື ທອງນາກ, ໃສ່ເກີບສິ້ນສູງພໍປະມານ ແລະ ໃສ່ເຄື່ອງເອ້ຕ່າງໆຊຶ່ງເຮັດດ້ວຍຄຳ ຫຼື ທອງນາກ ເຊັ່ນ ຕຸ້ມຫູ, ສາຍສ້ອຍ, ສາຍແຂນ, ແຫວນ...ສຳລັບແມ່ຍິງບາງຊົນເຜົ່າກໍນຸ່ງກະໂປ່ງ ແລະ ນຸ່ງເສື້ອທີ່ມີການປັກແສ່ວເປັນລວດລາຍຫຼາຍສີສັນຢ່າງສວຍງາມພ້ອມທັງປະດັບປະດາໄປດ້ວຍເຄື່ອງເອ້ຕ່າງໆອີກ. ນອກນັ້ນກໍມີແພຄຽນຫົວ ແລະ ແພມັດແອວຊຶ່ງມີຫຼາຍສີແຕກຕ່າງກັນ.

3.4 ການເຮັດວຽກ ແລະ ວັນພັກຕ່າງໆ

ເນື່ອງຈາກວ່າຊາວລາວສ່ວນໃຫຍ່ເປັນຊາວກະສິກອນດັ່ງນັ້ນການເຮັດວຽກຈຶ່ງມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບທຳນາ, ຜົນໄຮ່ ແລະ ສວນເປັນຈຸດໜັກ ແລະ ວິຖີຊີວິດກໍເໜັງຕີງໄປຕາມການຈັດແບ່ງຂອງລະດູການເປັນຕົ້ນຕໍຄືໃນລະດູຝົນຊາວກະສິກອນລາວທົ່ວປະເທດຈະສຸມໃສ່ການຜະຫຼິດເຂົ້າ ແລະ ການປູກພືດຕ່າງໆທີ່ເໝາະສົມກັບລະດູການ. ໃນລະດູນີ້, ບໍ່ວ່າຍິງ ຫຼື ຊາຍກໍລ້ວນແຕ່ໄດ້ອອກແຮງງານຢ່າງໜັກໜ່ວງຈົນເກືອບວ່າບໍ່ມີວັນພັກເລີຍ, ຈະໄດ້ພັກກໍຕໍ່ເມື່ອແມ່ນວັນສິນ, ວັນຄະລຳ ຫຼື ວັນບຸນສຳຄັນຕ່າງໆເທົ່ານັ້ນ. ແຕ່ໃນລະດູແລ້ງເຂົາເຈົ້າຈະມີເວລາພັກຫຼາຍພໍສົມຄວນ, ຍົກເວັ້ນແຕ່ໃນບາງທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີເງື່ອນໄຂໃນການເຮັດນາແຊງ ແລະ ເຮັດສວນປູກຜັກ ຫຼື ປູກພືດອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ. ນອກຈາກຊາວກະສິກອນແລ້ວຜູ້ປະກອບອາຊີບເອກະເທດໃນຂະແໜງອື່ນໆ ເຊັ່ນ ຊາວຄ້າຂາຍ ແລະ ຜູ້ບໍລິການໃນບາງຂະແໜງການກໍເກືອບວ່າບໍ່ມີວັນພັກເຊັ່ນດຽວກັນ.

ແຕ່ໃນວົງການລັດຖະການ, ລັດວິສາຫະກິດ, ໂຮງງານ ແລະ ໂຮງຊ່າງຕ່າງໆຊາວຜູ້ອອກແຮງງານລາວລ້ວນແຕ່ມີວັນພັກປະຈຳສັບປະດາຄືວັນເສົາ ແລະ ວັນອາທິດຄືກັບຢູ່ໃນຫຼາຍປະເທດ. ນອກຈາກນັ້ນກໍຍັງໄດ້ພັກໃນວັນພັກປະຈຳປີ ແລະ ໃນວັນພັກແຫ່ງຊາດ ເຊັ່ນ ວັນຊາດ, ວັນປີໃໝ່ລາວ, ວັນປີໃໝ່ສາກົນ, ວັນກຳມະກອນສາກົນ...ເປັນຕົ້ນ.

3.5 ການພັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈ ແລະ ການລົ້ນເລິງ

ຄຽງຄູ່ກັບການເຮັດວຽກນັ້ນຊາວລາວກໍສະແຫວງຫາການພັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈ ແລະ ການມ່ວນຊື່ນລົ້ນເລິງເຊັ່ນກັນ. ແຕ່ລິດນິຍົມໃນເລື່ອງດັ່ງກ່າວເຫັນວ່າມີອັນແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງຊາວເມືອງກັບຊາວຊົນນະບົດ.

ຊາວລາວຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເມືອງໂດຍສະເພາະລັດຖະກອນ, ກຳມະກອນ ແລະ ຜູ້ເຮັດວຽກບໍລິການຕ່າງໆທີ່ມີວັນພັກສຸດສັບປະດາເມື່ອຮອດມື້ພັກກໍມັກພາກັນໄປກິນເຂົ້າປ່າຢູ່ແຄມໜອງ, ແຄມແມ່ນ້ຳ ຫຼື ຕາມສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳທີ່ຢູ່ບໍ່ໄກຈາກເມືອງ. ຢູ່ທີ່ນັ້ນເຂົາເຈົ້ານິຍົມກັນຕົກເບັດ, ອາບນ້ຳ, ທ່ຽວປ່າ...ສຳລັບຜູ້ບໍ່ມັກໄປທ່ຽວທາງໄກກໍຈະໃຊ້ເວລາດັ່ງກ່າວນີ້ເພື່ອອະນາໄມເຮືອນ, ເຮັດສວນປູກດອກໄມ້ ຫຼື ເຮັດວຽກອະດີເລກຕ່າງໆ, ຊົມລາຍການໂທລະພາບ ຫຼື ວີດີໂອ, ຫຼິ້ນກິລາ, ຢ້ຽມຢາມພື້ນ້ອງ, ພົບປະສັງສັນກັບເພື່ອນຜູງ ແລະ ອື່ນໆ.

ກ. ການແຂ່ງຂັນກິລາ ຂ. ການຂັບລຳ ຄ. ການຫຼິ້ນບຸນ (ເຊິ່ງ)

ຮູບ 14: ບາງຮູບແບບຂອງການພັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈໃນໝູ່ຊາວລາວບັນດາເຜົ່າ

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

ແຕ່ສຳລັບຊາວຊົນນະບົດນັ້ນ, ຮູບການພັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈທີ່ນິຍົມກັນທີ່ສຸດຄືການຫຼິ້ນບຸນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າຢູ່ໃນຊົນນະບົດມັກຈະມີງານບຸນຕ່າງໆຢູ່ເລື້ອຍໆໂດຍສະເພາະໃນລະດູແລ້ງ. ການພັກຜ່ອນຢ່ອນໃຈ ແລະ ການລື້ນເລິງໃນຮູບການອື່ນໆອີກກໍມີການຊຸມແຊວແຂ່ງຂັນກັນຫຼິ້ນໝາກຂ່າງ, ໝາກບ້າ, ວ່າວ, ໂຫວດ, ກິລາພື້ນເມືອງບາງຢ່າງ ແລະ ການຊົມການສະແດງສິລະປະວັດທະນະທຳ...

4. ການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ

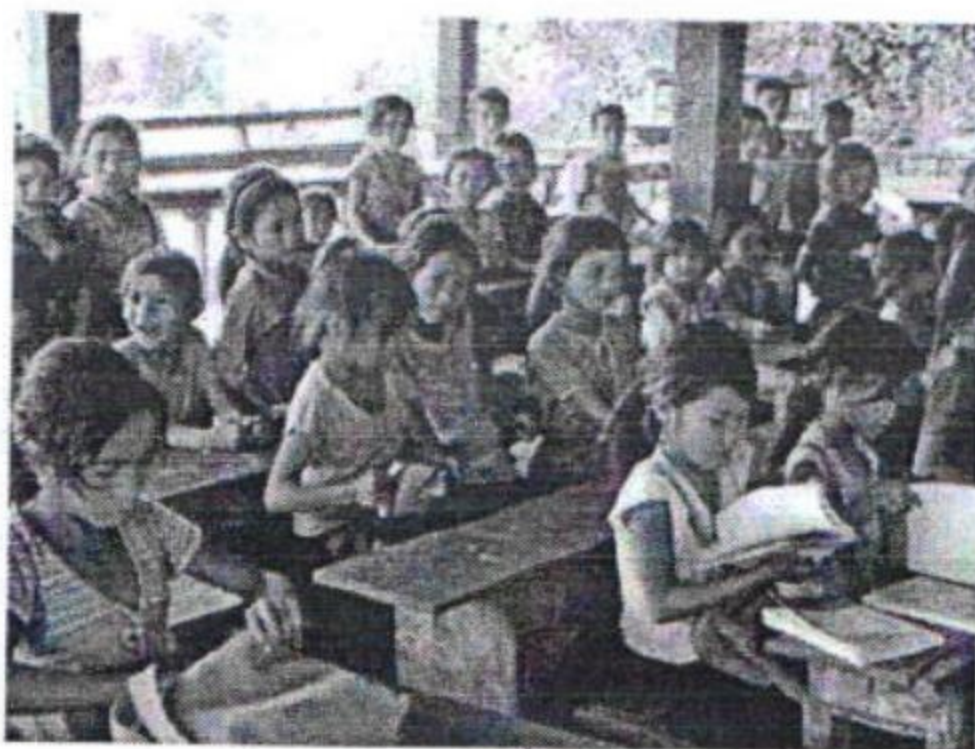
4.1 ການສຶກສາ ແລະ ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ

ນັບແຕ່ມີການປ່ຽນແປງການປົກຄອງເປັນຕົ້ນມາການສຶກສາຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງໄວ. ໂຮງຮຽນໄດ້ຂະຫຍາຍໄປເຖິງທຸກເຂດນັບທັງທ້ອງຖິ່ນທີ່ຢູ່ສອກຫຼີກຫ່າງໄກ ແລະ ຈຳນວນຄູ ແລະ ນັກຮຽນກໍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.

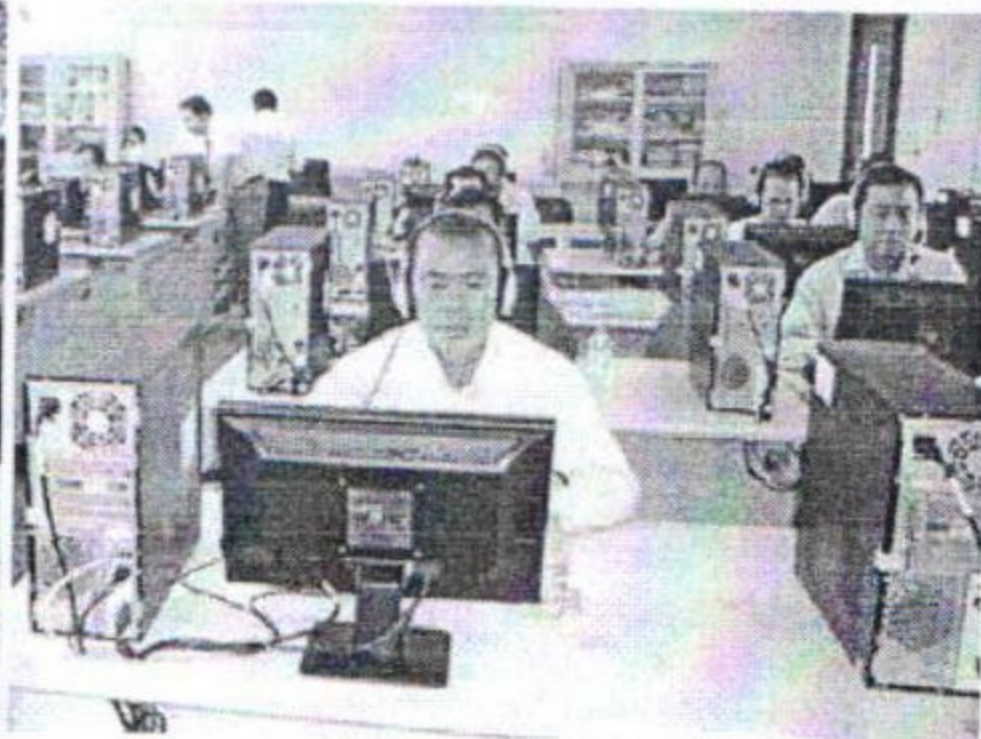
ການສຶກສາແຫ່ງຊາດແບ່ງອອກເປັນ 2 ລະບົບຄື: ການສຶກສາໃນລະບົບ ແລະ ການສຶກສານອກລະບົບ.

ການສຶກສາໃນລະບົບ ຫຼື ໃນລະບົບໂຮງຮຽນແບ່ງເປັນ:

1. ການສາມັນສຶກສາຊຶ່ງແບ່ງເປັນຂັ້ນຕ່າງໆ ຄື: ອະນຸບານສຶກສາ (ໃຊ້ເວລາຮຽນ 3 ປີ), ປະຖົມສຶກສາ (ໃຊ້ເວລາຮຽນ 5 ປີ), ມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ (ໃຊ້ເວລາຮຽນ 4 ປີ) ແລະ ມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ (ໃຊ້ເວລາຮຽນ 3 ປີ). ເວົ້າສະເພາະການສຶກສາລະດັບປະຖົມສຶກສານັ້ນຈັດເປັນການສຶກສາພາກບັງຄັບສຳລັບທຸກຄົນໂດຍທີ່ເດັກນ້ອຍຈະເລີ່ມເຂົ້າຮຽນໄດ້ເມື່ອອາຍຸຄົບ 6 ປີ.
2. ການອາຊີວະສຶກສາ (ໃຊ້ເວລາຮຽນແຕ່ 1 ຫາ 3 ປີ) ຊຶ່ງແບ່ງເປັນລະດັບຕ່າງໆຄື: ປະກາສະນີຍະບັດວິຊາຊີບ (ຊັ້ນຕົ້ນ), ລະດັບຊ່າງເຕັກນິກ (ຊັ້ນກາງ) ແລະ ລະດັບວິຊາຊີບຊັ້ນສູງ.
3. ການສຶກສາລະດັບມະຫາວິທະຍາໄລ (ໃຊ້ເວລາຮຽນຢ່າງໜ້ອຍ 4 ປີ) ຊຶ່ງໃນທົ່ວປະເທດມີຢູ່ 5 ແຫ່ງ: ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ມະຫາວິທະຍາໄລຈຳປາສັກ, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ, ມະຫາວິທະຍາໄລສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລວິທະຍາສາດສຸຂະພາບ.

ກ. ຫ້ອງຮຽນແຫ່ງໜຶ່ງໃນຊົນນະບົດ

ຂ. ຫ້ອງເຝິກພາກປະຕິບັດທີ່ ມ.ຊ

ຮູບ 15: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງລະບົບການສຶກສາໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ເວົ້າສະເພາະການສຶກສາສາຍກໍສ້າງຄູໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ: ໂຮງຮຽນສ້າງຄູປະຖົມສຶກສາ (ໃຊ້ເວລາຮຽນ 3 ປີ), ວິທະຍາໄລຄູ (ໃຊ້ເວລາຮຽນ 3 ປີ) ແລະ ຄະນະສຶກສາສາດ (ໃຊ້ເວລາຮຽນ 4 ປີ).

ສ່ວນການສຶກສານອກລະບົບໂຮງຮຽນມີຢູ່ 3 ປະເພດຄື: ປະຊາສຶກສາ ຫຼື ເຝິກອົບຮົມຜູ້ໃຫຍ່ ທີ່ບໍ່ຮູ້ອ່ານ ແລະ ຊຽນໜັງສື, ຍົກລະດັບທາງວິຊາຊີບໃຫ້ແກ່ຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ຍົກລະດັບດ້ານວິຊາການໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ.

ນອກຈາກການສຶກສາພາກລັດແລ້ວໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວຍັງມີການສຶກສາພາກເອກະຊົນຊຶ່ງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃຫ້ຈັດການຮຽນການສອນແຕ່ລະດັບອະນຸບານສຶກສາເຖິງລະດັບປະລິນຍາໂທ. ສຳລັບຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ສອກຫ່າງໄກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດລັດກໍຈັດໃຫ້ມີໂຮງຮຽນວັດທະນະທຳຊົນເຜົ່າຂຶ້ນ ແລະ ສຳລັບພະສົງກໍຈັດໃຫ້ມີໂຮງຮຽນຂອງພະສົງເຊັ່ນກັນ.

4.2 ການປົນປົວ ແລະ ເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບ

ນັບແຕ່ມີປຸງແປງການປົກຄອງເປັນຕົ້ນມາລັດຖະບານກໍໄດ້ພະຍາຍາມຂະຫຍາຍຕາໜ່າງສາທາລະນະສຸກໃຫ້ທົ່ວເຖິງທຸກທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເພີ່ມຈຳນວນໝໍເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້, ປຸກລະດົມປະຊາຊົນໃຫ້ຢູ່ກິນຖືກຫຼັກອະນາໄມ, ຈັດຕັ້ງການກັນພະຍາດ ແລະ ໂລກລະບາດຕ່າງໆ, ສົ່ງເສີມການປົນປົວໂດຍສົມທົບລະຫວ່າງການແພດພື້ນເມືອງກັບການແພດສະໄໝໃໝ່, ເອົາໃຈໃສ່ແມ່ ແລະ ເດັກ, ອະນຸຍາດໃຫ້ເອກະຊົນເປີດບໍລິການດ້ານການແພດ ແລະ ອື່ນໆອີກ. ຈາກນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ໂຮງໝໍຂະຫຍາຍໄປເຖິງທຸກເຂດໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ຈຳນວນຂອງໝໍກໍເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.

ກ. ການສັກຢາກັນພະຍາດຍິງ

ຂ. ຫ້ອງຮຽນວິຊາການແພດທົ່ວໄປ

ຮູບ 16: ການເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບ ແລະ ການກໍ່ສ້າງໝໍໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ມາເຖິງປັດຈຸບັນ, ກໍເຫັນວ່າບັນຫາທາງສຸຂະພາບຂອງພົນລະເມືອງລາວທີ່ເກີດຈາກການຄຸກຄາມຂອງພະຍາດຕ່າງໆ, ຈາກລະດັບການອະນາໄມຕ່ຳ, ການກິນຢູ່ບໍ່ພຽງພໍ, ການມີລູກຖີ່ ແລະ ມີລູກຫຼາຍ...ເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຖືກແກ້ໄຂເປັນກ້າວໆມາ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ພະຍາດ ແລະ ໂລກລະບາດຫຼາຍຊະນິດກໍໄດ້ຖືກປາບ ຫຼື ຈຳກັດໄວ້ຢູ່ໃນວົງແຄບ, ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຕາຍຍ້ອນການເກີດລູກໄດ້ຫຼຸດລົງຫຼາຍ, ອັດຕາການຕາຍຂອງພົນລະເມືອງນັບທັງອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກເກີດໃໝ່ກໍຕ່ຳລົງຢ່າງເຫັນໄດ້ແຈ້ງ.

5. ບຸກຄະລິກລັກສະນະຂອງສັງຄົມລາວ

5.1 ອຸປະນິໄສປະຈຳຊາດ

ກ່ຽວກັບລັກສະນະອຸປະນິໄສຂອງຄົນລາວນີ້ມີຜູ້ໃຫ້ທັດສະນະໄວ້ຕ່າງໆນາໆຊຶ່ງສະທ້ອນເຖິງຄວາມເປັນຈິງຂອງສັງຄົມລາວບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ເຊັ່ນ ບາງຄົນກໍວ່າຄົນລາວມີນິໄສອ່ອນໂຍນ, ບໍ່ມັກທະ

ເລາະວິວາດ, ໜ້າຮັກ, ກ້າຫານ, ອິດທິນ, ຊື່ສັດ...ແລະ ບາງຄົນກໍວ່າຄົນລາວເປັນຄົນໃຈເຢັນ, ໃຈໃຫຍ່ ແຕ່ມັກກຽດຊື່ສຽງ...ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ຄົນທັງຫຼາຍມັກອ້າງວ່າລັກສະນະປະຈຳຊາດຂອງ ຄົນລາວແມ່ນເປັນຄືທັດສະນະດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

▪ **ຮັກໃນຄວາມເປັນລາວຢ່າງສູງສົ່ງ:** ຕັ້ງແຕ່ໃດໆມາຄົນລາວໄດ້ສາມັກຄີກັນຕໍ່ສູ້ຕ້ານກັບສັດຕູຜູ້ຮຸກ ຮານເພື່ອຮັກສາໄວ້ຊຶ່ງອິດສະຫຼະພາບ ແລະ ຄວາມເປັນຊາດຂອງຕົນ. ເຖິງວ່າໃນອະດີດຄົນລາວເຄີຍ ໄດ້ເສຍອິດສະຫຼະພາບ ແລະ ດິນແດນມາແລ້ວ, ແຕ່ຍ້ອນມູນເຊື້ອຮັກຊາດຮັກຄວາມເປັນລາວຢ່າງສູງ ສົ່ງ ແລະ ມູນເຊື້ອຕໍ່ສູ້ບໍ່ຍອມຈຳນົນນັ້ນຊາດລາວ ແລະ ຄົນລາວຈຶ່ງຄົງຕົວມາເຖິງທຸກວັນນີ້.

▪ **ນັບຖືແຂກຮັກແພງເພື່ອນມິດ ແລະ ມີໃຈເອື້ອເພື່ອເພື່ອແຜ່:** ຄົນລາວມີຄວາມເປັນມິດກັບທຸກຄົນ, ຮັກໝູ່ຄະນະ ແລະ ເຄີຍມີຊື່ສຽງໃນການຮັບຕ້ອນແຂກ ຫຼື ຄົນອື່ນທີ່ມາຢ້ຽມຢາມຢ່າງອົບອຸ່ນ, ເປັນກັນ ເອງ ແລະ ດ້ວຍນ້ຳໃສໃຈຈິງມາແຕ່ບູຮານນະການ. ຄົນລາວບໍ່ເຄີຍເອົາປຽບເອົາລັດແຂກຄົນທີ່ມາຢ້ຽມ ຢາມ, ກົງກັນຂ້າມມີແຕ່ເອົາໃຈໃສ່ຊ່ວຍເຫຼືອຢ່າງຈິງໃຈໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບັນລຸຈຸດປະສົງທີ່ເຂົາເຈົ້າຕັ້ງໃຈມາ ຫາ. ຄົນລາວຍົກຍ້ອງ ແລະ ເຄົາລົບນັບຖືຜູ້ທີ່ມີຄວາມຈິງໃຈ ແລະ ມີຈິດໃຈເອື້ອເພື່ອເພື່ອແຜ່ຊ່ວຍເຫຼືອ ຜູ້ອື່ນໃນຄາວຈຳເປັນ ແລະ ປະນາມກ່າວຂວັນຜູ້ມັກເອົາປຽບຜູ້ອື່ນຢູ່ສະເໝີ.

▪ **ມີຄວາມກະຕັນຍູຕໍ່ຜູ້ມີບຸນຄຸນ:** ຄົນລາວຖືກັນວ່າພໍ່ແມ່ ແລະ ຜູ້ທີ່ລ້ຽງດູຊ່ວຍເຫຼືອຕົນມານັ້ນເປັນ ຜູ້ມີບຸນຄຸນຢ່າງສູງສົ່ງ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ອາດປະຕິເສດໄດ້ທີ່ຈະຕອບບຸນແທນຄຸນດ້ວຍການລ້ຽງດູເບິ່ງແຍງ ພວກເພິ່ນໃນເວລາເຖົ້າແກ່ ຫຼື ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນຄາວຈຳເປັນເທົ່າທີ່ຈະເຮັດໄດ້. ດ້ວຍເຫດນີ້, ຢູ່ໃນ ສັງຄົມລາວຈຶ່ງບໍ່ມີບັນຫາກ່ຽວກັບຜູ້ສູງອາຍຸຂາດທີ່ເພິ່ງຍ້ອນລູກຫຼານບໍ່ລ້ຽງດູເບິ່ງແຍງ.

▪ **ມີນິໄສອ່ອນໄຍນ, ມັກສະຫງົບ ແລະ ບໍ່ມັກບຽດບຽນຜູ້ອື່ນ:** ຄົນລາວມີນິໄສອ່ອນນ້ອມ, ໜ້າຮັກ, ຍິ້ມແຍ້ມແຈ່ມໃສ, ມັກຢູ່ແບບສະຫງົບ ແລະ ມີຄວາມຊັກຊ້າເພາະບໍ່ຕ້ອງຮີບຮ້ອນແຂ່ງຂັນກັນ. ຖ້າເບິ່ງ ແລ້ວຄ້າຍຄືວ່າມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນໜ້ອຍໃນສິ່ງຕ່າງໆຊຶ່ງສະແດງອອກຄືບໍ່ມັກທະເຍີທະຍານທີ່ຈະເອົາ ແບບຢ່າງຂອງຜູ້ອື່ນຊຶ່ງປະສົບຜົນສຳເລັດໃນຊີວິດໂດຍຖືວ່າທຸກຄົນກໍມີຄວາມສຸກໄດ້ຖ້າພໍໃຈໃນສິ່ງທີ່ ຕົນເອງມີຢູ່. ລັກສະນະດັ່ງກ່າວນີ້ພາໃຫ້ຄົນລາວບໍ່ມີຄວາມອິດສາ ແລະ ບໍ່ມັກບຽດບຽນຜູ້ອື່ນ. ແຕ່ຄົນ ລາວກໍບໍ່ຍອມໃຫ້ຜູ້ອື່ນດູກຸກຢຽດຫຍາມ ແລະ ບຽດບຽນຕົນໄດ້ງ່າຍໆເຖິງວ່າຈະມີຖານະ ຫຼື ກຳລັງດ້ອຍ ກວ່າກໍຕາມ. ຈາກອຸປະນິໄສນີ້ເອງຈຶ່ງເຫັນໄດ້ວ່າທຸກໆຄັ້ງທີ່ຖືກບຸກລຸກຮຸກຮານ ແລະ ລົບລຸ່ງໂດຍກຳລັງ ພາຍນອກນັ້ນຄົນລາວກໍໄດ້ທຳການຕໍ່ສູ້ຢ່າງເດັດດ່ຽວໝຽວແໜ້ນຈົນເຖິງທີ່ສຸດ.

▪ **ເຄົາລົບເຊື້ອຟັງຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ຜູ້ອາວຸໂສ:** ຄົນລາວຖືວ່າຜູ້ໃຫຍ່ ຫຼື ຜູ້ອາວຸໂສເປັນຜູ້ເກີດກ່ອນ ແລະ ເຫັນພໍ້າເຫັນດິນກ່ອນໝູ່, ດັ່ງນັ້ນຍ່ອມມີບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການໃນຊີວິດມາຫຼາຍພຽງພໍທີ່ຈະເປັນຜູ້ ແນະນຳຕັກເຕືອນ ແລະ ບອກສອນລູກຫຼານ ຫຼື ຜູ້ນ້ອຍໃຫ້ເປັນຜູ້ດີມີລະບຽບແບບແຜນໃນການດຳລົງ ຊີວິດ. ຢູ່ໃນຊີວິດຕົວຈິງ, ຄົນລາວຈະປະນາມກ່າວຂວັນຜູ້ທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນໂອວາດຂອງພໍ່ແມ່, ຜູ້ປົກຄອງ ຫຼື ຜູ້ ໃຫຍ່. ດ້ວຍເຫດນີ້, ວິຖີຊີວິດຂອງລູກເຕົ້າ ເຊັ່ນ ການເລືອກອາຊີບ, ການເລືອກຄູ່ຄອງ, ການເລືອກທີ່ຢູ່ ອາໄສ...ຈຶ່ງມັກເປັນໄປຕາມຄວາມເຫັນດີ ແລະ ຄວາມປະສົງຂອງພໍ່ແມ່ ຫຼື ຜູ້ອາວຸໂສຢູ່ສະເໝີ.

ນອກຈາກນີ້, ລັກສະນະອຸປະນິໄສຂອງຄົນລາວຍັງໄດ້ສະແດງອອກໃນປະການຕ່າງໆອີກຊຶ່ງ ບໍ່ສາມາດຈະນຳມາກ່າວເປັນລາຍລະອຽດຈົນໝົດໄດ້.

5.2 ຄຳນິຍົມຂອງຄົນລາວ

ຄົນລາວມີຄຳນິຍົມໃນເລື່ອງຕ່າງໆຫຼາຍໆຢ່າງ. ຄຳນິຍົມເຫຼົ່ານັ້ນບາງຢ່າງກໍຄົງຕົວມາແຕ່ເທິງນານ ແລະ ບາງຢ່າງກໍມີການປ່ຽນແປງໄປຕາມຍຸກສະໄໝ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ໃນປັດຈຸບັນນີ້ເຮົາພໍສະຫຼຸບໄດ້ວ່າຄຳນິຍົມທົ່ວໄປຂອງຄົນລາວມີຄືດັ່ງນີ້:

- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມເປັນອິດສະຫຼະ ຄືບໍ່ມັກທີ່ຈະໃຫ້ຂຶ້ນກັບຜູ້ອື່ນ, ມັກເພິ່ງຕົນເອງກຸ້ມຕົນເອງ.
- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມພໍດີພໍງາມ ຄືບໍ່ມັກທີ່ຈະກະຕືລືລົ້ນ ຫຼື ມີຄວາມທະເຍີທະຍານໃນເລື່ອງໃດເລື່ອງໜຶ່ງຈົນເກີນໄປ.
- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມກະຕັນຍູຮູ້ຄຸນ ຄືຍົກຍ້ອງຜູ້ຮູ້ບຸນຄຸນ ເຊັ່ນ ລ້ຽງດູພໍ່ແມ່ ຫຼື ເກື້ອກູນຜູ້ມີພະຄຸນໃນຄາວທີ່ຄວນເຮັດເປັນຕົ້ນ.
- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມມີໃຈກວ້າງຂວາງ ຄືຍົກຍ້ອງຜູ້ມີຄວາມເອື້ອເພື່ອເພື່ອແຜ່, ວິພາກວິຈານ ແລະ ຕຳນິຕິຕຽນຜູ້ມີໃຈຄັບແຄບເຫັນແກ່ຕົວ.
- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມເປັນຜູ້ໃຫຍ່ ຄືໃຫ້ຄວາມເຄົາລົບນັບຖືຜູ້ມີຖານະຕຳແໜ່ງ, ຜູ້ນຳ, ຜູ້ສູງອາຍຸ ຫຼື ຜູ້ອາວຸໂສໃນວຽກງານ.
- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມນອບນ້ອມອ່ອນຫວານຮູ້ຕຳຮູ້ສູງ ຄືໃຫ້ການຍົກຍ້ອງນັບຖືຜູ້ມີຄວາມນອບນ້ອມອ່ອນໂຍນ, ຮູ້ຈັກເດັກຮູ້ຈັກຜູ້ໃຫຍ່, ຮູ້ຖະໜອມຖ່ອມຕົວ...
- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມເປັນປາດ ຄືໃຫ້ການຍົກຍ້ອງນັບຖືຜູ້ມີວິຊາຄວາມຮູ້, ນັກປາດອາຈານ ແລະ ຜູ້ມີຄວາມສາມາດສະຫຼາດຫຼັກແຫຼມ.
- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມມີພີ່ນ້ອງເພື່ອນຜູງຫຼາຍ.
- ຄຳນິຍົມໃນຄວາມຊື່ສັດຕໍ່ກັນລະຫວ່າງສາມີພັນລະຍາ.
- ອື່ນໆອີກ.

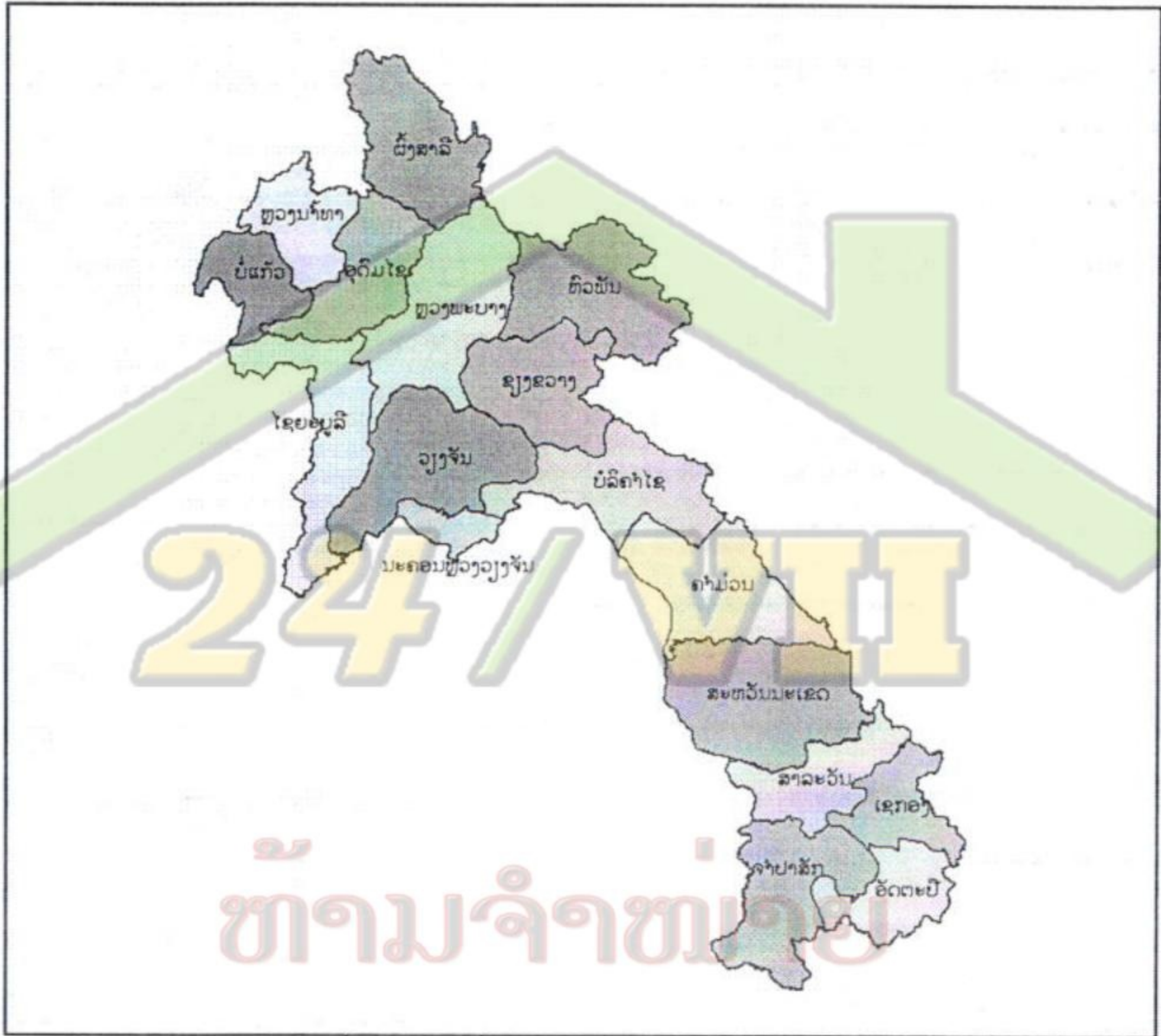
6. ການປົກຄອງ ແລະ ການຈັດລະບຽບສັງຄົມລາວ

6.1 ການຈັດການປົກຄອງ

ສ.ປ.ປ. ລາວເປັນປະເທດເອກະພາບ ແລະ ເອກະລາດປະເທດໜຶ່ງທີ່ປົກຄອງດ້ວຍລະບອບປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນໂດຍມີທ່ານປະທານປະເທດເປັນປະມຸກລັດ. ອຳນາດລັດຂັ້ນສູນກາງຮວມມີ 3 ສະຖາບັນດ້ວຍກັນຄື: ສະພາແຫ່ງຊາດ, ລັດຖະບານ ແລະ ສານປະຊາຊົນສູງສຸດຊຶ່ງສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງແຕ່ລະສະຖາບັນນີ້ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ. ສຳນັກງານຂອງອຳນາດລັດຂັ້ນສູນກາງທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ຕັ້ງຢູ່ນະຄອນວຽງຈັນຊຶ່ງເປັນນະຄອນຫຼວງຂອງປະເທດ.

ລັດຖະບານ ຄືອົງການບໍລິຫານແຫ່ງລັດຊຶ່ງຄຸ້ມຄອງເປັນເອກະພາບການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງລັດໃນທຸກໆດ້ານຄື: ດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ, ປ້ອງກັນຊາດ, ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ການຕ່າງປະເທດ. ລັດຖະບານລາວປະກອບດ້ວຍກະຊວງຕ່າງໆຊຶ່ງທຸກກະຊວງນັ້ນມີທ່ານລັດຖະມົນຕີເປັນຜູ້ວ່າການ ແລະ ມີບັນດາລັດຖະມົນຕີຊ່ວຍວ່າການເປັນຜູ້ຊ່ວຍບໍລິຫານ. ແຕ່ລະກະຊວງກໍແບ່ງອອກເປັນຫຼາຍກົມ, ຫຼາຍພະແນກການ ແລະ ເປັນໜ່ວຍງານຕ່າງໆຊຶ່ງມີທ່ານຫົວໜ້າກົມ, ຫົວໜ້າພະແນກ ແລະ ຫົວໜ້າໜ່ວຍງານເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ.

ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ສ.ປ.ປ. ລາວໄດ້ແບ່ງເຂດປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນອອກເປັນ 17 ແຂວງຄື: ຜົ້ງສາລີ, ບໍ່ແກ້ວ, ຫຼວງນໍ້າທາ, ອຸດົມໄຊ, ໄຊຍະບູລີ, ຫຼວງພະບາງ, ຫົວພັນ, ຊຽງຂວາງ, ວຽງຈັນ, ບໍລິຄໍາໄຊ, ຄໍາມ່ວນ, ສະຫວັນນະເຂດ, ຈໍາປາສັກ, ສາລະວັນ, ເຊກອງ, ອັດຕະປື ແລະ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ບັນດາແຂວງຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ຄືອົງການບໍລິຫານຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນທີ່ປະກອບດ້ວຍພະແນກການຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ພະແນກອຸດສາຫະກຳ, ກະສິກຳ-ປ່າໄມ້, ການຄ້າ, ສຶກສາທິການ, ຄົມມະນາຄົມ...ຄືກັບຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ. ຢູ່ແຕ່ລະແຂວງທີ່ກ່າວມານີ້ມີທ່ານເຈົ້າແຂວງເປັນຜູ້ບໍລິຫານສູງສຸດ. ແຂວງໜຶ່ງໆແບ່ງເປັນຫຼາຍເມືອງຊຶ່ງໃນແຕ່ລະເມືອງກໍມີລະບົບການຈັດຕັ້ງເຊັ່ນດຽວກັນກັບແຂວງ ແລະ ມີທ່ານເຈົ້າເມືອງເປັນຜູ້ປົກຄອງ ແລະ ແຕ່ລະເມືອງກໍແບ່ງເປັນຫຼາຍບ້ານໂດຍມີນາຍບ້ານເປັນຜູ້ປົກຄອງ.

ແຜນທີ່ 5: ແຜນທີ່ການປົກຄອງຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວ

6.2 ພື້ນຖານການຈັດລະບຽບສັງຄົມ

ຊາດລາວເປັນຊາດທີ່ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າຊຶ່ງມີພາສາເວົ້າ, ວັດທະນະທຳ, ວາດດຳລົງຊີວິດ...ແຕກຕ່າງກັນໄປ. ແຕ່ບັນດາເຜົ່າລາວເຫຼົ່ານີ້ກໍມີຄວາມສາມັກຄີເປັນເອກະພາບ ແລະ ເຕົ້າໂຮມກັນເປັນຊາດໜຶ່ງມາແຕ່ເທິງນານແລ້ວ. ການທີ່ຊາວລາວບັນດາເຜົ່າສາມາດຢູ່ຮ່ວມກັນເປັນຊາດໜຶ່ງ ຫຼື ສັງຄົມໜຶ່ງໄດ້ຢ່າງເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍນີ້ກໍເພາະວ່າຊາວລາວມີລະບຽບແບບແຜນພຶດຕິກຳ ແລະ ຂໍ້ບັງຄັບຕ່າງໆເພື່ອຄຸ້ມຄອງສັງຄົມ. ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນເອີ້ນວ່າ “ບັນທັດຖານ” ຫຼື ລະບຽບການທາງສັງຄົມຊຶ່ງມີຄື: ວິຖີປະຊາ, ກົດສິນທຳ ຫຼື ຈາຮິດ, ກົດໝາຍ ແລະ ອື່ນໆອີກ.

1. **ວິຖີປະຊາ:** ແມ່ນແບບແຜນພຶດຕິກຳທີ່ຊາວລາວທັງປວງເຫັນພ້ອມນຳກັນວ່າເປັນອັນ "ຄວນ" ຫຼື "ບໍ່ຄວນ" ກະທຳ ຫຼື ປະຕິບັດຕົນໃນສັງຄົມໂດຍທີ່ພາກັນຍອມຮັບປະຕິບັດຕາມຈົນເປັນປະເພນີ ແລະ ເປັນຄວາມເຄີຍຊົນ ເຊັ່ນ ການແຕ່ງກາຍຢ່າງເໝາະສົມກັບກາລະເທສະ, ການປະຕິບັດຕໍ່ແຂກ ຫຼື ລະຫວ່າງຄົນຢູ່ໃນສັງຄົມ, ການຍໍມືໄຫວ້ພໍ່ແມ່, ຄູບາອາຈານ ແລະ ຜູ້ອາວຸໂສ ຫຼື ມາລະຍາດທາງສັງຄົມ ເນື່ອງໃນໂອກາດຕ່າງໆ... ຜູ້ທີ່ຜ່າຜົນຕໍ່ແບບແຜນພຶດຕິກຳເຫຼົ່ານີ້ເຖິງວ່າຈະບໍ່ຖືກລົງໂທດຢ່າງເປັນທາງ ການແຕ່ກໍຈະຖືກຕີສິນນິນທາກ່າວຂວັນຕ່າງໆ ຫຼື ຖືກກົດກັນບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມນຳ ແລະ ອື່ນໆອີກ. ວິຖີ ປະຊານີ້ມີບົດບາດ ແລະ ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຕໍ່ວາດດຳລົງຊີວິດຂອງຊາວລາວ.

2. **ຈາຮິດ:** ແມ່ນຂະໜົບທຳນຽມປະເພນີ ຫຼື ຮິດຄອງຕ່າງໆທີ່ປະຕິບັດກັນມາ, ເປັນກົດສິນທຳທີ່ກຳ ນົດວ່າອັນໃດຖືກອັນໃດຜິດໂດຍບໍ່ຕ້ອງອະທິບາຍເຫດຜົນ. ຊາວລາວຖືວ່າຈາຮິດເປັນ "ກົດສິນທຳ" ທີ່ ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດຕໍ່ສະຫວັດດີພາບ ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງຕົນ ແລະ ຖ້າຜູ້ໃດຜ່າຜົນກໍຈະຖືກສັງ ຄົມລົງໂທດຢ່າງຮຸນແຮງ. ໃນສັງຄົມລາວ, ຈາຮິດຫຼາຍຢ່າງມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ຫ້າມ ເຊັ່ນ ຫ້າມທຳ ຮ້າຍ ຫຼື ຂ້າຜູ້ອື່ນ, ຫ້າມປະພຶດຜິດທາງເພດ, ຫ້າມລັກໂລບເອົາຂອງຜູ້ອື່ນ, ຫ້າມສົມລົດກັບບິດາມານ ດາ ຫຼື ພີ່ນ້ອງຮ່ວມອຸທອນດຽວກັນ, ຫ້າມນອກໃຈສາມີພັນລະຍາ, ຫ້າມກິນຊີ້ນຄົນ...ເປັນຕົ້ນ. ແຕ່ຈາ ຮິດອີກຫຼາຍຢ່າງກໍມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ບັງຄັບໃຫ້ປະຕິບັດ ເຊັ່ນ ຕ້ອງເຄົາລົບ ແລະ ມີຄວາມກະຕັນ ຍູຮູ້ບຸນຄຸນພໍ່ແມ່, ຕ້ອງນັບຖືຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ຜູ້ອາວຸໂສ, ຕ້ອງຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ອື່ນໆ, ຕ້ອງມີຄວາມຊື່ສັດຕໍ່ກັນ ລະຫວ່າງສາມີພັນລະຍາ ແລະ ອື່ນໆອີກ.

3. **ກົດໝາຍ:** ໄດ້ແກ່ຂໍ້ລະບຽບການຕ່າງໆຂອງການຄຸ້ມຄອງລັດ-ຄຸ້ມຄອງສັງຄົມລາວຊຶ່ງບັນທຶກໄວ້ ເປັນລາຍລັກອັກສອນຄັກແນ່ໂດຍທີ່ມີການກຳນົດເຖິງຂໍ້ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ກະທຳ, ຂໍ້ບັງຄັບທີ່ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ແລະ ລະບຸບົດລົງໂທດຕາມຄວາມຜິດທີ່ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງໄດ້ກະທຳໄວ້ຢ່າງບໍ່ມີຂໍ້ຍົກເວັ້ນໃດໆກັບຜູ້ໃດຜູ້ ໜຶ່ງເລີຍທັງມີລັກສະນະຊັດເຈນດີກວ່າບັນທັດຖານປະເພດອື່ນໆ. ຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວເຖິງວ່າກົດໝາຍ ຈະມີຂັ້ນຕາມຫຼັງວິຖີປະຊາ ແລະ ຈາຮິດແຕ່ກໍເຫັນວ່າມັນມີຄວາມສຳຄັນເປັນພິເສດຊຶ່ງຈະຂາດເສຍບໍ່ ໄດ້ໃນການຄຸ້ມຄອງລັດ-ຄຸ້ມຄອງສັງຄົມທັງໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດ.

ນອກຈາກວິຖີປະຊາ, ຈາຮິດ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ໄດ້ກ່າວມານີ້ແລ້ວໃນການຈັດລະບຽບສັງຄົມ ລາວກໍຍັງມີບັນທັດຖານປະເພດອື່ນໆອີກຈຳນວນໜຶ່ງ ເຊັ່ນ ມາລະຍາດສັງຄົມ, ພິທີກຳ, ພິທີການ, ຄ່າ ນິຍົມ...ເປັນຕົ້ນ. ໃນການຈູງໃຈ ຫຼື ບັງຄັບໃຫ້ທຸກຄົນປະຕິບັດຕາມລະບຽບການທາງສັງຄົມທັງໝົດທີ່ ໄດ້ກ່າວຂ້າງເທິງນີ້ເພິ່ນນຳໃຊ້ 2 ວິທີການຄື: ການໃຫ້ລາງວັນ ແລະ ການລົງໂທດ.

- ການໃຫ້ລາງວັນ: ມີຄືການຍອມຮັບ, ຍົກຍ້ອງ, ເຊີດຊູກຽດຕິຍົດ, ໃຫ້ອຳນາດ, ໃຫ້ຊັບສິນຕ່າງໆ...
- ການລົງໂທດ: ມີຄືການຊຸບຊີບນິນທາ, ໝິ່ນປະໝາດ, ຢຽດຫຍາມ, ເຍ້ຍຫຍັນ, ຫົວຂວັນ, ບໍ່ເວົ້າ ລົມນຳ, ບໍ່ຍອມຮັບເປັນພັກພວກ, ປັບໃໝ, ເນລະເທດ, ຈຳຄຸກ, ປະຫານຊີວິດ...

ບົດທີ 3

ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດລາວ

1. ພາວະເສດຖະກິດ

1.1 ລັກສະນະລວມ

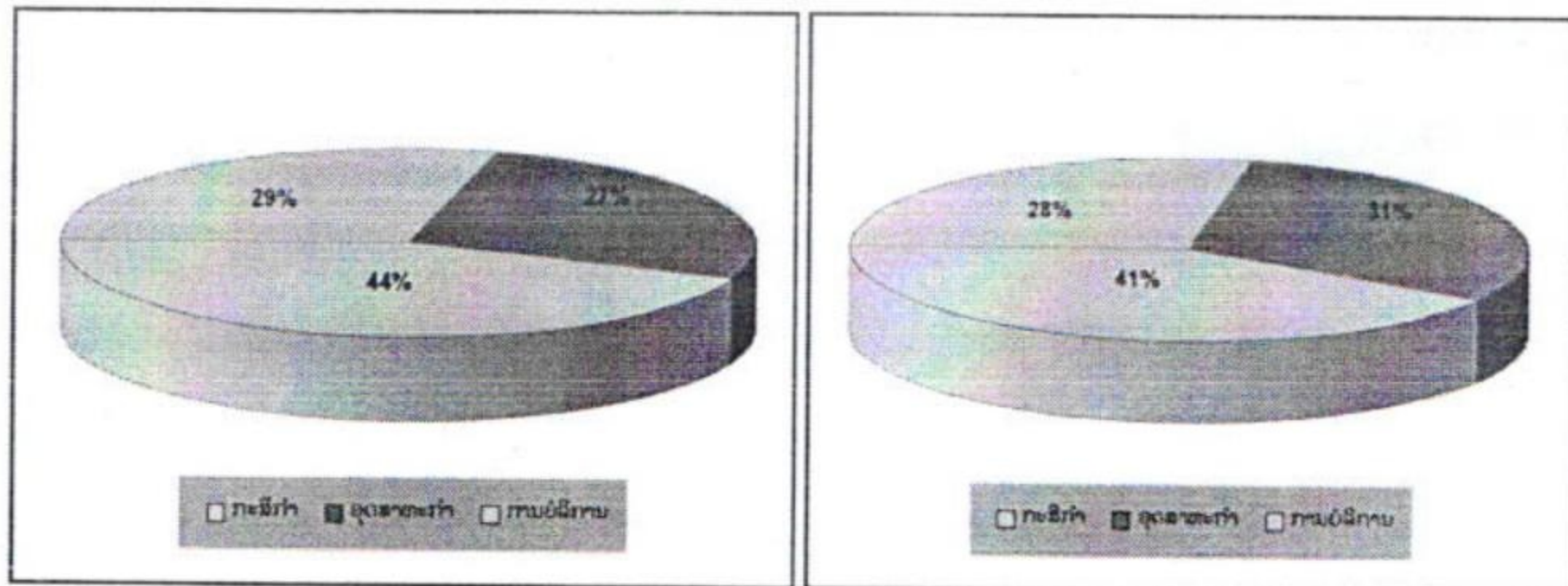
ສ.ປ.ປ. ລາວເປັນປະເທດໜຶ່ງຊຶ່ງມີຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ມີທີ່ຕັ້ງທີ່ມີຜົນສຳຄັນຕໍ່ສະພາບທາງເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງຂອງປະເທດເພາະຕັ້ງຢູ່ໃນເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມຕິດຕໍ່ກັບປະເທດຕ່າງໆໄດ້ສະດວກ. ແຕ່ເນື່ອງຈາກວ່າບໍ່ທັນພຽບພ້ອມໃນຫຼາຍປັດໄຈຂອງການພັດທະນາ ເຊັ່ນ ຂາດພະນັກງານເຕັກນິກ, ນັກວິຊາການ, ນັກບໍລິຫານງານ ແລະ ກຳມະກອນຜູ້ມີຄວາມສາມາດ ແລະ ຊຳນິຊຳນານ, ຂາດທຶນຮອນ ແລະ ປັດໄຈບວກດ້ານອື່ນໆຈຶ່ງພາໃຫ້ເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ແລະ ບໍ່ດູນດ່ຽງກັນລະຫວ່າງຂະແໜງການຕ່າງໆ. ພື້ນຖານເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດແມ່ນການກະສິກຳຊຶ່ງຍັງມີລັກສະນະອ່ອນນ້ອຍ ແລະ ຍັງຂຶ້ນກັບທຳມະຊາດຢູ່. ການຜະຫຼິດກະສິກຳຕົ້ນຕໍແມ່ນການປູກເຂົ້າ, ສ່ວນການລ້ຽງສັດໂດຍສະເພາະແມ່ນສັດໃຫຍ່ນັ້ນຈຸດໜັກຈະລ້ຽງໄວ້ເພື່ອໃຊ້ແຮງງານ ແລະ ຖ້າຈະໃຊ້ເປັນອາຫານ ຫຼື ເປັນສິນຄ້າກໍໃນຄາວຈຳເປັນເທົ່ານັ້ນ. ການຫັດຖະກຳຍັງແມ່ນແບບກຸ້ມຕົນເອງຄືຜະຫຼິດເພື່ອການໃຊ້ສອຍພາຍໃນເປັນຕົ້ນຕໍ. ການອຸດສາຫະກຳມີໜ້ອຍ ແລະ ບໍ່ທັນມີບົດບາດພໍປານໃດໃນເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ. ສິນຄ້າຂາອອກສ່ວນຫຼາຍແມ່ນວັດຖຸດິບຕ່າງໆ.

ແຕ່ວ່າ, ຈາກການປະຕິບັດແນວທາງ “ຈົນຕະນາການໃໝ່” ຢູ່ໃນທຸກຂົງເຂດຂອງຊີວິດສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດນັບແຕ່ປີ 1986 ເປັນຕົ້ນມານັ້ນໄດ້ເຮັດໃຫ້ສະພາບຄວາມອຶດອາດ ແລະ ຊັກຊ້າຂອງເສດຖະກິດຫຼຸດຜ່ອນລົງ, ສະພາບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍໆປະການກໍໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ, ການຜະຫຼິດມີຄວາມເປັນປົກກະຕິ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ເປັນທີ່ໜ້າພໍໃຈຊຶ່ງເຫັນໄດ້ຈາກການລົງທຶນຂອງລັດ ແລະ ຂອງຕ່າງປະເທດໃນຂະແໜງການຕ່າງໆນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ, ບັນດາຂະແໜງການເສດຖະກິດໃໝ່ໆໄດ້ເກີດຂຶ້ນ, ບົດບາດຂອງຂະແໜງກະສິກຳໃນເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດໄດ້ຄ່ອຍໆຫຼຸດລົງໃນຂະນະທີ່ຂະແໜງການອື່ນ ເຊັ່ນ ຂະແໜງຫັດຖະກຳ, ອຸດສາຫະກຳ... ໂດຍສະເພາະແລ້ວດ້ານການຄ້າ ແລະ ການບໍລິການພວມມີບົດບາດສູງຂຶ້ນ. ເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໂດຍບໍ່ຫຼຸດ 7% ຕໍ່ປີ. ລາຍໄດ້ຂອງພົນລະເມືອງຕໍ່ຄົນຕໍ່ປີກໍເພີ່ມຂຶ້ນສູງກວ່າແຕ່ກ່ອນ ແລະ ເປັນທີ່ໜ້າພໍໃຈ. ຈາກບ່ອນນີ້ຈຶ່ງພາໃຫ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງພົນລະເມືອງລາວໄດ້ຮັບການປົວແປງໃຫ້ດີຂຶ້ນເປັນກ້າວໆມາ.

1.2 ໂຄງປະກອບຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ

ຈາກການປະຕິບັດແນວທາງຈົນຕະນາການໃໝ່ ຫຼື ເອີ້ນຢ່າງໜຶ່ງວ່າ “ກົນໄກເສດຖະກິດໃໝ່” ນັ້ນເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງລາວໄດ້ຫັນປ່ຽນຈາກກົນໄກເດີມດ້ວຍການຜ່ອນຄາຍການຄວບຄຸມຈາກສ່ວນກາງລົງ, ເພີ່ມໂອກາດແກ່ພາກເອກະຊົນໃນການປະກອບທຸລະກິດ, ເພີ່ມປະສິດທິພາບແກ່ລັດວິສາຫະກິດ ແລະ ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ. ການປະຕິບັດແນວທາງດັ່ງກ່າວໂດຍສະເພາະການເນັ້ນໃສ່ການພັດທະນາກົນໄກຕະຫຼາດຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ສົ່ງເສີມການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນ

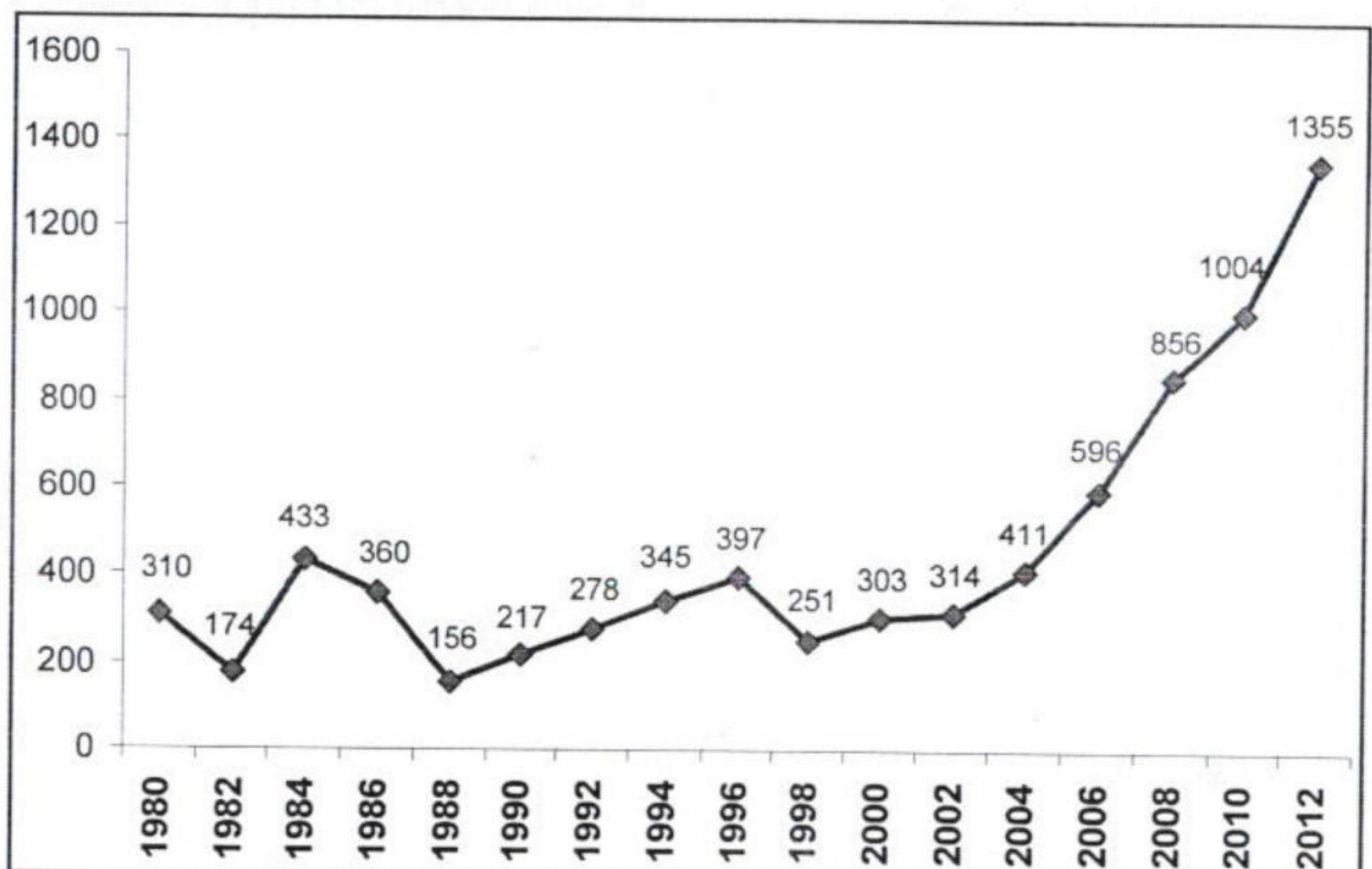
ຈາກຕ່າງປະເທດໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນໂດຍການຫຼຸດກົດເກນຕ່າງໆ ຫຼື ລະບຽບຕ່າງໆ ໃຫ້ໜ້ອຍລົງນັ້ນໄດ້ສິ່ງຜົນໃຫ້ໂຄງປະກອບຂອງເສດຖະກິດມີການປ່ຽນແປງໄປຈາກເດີມຄືຂະແໜງກະສິກໍາຊຶ່ງເຄີຍເປັນຜູ້ກວມອັດຕາສ່ວນສູງກວ່າໝູ່ນັ້ນໄດ້ຫຼຸດບົດບາດລົງໄປເລື້ອຍໆ.

ກ. ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດໃນປີ 2011 ຂ. ໂຄງປະກອບເສດຖະກິດໃນປີ 2012

ແຜນພູມ 1: ແຜນພູມສະແດງເຖິງໂຄງປະກອບຂອງເສດຖະກິດລາວ
ໃນປີ 2011 ແລະ 2012 (ໜ່ວຍເປັນສ່ວນຮ້ອຍ)

ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ກໍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນລະດັບທີ່ໄວພໍສົມຄວນໂດຍສະເພາະແລ້ວນັບແຕ່ມີການທຸ່ມເທກການລົງທຶນເຂົ້າໃນພາກອຸດສາຫະກໍາຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ໃນຂະແໜງເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ຂະແໜງບໍ່ແຮ່.

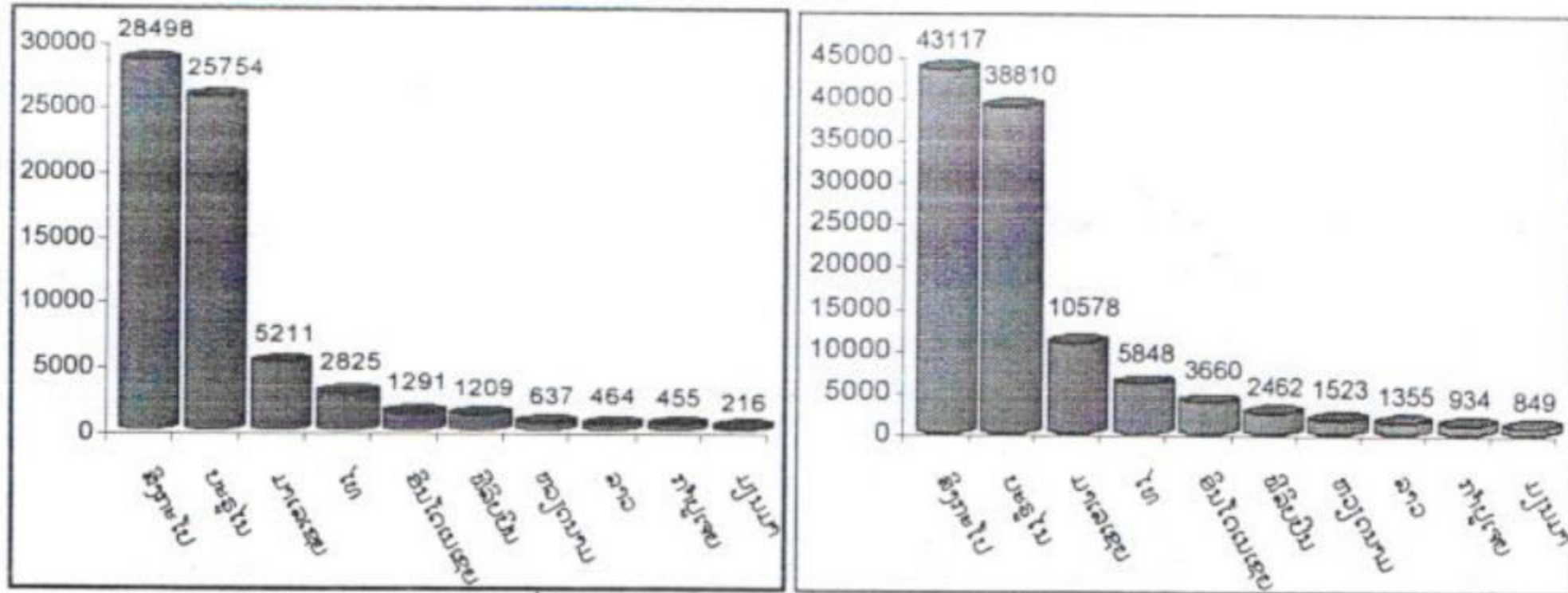

ກະຣາບ 1: ກະຣາບສະແດງເຖິງຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນໃນຕໍ່ຄົນ/ປີຂອງ
ສ.ປ.ປ. ລາວແຕ່ປີ 1980-2012 (ໜ່ວຍເປັນ \$US)

ຖ້າທຽບກັບບັນດາປະເທດຕ່າງໆໃນອາຊຽນດ້ວຍກັນ ສ.ປ.ປ. ລາວກໍນັບວ່າເປັນປະເທດທີ່ມີການປ່ຽນແປງດ້ານເສດຖະກິດໄປໃນທາງທີ່ດີຂຶ້ນຫຼາຍ ແລະ ໄດ້ຖືກຈັດເປັນໜຶ່ງໃນປະເທດທີ່ມີອັດຕາ

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

ການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດທີ່ໄວທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ໃນປັດຈຸບັນ. ຂະນະດຽວກັນ, ລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດເມື່ອທຽບໃສ່ໂລກ ແລະ ພາກພື້ນອາຊຽນແລ້ວກໍເຫັນວ່າມີລຳດັບທີ່ກ້າວໜ້າຢ່າງໜ້າພໍໃຈ.

ກ. ຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຕໍ່ຄົນ/ປີ 2005 ຂ. ຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຕໍ່ຄົນ/ປີ 2012

ແຜນພູມ 2: ແຜນພູມສະແດງເຖິງຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຕໍ່ຄົນ/ປີຂອງກຸ່ມປະເທດອາຊຽນ (ໜ່ວຍເປັນ \$US)

ລ/ດ	ປະເທດ	ລຳດັບປີ 2008	ລຳດັບປີ 2010	ລຳດັບປີ 2011
1	ສິງກະໂປ	21	15	13
2	ບະຣູໄນ	23	26	24
3	ມາເລເຊຍ	67	65	64
4	ໄທ	92	88	91
5	ອິນໂດເນເຊຍ	114	109	111
6	ຟິລິບປິນ	117	128	126
7	ຫວຽດນາມ	141	141	143
8	ລາວ	150	147	145
9	ກຳປູເຈຍ	153	153	156
10	ມຽນມາ	173	155	159

ຕາລາງ 1: ຕາລາງສະແດງເຖິງການຈັດລຳດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວ ແລະ ປະເທດອາຊຽນທຽບໃສ່ໂລກ

2. ບັນດາຂະແໜງເສດຖະກິດ

2.1 ການກະສິກຳ ແລະ ການປະມົງ

2.1.1 ການປູກຝັງ

ການປູກຝັງມີຢູ່ 3 ຂະແໜງການດ້ວຍກັນ ຄື: ການປູກພືດທັນຍາຫານ, ການປູກພືດອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການປູກພືດໃຫ້ໝາກ. ການປູກພືດທັນຍາຫານຕົ້ນຕໍໄດ້ແກ່ການປູກເຂົ້າຊຶ່ງມີທັງເຂົ້ານາ ແລະ ເຂົ້າໄຮ່. ສຳລັບເຂົ້ານາ (ທັງນາປີ ແລະ ນາແຊງ) ແມ່ນມີການປູກຫຼາຍຢູ່ຕາມເຂດທີ່ງຽງຕ່າງໆ,

ສ່ວນເຂົ້າໄຮ່ນັ້ນມີການປູກຢູ່ຕາມເຂດພູ ແລະ ພູພຽງເປັນຈຸດໜັກ. ຈາກການທຸ່ມເທໃສ່ຂະແໜງການນີ້ນັບແຕ່ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມາ ສ.ປ.ປ. ລາວມີເຂົ້າກຸ້ມກິນພຽງພໍ ແລະ ຍັງມີສ່ວນທີ່ເຫຼືອເພື່ອສົ່ງອອກຂາຍອີກ. ນອກຈາກເຂົ້າແລ້ວພືດທາດແປ້ງອື່ນໆທີ່ປູກກໍມີມັນຕົ້ນ, ເຜືອກ, ມັນດ້າງ, ສາລີ...ຊຶ່ງປູກໄວ້ເພື່ອເປັນອາຫານເພີ່ມ ແລະ ເປັນອາຫານສັດ. ສຳລັບຜັກບາງຊະນິດກໍມີການປູກຫຼາຍຈົນສາມາດສົ່ງເປັນສິນຄ້າຂາອອກໄດ້ ເຊັ່ນ ຜັກບົວ, ຜັກທຽມ, ໝາກສະເຫວີ, ຜັກກະລຳປີ...ເປັນຕົ້ນ.

ກ. ນາເຂົ້າ (ເຂົ້ານາປີ)

ຂ. ສວນຜັກ

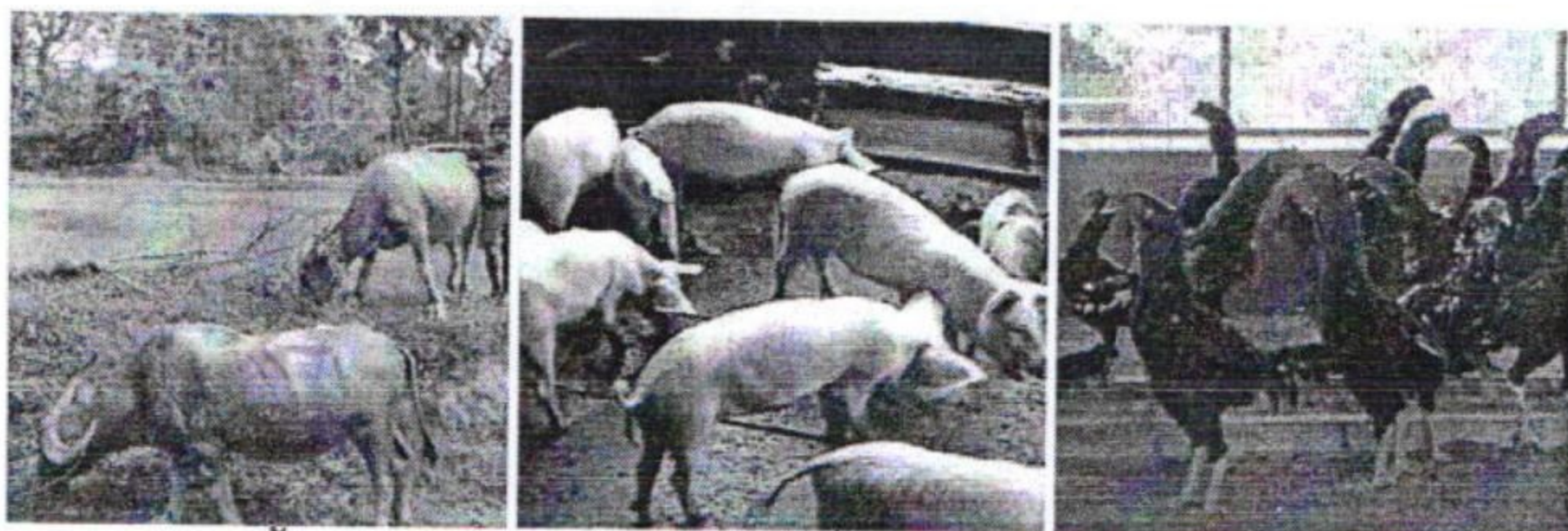
ຄ. ສວນພ້າວ

ຮູບ 17: ການປູກພືດຊະນິດຕ່າງໆຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ສຳລັບພືດອຸດສາຫະກຳທີ່ປູກກັນທົ່ວໄປໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວກໍມີຝ້າຍ, ປ່ານ, ຢາສູບ, ມອນ, ຕົ້ນຕານ, ອ້ອຍ, ຖົ່ວດິນ, ກາເຟ, ຍານ, ຕົ້ນໄມ້ປ່ອຍຄັ່ງ ແລະ ອື່ນໆອີກ. ສ່ວນພືດໃຫ້ໝາກນັ້ນ, ຢູ່ລາວມີທັງຊະນິດຂອງເຂດຮ້ອນ ແລະ ຂອງເຂດອົບອຸ່ນຊຶ່ງທົ່ວໄປແມ່ນປູກໄວ້ເພື່ອໃຊ້ບໍລິໂພກປະຈຳຄອບຄົວເປັນຕົ້ນຕໍ ເຊັ່ນ ໝາກມ່ວງ, ໝາກພ້າວ, ໝາກມີ້, ໝາກລຳໄຍ...ເປັນຕົ້ນ. ອັນທີ່ປູກເປັນສິນຄ້າກໍມີແຕ່ບາງຊະນິດ ເຊັ່ນ ໝາກກ້ຽງ, ໝາກຈອງ, ທຸຣຽນ...ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ.

2.1.2 ການລ້ຽງສັດ

ການລ້ຽງສັດຢູ່ລາວມີທັງການລ້ຽງສັດໃຫຍ່, ສັດນ້ອຍ ແລະ ສັດປີກ. ສັດໃຫຍ່ທີ່ລ້ຽງທົ່ວໄປໄດ້ແກ້ງົວ ແລະ ຄວາຍຊຶ່ງມີຫຼາຍຢູ່ແຂວງຕ່າງໆທີ່ເປັນເຂດທົ່ງພຽງ ແລະ ພູພຽງໂດຍລ້ຽງກັນແບບປະປ່ອຍຕາມທຳມະຊາດເປັນສ່ວນຫຼາຍຢູ່ໃນນັ້ນເດັ່ນກວ່າໝູ່ແມ່ນແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ຈຳປາສັກ, ວຽງຈັນ ແລະ ສາລະວັນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍມີມ້າຊຶ່ງນິຍົມກັນລ້ຽງຫຼາຍຢູ່ບັນດາແຂວງທາງພາກເໜືອ ແລະ ຢູ່ພູພຽງບໍລະເວນ. ພິເສດ, ຢູ່ແຂວງໄຊຍະບູລີ, ຫຼວງພະບາງ, ອັດຕະປື...ຍັງມີການລ້ຽງຊ້າງອີກ.

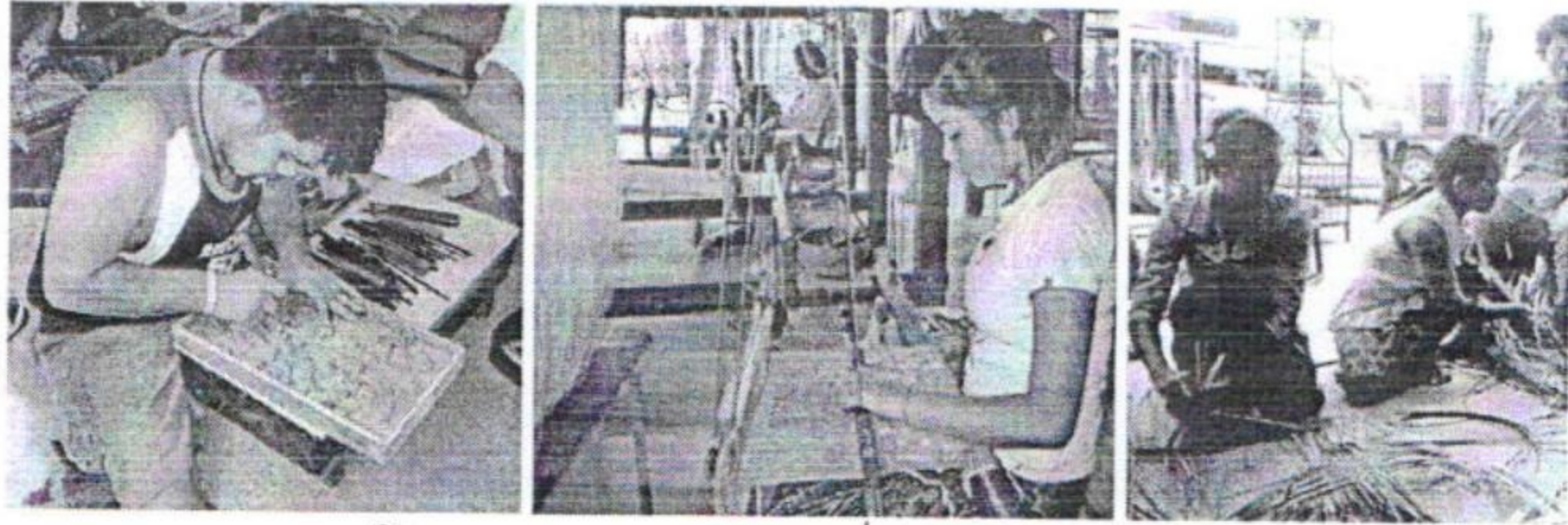
ກ. ຄວາຍພັນເມືອງ

ຂ. ໝູພັນຊື່ນ

ຄ. ໄກ່ລາດ

ຮູບ 18: ສ່ວນໜຶ່ງຂອງສັດລ້ຽງຊະນິດຕ່າງໆຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ສັກ, ຫົວພັນ ແລະ ຊຽງຂວາງພັດມີຊື່ສຽງໃນດ້ານການຕີເຫຼັກ. ພິເສດ, ແຂວງຫຼວງພະບາງຍັງມີຊື່ສຽງ ໃນດ້ານການຕີເງິນ-ຄຳ, ແກະສະຫຼັກ ແລະ ຄວັດລາຍລະບາຍສີຕ່າງໆອີກດ້ວຍ.

ກ. ການແກະສະຫຼັກ

ຂ. ການຕຳຫຼຸກ

ຄ. ການຈັກສານ

ຮູບ 20: ການຫັດຖະກຳບາງຂະແໜງໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

2.3 ການອຸດສາຫະກຳ

ຖ້າທຽບກັບຂະແໜງການອື່ນແລ້ວການອຸດສາຫະກຳຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວນັບວ່າຍັງອ່ອນນ້ອຍ ຢູ່ຊຶ່ງຈະເຫັນໄດ້ຈາກອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ປະກອບອາຊີບຢູ່ໃນຂະແໜງການນີ້ມີໜ້ອຍຫຼາຍ. ແຕ່ວ່າ, ມາ ໃນປັດຈຸບັນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວພວມມີບົດບາດສຳຄັນຫຼາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆໃນເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດຊຶ່ງ ສະແດງອອກຄືຜົນຜະລິດຂອງອຸດສາຫະກຳໄດ້ກວມເອົາຍອດຜະລິດຕະພັນແຫ່ງຊາດເຖິງ 27% ໃນ ປີ 2011 ແລະ 31% ໃນປີ 2012 ຂະນະທີ່ພາກກະສິກຳຍຶດອັດຕາສ່ວນ 29% ແລະ 28%.

ອຸດສາຫະກຳຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວສ່ວນຫຼາຍໄດ້ແກ່ອຸດສາຫະກຳເບົາ ຫຼື ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງຊຶ່ງໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ເຕົ້າໂຮມຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຢູ່ບາງຕົວ ເມືອງໃຫຍ່ອື່ນໆ. ສ່ວນອຸດສາຫະກຳໜັ້ນຕົ້ນຕໍແມ່ນອຸດສາຫະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ ພະລັງງານຊຶ່ງຈຸດໜັ້ນກໍແມ່ນອຸດສາຫະກຳໄຟຟ້ານຳຕົກ.

ອຸດສາຫະກຳເບົາຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວໃນປັດຈຸບັນປະກອບດ້ວຍຂະແໜງການຕ່າງໆຄື:

- ອຸດສາຫະກຳປະກອບ ແລະ ສ້ອມແປງກົນຈັກ: ມີໂຮງງານຫຼາຍແຫ່ງໃນນະຄອນວຽງຈັນ ແລະ ຢູ່ ບາງຕົວເມືອງໃຫຍ່ອື່ນໆ.
- ອຸດສາຫະກຳຜະຫຼິດວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ: ມີໂຮງງານດິນຈີ່, ໂຮງງານດິນກະເບື້ອງ, ໂຮງງານເບຕິງສຳ ເລັດຮູບ, ໂຮງງານສັງກະສີ, ໂຮງງານເຫຼັກເສັ້ນ, ໂຮງງານເຫຼັກຕາປູ-ລວດໜາມ ແລະ ໂຮງງານຊີມັງຊຶ່ງ ສ່ວນໃຫຍ່ເຕົ້າໂຮມຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຢູ່ບາງແຂວງ.
- ອຸດສາຫະກຳເຄມີ: ມີໂຮງງານສະບູຜຸ່ນ, ໂຮງງານຢາປົວພະຍາດ, ໂຮງງານອອກຊີເຢັນ-ອາເຊເຕ ແລນ...ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.
- ອຸດສາຫະກຳຕຳແຜ່ນ ແລະ ຕັດຫຍິບ: ມີໂຮງງານຕຳແຜ່ນ, ໂຮງງານຍ້ອມຝ້າຍລາວ, ໂຮງງານຕັດ ຫຍິບຕ່າງໆ...ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຢູ່ບາງແຂວງ.
- ອຸດສາຫະກຳໄມ້: ມີໂຮງງານແປຮູບໄມ້ຂະນິດຕ່າງໆຄື: ໂຮງຊອຍ, ໂຮງເລື້ອຍ, ໂຮງງານໄມ້ອັດ, ໂຮງງານເພີນິເຈີ...ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຢູ່ເກືອບທຸກແຂວງ.

ຮສ. ບຸນມາກ ອິນທິພອນ

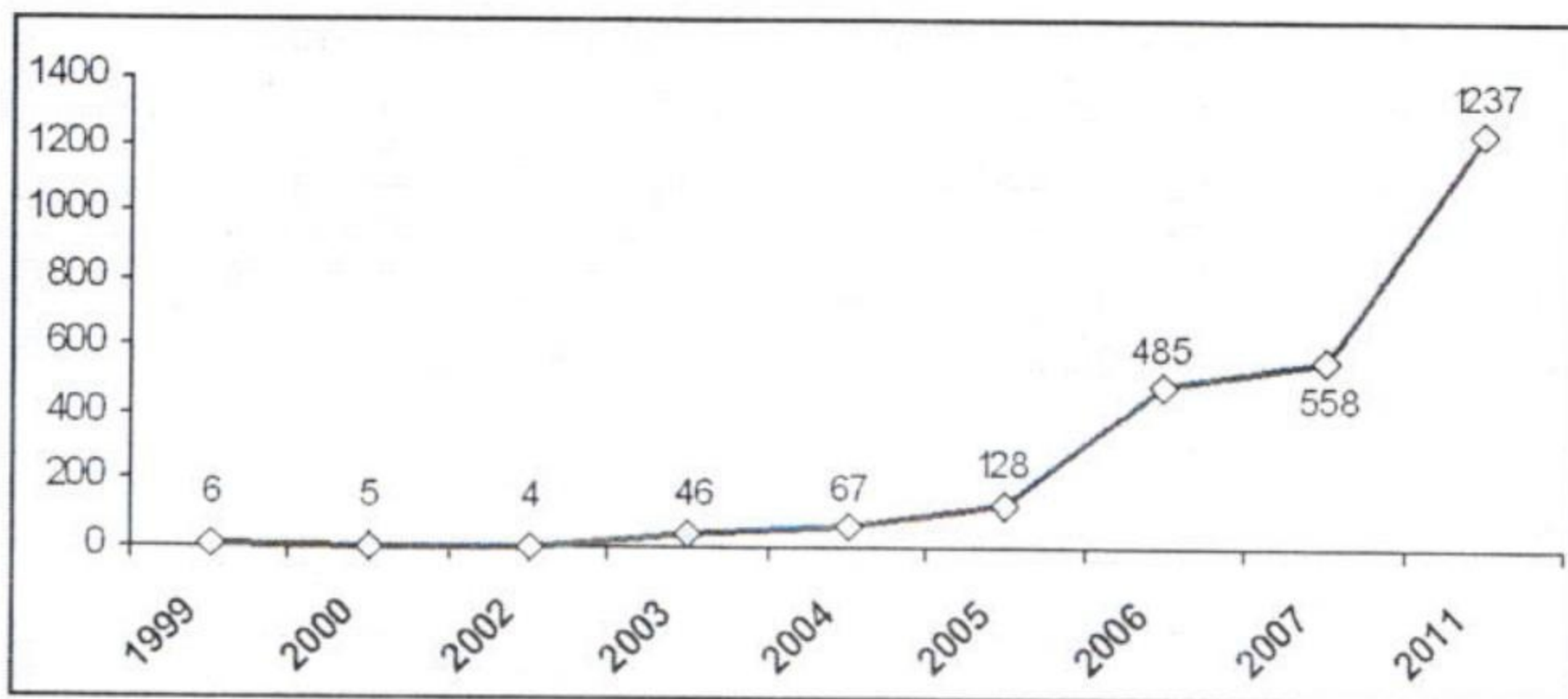
▪ ອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງເຄື່ອງອຸປະໂພກ-ບໍລິໂພກ: ມີໂຮງງານເຂົ້າຈີ່-ເຂົ້າໝົມ, ໂຮງນໍ້າກ້ອນ, ໂຮງງານນໍ້າປາ, ໂຮງງານນໍ້າດື່ມ, ໂຮງງານຫົວອາຫານສັດ, ໂຮງງານເບຍ, ໂຮງງານນໍ້າຫວານ, ໂຮງງານຢາສູບ, ໂຮງງານຜະຫຼິດປຶ້ມຂຽນ... ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຢູ່ແຂວງຕ່າງໆ.

ກ. ໂຮງງານນໍ້າຕານ ຂ. ໂຮງງານໝາກໄມ້ກະປ່ອງ ຄ. ໂຮງງານຊີມັງ

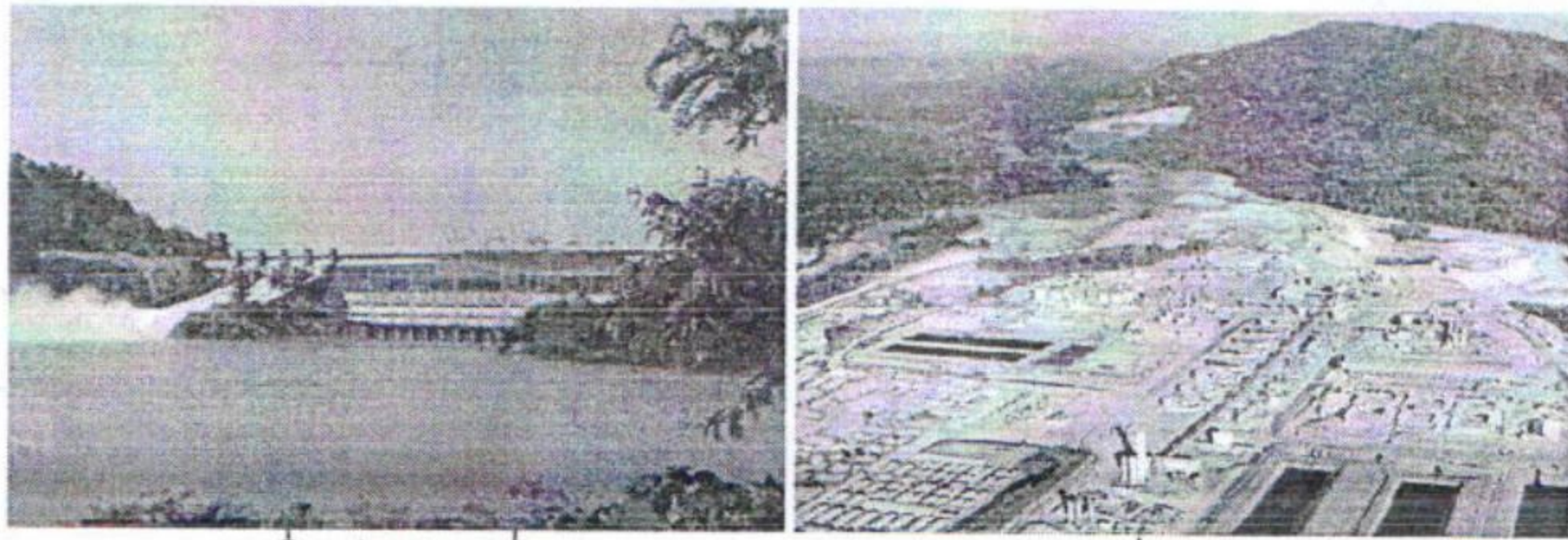
ຮູບ 21: ການອຸດສາຫະກຳເບົາບາງປະເພດໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ສຳລັບອຸດສາຫະກຳໜັກນັ້ນເຖິງວ່າມີພຽງແຕ່ບາງຂະແໜງແຕ່ກໍມີບົດບາດສູງຕໍ່ເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ. ເວົ້າສະເພາະການຊຸດຄົ້ນແຮ່ທາດຕ່າງໆອັນມີເກືອ, ກົ່ວ, ແກ້ວ, ຫີນກາວ, ຖ່ານຫີນ, ຫີນປູນ, ຄຳ, ທອງແດງ...ນັ້ນເຫັນວ່ານັບມື້ນັບມີຄວາມສຳຄັນຄືລາຍຮັບຈາກຂະແໜງນີ້ຈາກທີ່ເຄີຍຢູ່ໃນອັນດັບທີ 8 ໃນປີ 2002 ໄດ້ກ້າວມາຢູ່ໃນອັນດັບທີ 1 ນັບແຕ່ປີ 2007 ເປັນຕົ້ນມາ ແລະ ໃນປີ 2011 ຜ່ານມານີ້ລາຍໄດ້ຈາກແຮ່ທາດຕ່າງໆມີເຖິງ 1,237 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ.

ກະຮາບ 2: ກະຮາບສະແດງເຖິງລາຍຮັບຈາກຂະແໜງບໍ່ແຮ່ຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວ ແຕ່ປີ 1999-2011 (ໜ່ວຍເປັນລ້ານ \$US)

ໃນບັນດາແຮ່ທາດທີ່ຖືກຊຸດຄົ້ນມານັ້ນແຮ່ທາດທີ່ສຳຄັນກວ່າໝູ່ໄດ້ແກ່ແຮ່ຄຳ ແລະ ທອງ. ໃນປີ 2010 ທີ່ຜ່ານມາ ສ.ປ.ປ. ລາວສາມາດສົ່ງຄຳອອກສູ່ຕະຫຼາດໂລກໄດ້ 5,105.8 ກກ ແລະ ສົ່ງທອງອອກໄດ້ 366,845 ຕ. ເວົ້າສະເພາະແຕ່ການຊຸດຄົ້ນແຮ່ຄຳ ແລະ ທອງຢູ່ບໍ່ຄຳເຊໂປນແຫ່ງດຽວເທົ່ານັ້ນໃນປີ 2011 ສ.ປ.ປ. ລາວກໍສາມາດສົ່ງຄຳອອກໄດ້ຫຼາຍເຖິງ 2,000 ກກ (75,000 Oz) ແລະ ສົ່ງທອງອອກໄດ້ 80,000 ຕ. ຜະລິດຕະພັນແຮ່ທາດທີ່ກ່າວມານີ້ມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນເຕີບໂຕຂຶ້ນ ແລະ ເປັນປັດໄຈເຮັດໃຫ້ປະເທດສາມາດຫຼຸດໜີ້ສິນຕ່າງປະເທດລົງໄດ້.

ກ. ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳງື່ມ I

ຂ. ບໍ່ຄຳເຊໂປນ

ຮູບ 22: ບາງສ່ວນຂອງຂະແໜງອຸດສາຫະກຳໄຟຟ້າສຳຄັນຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວ

ສ່ວນອຸດສາຫະກຳໄຟຟ້າຕົກມາເຖິງປັດຈຸບັນນີ້ໄດ້ມີກຳລັງຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນຄືໃນປີ 1975 ມີກຳລັງຜະລິດພຽງແຕ່ 35 ມວ ແຕ່ມາເຖິງປີ 2011 ກຳລັງຜະລິດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 2,419 ມວ ແລະ ສາມາດຜະລິດກະແສໄຟຟ້າໄດ້ທັງໝົດ 3,539,000,000 ກວມ ຊຶ່ງຢູ່ໃນນັ້ນ 65.60% ເປັນສ່ວນສົ່ງອອກ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມ, ລາຍໄດ້ຈາກພະລັງງານໄຟຟ້າຊຶ່ງເຄີຍຄອງອັນດັບ 1 ແຕ່ປີ 1999 ຫາປີ 2003 ໄດ້ມາຢູ່ອັນດັບ 3 ໃນປີ 2011.

ລ/ດ	ໂຄງການເຂື່ອນ	ຄວາມສູງຂອງຕົວເຂື່ອນ (ມ)	ຂະໜາດບັນຈຸຂອງອ່າງ (ລ້ານ ມ ³)	ກຳລັງຕິດຕັ້ງ (ມວ)
1	ນ້ຳງື່ມ I	75	7,010	150
2	ນ້ຳງື່ມ II	181	2,971	615
3	ນ້ຳເລິກ	45	185	60
4	ເຊເສັດ I	10	2	45
5	ເຊເສັດ II	-	0.8	76
6	ເທີນ-ຫີນບູນ	27	130	210
7	ຫ້ວຍເຫາະ	79	590	150
8	ນ້ຳເທີນ II	39	3,530	1,086
9	ນ້ຳລຶກ I-II	328	24.4	103
ລວມກຳລັງຕິດຕັ້ງທັງໝົດ:				2,419 ມວ

ຕາລາງ 2: ເຂື່ອນໄຟຟ້າຕົກສຳຄັນທີ່ໃຊ້ງານຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວ

2.4 ການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ

ການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ ໃນປັດຈຸບັນນັບວ່າມີຄວາມສະດວກ ແລະ ວ່ອງໄວ ກວ່າແຕ່ກ່ອນຫຼາຍ ແລະ ພາຫະນະຂົນສົ່ງກໍທັນສະໄໝອີກດ້ວຍ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍດີ, ກໍຍັງເຫັນວ່າມັນຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ແລະ ບໍ່ທັນຄົບຊຸດຄືມີພຽງແຕ່ທາງບົກ, ທາງນ້ຳ ແລະ ທາງອາກາດເທົ່ານັ້ນ (ຍັງບໍ່ມີທາງລົດໄຟ) ຊຶ່ງໃນນີ້ການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງທາງບົກນັບວ່າເປັນຂະແໜງທີ່ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ນິຍົມໃຊ້ກັນຫຼາຍທີ່ສຸດ. ທຸກໆແຂວງມີເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ເຖິງກັນແຕ່ກໍມີບາງເຂດທີ່ຍັງຂາດເສັ້ນທາງ ແລະ ຕ້ອງ

ໄດ້ໃຊ້ຊ້າງ, ມ້າ...ເຂົ້າໃນການລຳລຽງຂົນສົ່ງ. ເສັ້ນທາງຫຼວງລະດັບຊາດມີເສັ້ນທາງເລກ 13, ເສັ້ນທາງເລກ 1, ເສັ້ນທາງເລກ 7, ເສັ້ນທາງເລກ 8, ເສັ້ນທາງເລກ 9, ເສັ້ນທາງເລກ 12... ໃນນັ້ນເສັ້ນທາງເລກ 1 ໄດ້ຖືກກຳນົດເປັນເສັ້ນທາງຫຼັກເສັ້ນທີ 2 ຊຶ່ງຕັດຜ່ານເຂດໃຈກາງຂອງປະເທດແຕ່ເໜືອເຖິງໃຕ້.

ສຳລັບການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງທາງນ້ຳເຖິງວ່າມີຄວາມສະດວກວ່າໄວກວ່າແຕ່ກ່ອນຫຼາຍແຕ່ກໍບໍ່ເປັນທີ່ນິຍົມປານໃດ ແລະ ຍັງຖືກຈຳກັດຢູ່ເພາະແມ່ນ້ຳສ່ວນຫຼາຍເປັນແມ່ນ້ຳທີ່ໄຫຼແຮງ ແລະ ມີແກ້ງຫຼາຍ ຫຼື ບາງສາຍກໍໃຊ້ເປັນເສັ້ນທາງທຽວໄປມາໄດ້ພຽງແຕ່ໃນລະດູຝົນເທົ່ານັ້ນ.

ສ່ວນການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງທາງອາກາດກໍໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ທັນສະໄໝຂຶ້ນ. ຢູ່ເກືອບທຸກໆແຂວງໄດ້ມີການສ້າງສະໜາມບິນຂຶ້ນ. ສະເພາະສະໜາມບິນວັດໄຕທົ່ວຽງຈັນກໍໄດ້ຖືກປັບປຸງໃຫ້ເປັນສະໜາມບິນລະດັບສາກົນແລ້ວ. ແຕ່ວ່າ, ໃນປັດຈຸບັນການຄົມມະນາຄົມທາງອາກາດຂອງລາວກໍຍັງແມ່ນການບໍລິການທາງດ້ານການໂດຍສານເປັນຕົ້ນຕໍຢູ່.

ກ. ລົດໂດຍສານ ຂ. ກຳປັ່ນຂົນສົ່ງ ຄ. ເຮືອບິນໂດຍສານ

ຮູບ 23: ພາຫະນະບາງຢ່າງທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວ

2.5 ການໄປສະນີ ແລະ ໂທລະຄົມມະນາຄົມ

ໃນປັດຈຸບັນຕາໜ່າງໄປສະນີຢູ່ ສ.ປ.ປ. ລາວໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ຈະເຫັນໄດ້ວ່າທ້ອງຖານໄປສະນີໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່ເກືອບທຸກເມືອງໃນທົ່ວປະເທດ. ຂະນະດຽວກັນ, ສູນກາງໂທລະຄົມມະນາຄົມລະຫວ່າງຊາດທີ່ຕິດຕໍ່ກັບດາວທຽມກໍໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢູ່ທີ່ນະຄອນວຽງຈັນ. ທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆ ໃນທົ່ວປະເທດສາມາດຕິດຕໍ່ສື່ສານກັນໄດ້ຢ່າງສະດວກ. ນັບແຕ່ປີ 2010 ມາມີສູນກາງໂທລະສັບອັດຕະໂນມັດ 104 ແຫ່ງ ແລະ ສູນກາງໂທລະສັບມືຖື 7 ແຫ່ງ. ໃນປີນີ້ມີການຕິດຕັ້ງ ແລະ ໃຫ້ບໍລິການໂທລະສັບທັງໝົດ 6,015,851 ເລກໝາຍຊຶ່ງໃນນັ້ນສຳລັບມືຖືມີ 5,811,341 ເລກໝາຍ.

2.6 ການຄ້າ

ໃນປັດຈຸບັນ, ການຄ້າຂາຍໃນ ສ.ປ.ປ. ລາວພວມຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ຈະເຫັນໄດ້ວ່າຕະຫຼາດໄດ້ຂະຫຍາຍໄປເຖິງຊົນນະບົດ ແລະ ຫຼາຍຕົວເມືອງໄດ້ກາຍເປັນສູນກາງການຄ້າ ເຊັ່ນ ນະຄອນວຽງຈັນ, ໄກສອນພົມວິຫານ, ປາກເຊ, ທ່າແຂກ, ຊຽງຂວາງ...ເປັນຕົ້ນ.

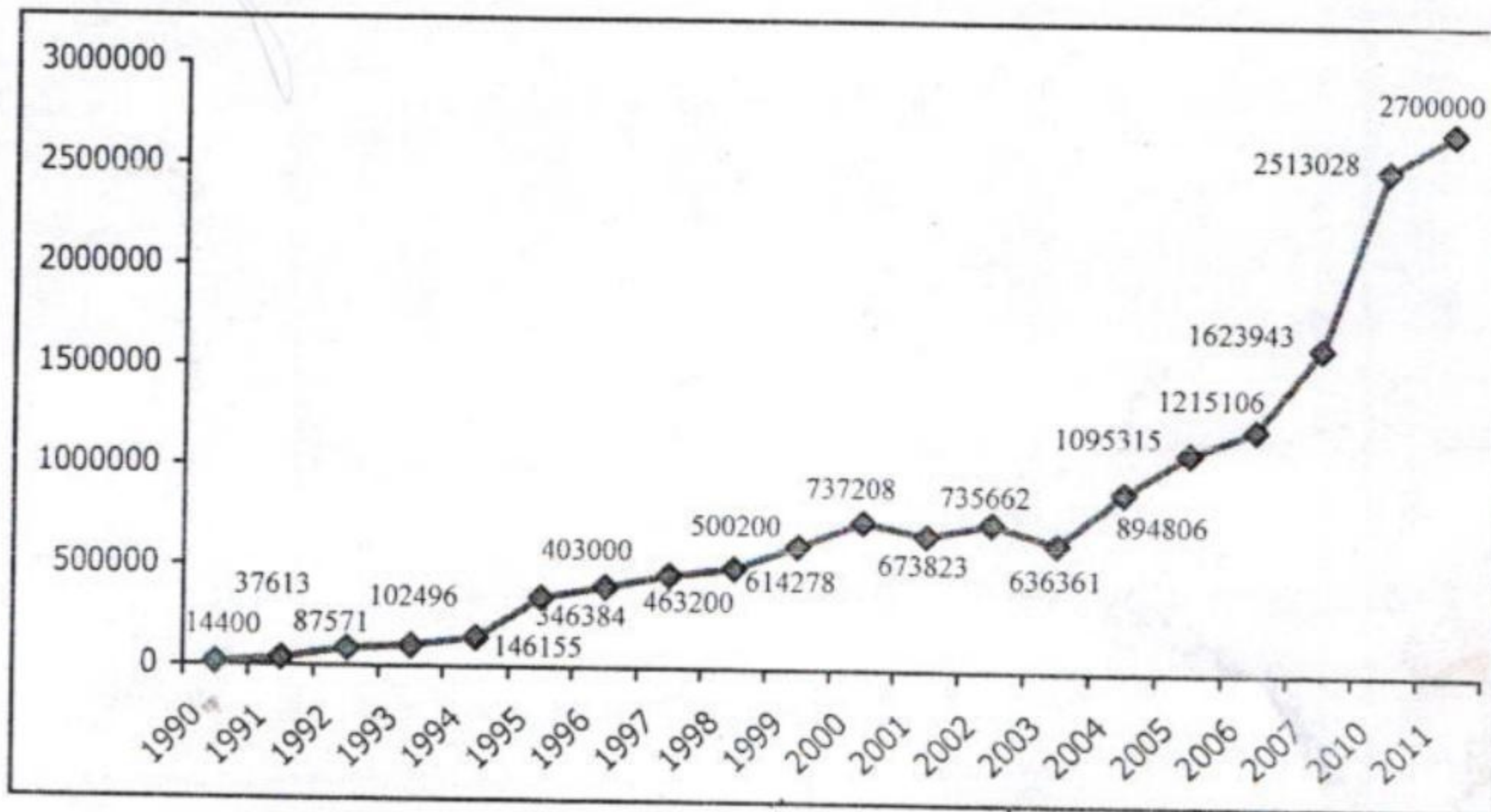
ສ.ປ.ປ. ລາວໄດ້ສົ່ງຜົນຜະຫຼິດດ້ານກະສິກຳ, ໄມ້ທ່ອນ, ໄມ້ແປຮູບ, ເຄື່ອງປ່າ, ກະແສໄຟຟ້າແຮ່ທາດ...ອອກຂາຍໃຫ້ຕ່າງປະເທດ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນີ້ກໍນຳເຂົ້າສິນຄ້າປະເພດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ເຄື່ອງກົນຈັກ, ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ, ລົດຈັກ, ລົດໂອໂຕ, ເຄື່ອງເຫຼັກ, ແຜ່ນແພ...ແຕ່ຈະເຫັນໄດ້ວ່າໃນດ້ານການຄ້າກັບຕ່າງປະເທດນີ້ສ່ວນຫຼາຍ ສ.ປ.ປ. ລາວເຮົາເປັນຝ່າຍຂາດດູນຢູ່ຕະຫຼອດມາ.

ປີ	1976	1980	1985	1990	1994	2000	2010	2011
ສິ່ງອອກ	6.5	30.5	54	79	277	323.5	1,950	1,842
ນຳເຂົ້າ	48.8	130	193	201	528	540.5	2,258	2,370
ຂາດດູນ	42.3	99.5	139	122	251	217	308	528

ຕາລາງ 3: ມູນຄ່າການຄ້າຕ່າງປະເທດຂອງ ສ.ປ.ປ. ລາວ (ໜ່ວຍເປັນລ້ານ \$US)

2.7 ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການບໍລິການອື່ນໆ

ຕາມຕົວເລກຂອງກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າໃນແຕ່ລະປີທີ່ຜ່ານມາຈຳນວນຂອງນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຂົ້າມາລາວໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍອັນໄດ້ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຊາດເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍເຊັ່ນກັນ. ນັບແຕ່ປີ 1999 ເປັນຕົ້ນມາລາຍຮັບຈາກການທ່ອງທ່ຽວໄດ້ຍືນຍົງໃນອັນດັບທີ 1 ຫຼື ທີ 2 ໃນລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ.

ກະຮາບ 3: ກະຮາບສະແດງເຖິງຈຳນວນນັກທ່ອງທ່ຽວທີ່ເຂົ້າມາ ສ.ປ.ປ. ລາວ ແຕ່ປີ 1990-2011 (ໜ່ວຍເປັນຄົນ)

ການທ່ອງທ່ຽວບໍ່ພຽງແຕ່ໄດ້ສ້າງລາຍຮັບເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດໃຫ້ແກ່ຊາດເທົ່ານັ້ນແຕ່ຍັງກໍ່ໃຫ້ເກີດການລົງທຶນ ແລະ ດຳເນີນທຸລະກິດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຈາກພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດໃນກິດຈະການຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການທ່ອງທ່ຽວ ເຊັ່ນ ກິດຈະການໂຮງແຮມ, ເຮືອນພັກ, ຮ້ານອາຫານ, ການຂົນສົ່ງ, ການນຳທ່ຽວ, ການຄ້າ, ອູ່ສ້ອມແປງລົດ, ຮ້ານເສີມຄວາມງາມ ແລະ ອື່ນໆຊຶ່ງສ່ວນຫຼາຍມີການຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ຕາມຕົວເມືອງໃຫຍ່ຕ່າງໆ. ເວົ້າສະເພາະແຕ່ປີ 2010 ຜ່ານມານີ້ໃນທົ່ວປະເທດມີໂຮງແຮມ 388 ແຫ່ງ, ເຮືອນພັກ ແລະ ຮິສອດ 1,482 ແຫ່ງ, ຮ້ານອາຫານ 1,254 ແຫ່ງ ແລະ ສະຖານບັນເທີງ 229 ແຫ່ງຊຶ່ງສ່ວນໃຫຍ່ເຕົ້າໂຮມຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ແຂວງວຽງຈັນ, ຫຼວງພະບາງ, ສະຫວັນນະເຂດ, ຈຳປາສັກ ແລະ ອຸດົມໄຊ.